

SOUBOR KŘÍŽKŮ ZE ZANIKLÉHO HŘBITOVA PŘI KOSTELU SV. JANA V OBOŘE (PRAHA-MALÁ STRANA)

I. Obecné formy kříže

Martin Omelka – Otakara Řebounová – Věra Šlancarová

ÚVOD

Příspěvek navazuje na studie otištěné na stránkách tohoto časopisu v letech 2007 a 2008 (*Omelka – Šlancarová 2007; Omelka – Řebounová 2008*). Stejně jako předchozí práce pokračuje v prezentaci novověkých nálezů získaných v prostoru zrušeného hřbitova u dnes již zaniklého kostela sv. Jana v Oboře (Šporkova ul. čp. 322/III, Praha 1 - Malá Strana).

K zachycení hřbitovního horizontu, který se nacházel v bezprostředním sousedství zaniklé kostelní stavby, došlo v dané lokalitě v rámci záchranného archeologického výzkumu Národního památkového ústavu, ú. o. p. v hl. m. Praze, v letech 2002 (výzkum č. 30/02) a 2004 (výzkum č. 30/04). V průběhu archeologických prací bylo v popisovaném areálu prozkoumáno a vyzvednuto celkem 906 anatomicky uložených pohřbů nebo jejich částí.

Z hrobových celků nebo jejich zásypů byl získán rozsáhlý soubor nálezů převážně novověkého stáří.¹

Vyzvednutý mobiliář tvořily především osobní věci zemřelých (části pohřebního oděvu, šperk, předměty denní potřeby). Kromě bohatého souboru prstenů (viz *Omelka – Šlancarová 2007*) došlo v rámci výzkumu k zachycení velkého množství předmětů náboženského charakteru, z nichž převážná část (korálky, medailonky, drobné křížky) bývala součástí růženců (k souboru růžencových korálek viz *Omelka – Řebounová 2008*).

Základem nejnověji předkládané studie je soubor nalezených křížů, křížků a jejich samostatně dochovaných částí. Největší pozornost je soustředěna na určení a popis jednotlivých typů křížů a na zpřesnění datace těchto předmětů. Ta byla vyvozena především ze stratigrafických vztahů na pohřebišti, porovnáním s ostatními předměty příslušné hrobové výbavy a na základě stylové analýzy předmětů. Srovnání bylo provedeno jak mezi jednotlivými kusy z pohřebišť u sv. Jana v Oboře navzájem, tak s analogickými předměty pocházejícími z muzejních sbírek, zejména však z kontextů českých, moravských, německých, rakouských a švýcarských archeologicky zdokumentovaných lokalit: např. Praha (*Borkovský 1975*), Břeclav (*Králíková 2005*), Brno (*Unger 2000*), Znojmo (*Cimbůrková 2007*), Augšpurk (*Werner 1977*), Bischofshofen (*Lippert 1978*), Domhof-Pasov (*Mittmeier 1989*), Mnichov (*Hagn 1988*), Schwyz (*Descœudres – Cueni – Hesse – Keck 1995*), Vídeň (*Mais 1954*) aj.

SOUHRNNÁ CHARAKTERISTIKA SOUBORU

Vymezený soubor křížů a křížků zahrnuje všechny nalezené předměty, které vykazovaly charakter kříže,² popř. bývaly součástí takového předmětu. Celkem se jedná o 248 položek, z nichž 174 pochází z hrobové kontextu (tj. 70 % souboru), 74 (tj. 30 % souboru) bylo získáno sběrem. Kříž či křížový přívěsek obsahovaly jak hroby dospělých mužů (58) a žen (72), tak hroby mladistvých (3) a dětí (16). U čtveřice pohřbů

¹ Základní zpracování materiálu bylo provedeno autorským kolektivem pod hlavičkou NPÚ, jeho detailní rozbor na půdě Archivu hl. m. Prahy, ve spolupráci s Masarykovou univerzitou v Brně.

² Výjimkou jsou korálové kříže z růženců tzv. credo-kříže. Důvodem nezařazení do tohoto souboru je jednak nekompaktnost těchto křížků, jednak fakt, že byly zařazeny do souboru růžencových korálek a probrány v rámci předchozí studie (viz *Omelka – Řebounová 2008*).

s tímto druhem nálezů se pohlaví zemřelého určit nepodařilo. Ve 46 případech byla spolu s křížem či křížkem zjištěna přítomnost dalšího typu nálezů, patřícího k pohřební výbavě.

V rámci typologizace byl soubor rozčleněn do 42 pracovních skupin (viz *tab. 1* v závěru katalogu), které jsou zde uváděny pro přehlednost všechny, včetně skupin se speciálními kříži (16, 17, 18, 22, 23, 24, 25, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 40 a několik položek ze skupiny 42). Východiskem třídění se stala funkce daného předmětu v pohřebním ritu, respektive výbavě, výrobní materiál, celkové provedení předmětu a forma výzdoby. Důležitým kritériem byla rovněž symbolická hodnota artefaktu, určená jeho spojením s náboženským kultem.

Z hlediska funkce lze získané nálezy rozdělit do dvou skupin. První tvoří kříže, které se vkládaly zemřelému do rukou³ (bezpečně bylo v daném souboru identifikováno 140 takových kusů), druhá zahrnuje křížky – křížové přívěsky, které byly součástí růženců, nosily se jako osobní šperk nebo jako součást škapulíře či ostatkové schránky (95 nálezů).

V obou skupinách jde převážně o kříže latinské a kříže s trojlístým ukončením břevna, zejména u přívěsků se objevují i další formy kříže. V obou těchto skupinách jsou výrazným podílem zastoupeny krucifixy, tj. kříže opatřené plastikou ukřižovaného Krista (*Corpus Christi*).

Datum ante quem pro určení relativní chronologie nálezů představuje rok 1784, v němž byl hřbitov na rozkaz císaře Josefa II. zrušen. Vzhledem k císařskému nařízení o odstranění ostatků⁴ a našemu zjištění, že byly z pohřebiště odstraněny pouze biologicky aktivní ostatky, je třeba předpokládat, že se datum ante quem mohlo posunout níže. S ohledem na rychlost tlení ostatků v zemi je pravděpodobné, že byly v rámci sanace odstraněny mrtvolky, k jejichž uložení na hřbitově došlo v průběhu zhruba desetiletého období. Datum ante quem pro určení relativní chronologie nálezů by se tím pádem posunulo někam k polovině 70. let 18. století.

U naprosté většiny krucifixů, ať do rukou či ve formě přívěsku, předpokládáme, že se váží pouze ke kultu Krista a Kříže. Z toho důvodu jsou v rámci souboru popisovány společně a jejich popis a rozbor je obsahem první části této studie. Naopak u 63 přívěsků lze konstatovat vazbu na dalšího světce, poutní místo nebo kult, a jsou proto rozebírány rovněž jako okruh *sui generis* v druhé části studie, jejíž vydání je z důvodu velkého rozsahu zařazeno do edičního plánu roku 2010 (*Omelka – Řebounová – Šlancarová, v tisku*). Do této druhé skupiny jsou vřazeny rovněž přívěsky, které se vymykají netradičním tvarem a výzdobou.

EXKURZ: DĚJINY UCTÍVÁNÍ KŘÍŽE A KŘÍŽOVÝCH PŘÍVĚSKŮ

I když se znamení kříže vyskytuje v mnoha kulturách, pro potřeby tohoto článku se budeme zabývat pouze jeho významem v křesťanství. Jednoznačně křesťanská zobrazení kříže jsou doložena až od 3. století, uctívání Kristova kříže jako relikvie je zaznamenáno od konce 4. století (*Fassbinder 2003, 247*). První křesťané se totiž zobrazení kříže vyhýbali, protože v době římské byl tento typ trestu vyhrazen pro otroky, venkovany a nejhorší typy zločinců (*Douglas 1996, 538*). Podnět k rozsáhlejšímu uctívání kříže dalo až obrácení císaře Konstantina na křesťanskou víru a nalezení Kristova kříže sv. Helenou. V 5. století začaly stoupat na oblibě poutě na Golgotu a ke svatému Hrobu (*Fiores – Goffi 1999, 439*). Částičky kříže se tak dostaly do západních zemích, kde došlo k rozvoji nových poutních míst.

Užívání různých forem malých křížků jako přívěsků je kontinuálně doloženo od pozdní antiky až do novověku (*Fassbinder 2003, 247*). Z našeho prostředí jmenujme například křížky z velkomoravských výzkumů v Mikulčicích (*Klanica 1993*) nebo misijní olovené křížky z konce 9. století (*Měřínský 1988*; k dalším víceméně ojedinělým nálezům raně středověkých křížků stručně *Lutovský 2001, 149–150*; *Beranová – Lutovský 2009, 261–262, 375–376*). V 11. až 12. století se objevují bronzové rovnoramenné křížky, které byly nalezeny například na výzkumu v Michalské ulici v Olomouci (*Sága 2006, obr. na str. 240*), do přelomu 12. až 13. století až k polovině 13. století je datován jantarový křížek s provrtem k zavěšení, pocházející z výzkumu ve Vodní ulici v Kroměříži (*Sága 2006, obr. na str. 240*). Křížek s korpusem ukřižovaného Krista s plasticky tvořenými břevny, které jsou zakončeny liliemi, byl nalezen při výzkumu vrcholně středověkého hradu Rokštejna (*Měřínský 2007, obr. 66*). Drobný lité křížek s postavou Ukřižovaného známe

³ Je možné, že jsou mezi kříži zastoupeny rovněž ty, které se připevňovaly na víko rakve. V případě pohřebiště ve Šporkově ulici sice polohou v hrobě ani velikostí takovému použití nalezené kříže příliš neodpovídají, ale protože existují písemné i ikonografické doklady o připevňování křížů na víka rakví v době baroka, nelze přítomnost zbytků takového kříže v souboru zcela vyloučit.

⁴ Nařízení Josefa II. o přeložení hřbitovů z měst z okolí chrámů za města a vesnice z roku 1782 (*Kryštofík 1898, 205*).

i z městského prostředí přelomu středověku a novověku (*Procházka 1990, 105*). Nálezy křížků geometricky narůstají v novověkých kontextech, kdy se v souladu se soudobou zbožností začaly přidávat zemřelým do hrobů. Jsou získávány zejména při výzkumech hřbitovů, což je případ i zde publikovaného souboru.

KŘÍŽE A KŘÍŽOVÉ ZÁVĚSKY KULTU SV. KŘÍŽE NEBO KRISTA A JEJICH SAMOSTATNĚ DOCHOVANÉ ČÁSTI

V této části studie se zaměříme na kříže do ruky a křížové přívěsky, u nichž nelze vysledovat jinou spjitost než s kultem sv. Kříže a Krista. Křížky jsou v následném textu popisovány v rámci skupin, které byly v souboru vytvořeny jako pomocné – nejedná se tedy o užívané termíny pro typy zobrazení. Skupiny byly sestaveny na základě srovnání jednotlivých komponent, ze kterých se kříž skládá. Spojení křížků do skupin usnadňuje jejich datování a mohou tak lépe vyniknout chronologické vztahy, které mezi sebou jednotlivé předměty mají.

Latinské kříže

I když se nedochovalo žádné zobrazení kříže, na kterém byl Kristus ukřižován, a stejně tak chybí i jeho popis, obecně se jako Kristův kříž prosadil takzvaný latinský kříž. Skládá se z dlouhého svislého břevna a kratšího břevna příčného, umístěného nahoře, přibližně ve dvou třetinách svislého břevna. Zakončení břevna i samotná břevna pak poskytují prostor pro výzdobu. V popisovaném souboru se u nespécifických křížků setkáváme nejčastěji s latinskými kříži s rovným ukončením břevna a s kříži, které jsou ukončeny trojlístkem – tzv. jetelové kříže.

S rovným ukončením břevna

Zastavme se nejprve u latinských křížů s rovným ukončením břevna, které nebyly zdobeny plastikou Krista, případně se výzdoba nedochovala. Skupina č. 26 obsahuje dva celokovové kříže s jednoduchou geometrickou výzdobou (č. 786b a 1099a), jež se však dochovaly ve značně fragmentárním stavu.

I ve skupině jednotlivin č. 42 nacházíme latinské kříže s rovným ukončením břevna (č. 184, 341, 448b, 448c, 568c, 575b). Jedná se však o špatně nebo jen částečně dochované kříže. Další latinské kříže s rovným ukončením břevna, které budou zmiňovány, jsou zdobeny plastikou ukřižovaného Krista. První takovouto skupinu představují fragmentárně zachované křížky skupiny 5 (217, 265, 362, 467a, 550, 680). Na podobu kříže se dá usuzovat nejlépe z fragmentu č. 265, rovné zakončení břevna je podpořeno koncovým kováním břevna u křížů č. 362 a 550. Kříže byly doplněny plastikou Ukřižovaného (u č. 217 a 467a se kříž vůbec nedochoval). Postava Krista je vcelku detailně propracovaná. Hlava s dlouhými vlasy je nakloněna k pravému rameni a dominuje jí trnová koruna. Ruce jsou nataženy v tupém úhlu (mimo č. 362, zde je úhel „ostřejší“), dlaně jsou umístěny nad hlavou. Tělo, vyjma rozevláté drapérie bederní roušky, zůstává v linii se svislým břevnem. Nohy Krista, natočené mírně vlevo, jsou spojeny v nárttech, kde byl Kristus přibit jedním hřebem ke kříži. Dochované nápisové destičky jsou obdélné, se čtyřmi písmeny (INRI) vedle sebe (v případě č. 550 došlo k chybě výrobce a písmena jsou zrcadlově obrácená). U čísla 265 a 680 se, umístěna v patě kříže, dochovala tzv. Adamova lebka (viz níže).

Další skupinou latinských křížů s rovným ukončením břevna je skupina 8 (429, 504, 642b, 670a). U č. 429 a 670a jsou dochovány jen korpusy Krista. Jeho tělo je pojmato spíše schematicky, i když toto hodnocení může vycházet ze špatného stavu dochování korpusů. Dlouhé vlasy na napravo skloněné hlavě spadají na ramena prověšených rukou, které jsou k břevnu přichyceny v tupém úhlu, s dlaněmi nad hlavou. Tělo, včetně drapérie bederní roušky, kopíruje svislé břevno kříže. Nohy jsou mírně vytočené do stran a v nárttech spojeny. Obdélná nápisová destička s dvěma písmeny pod sebou se dochovala jen v případě 642b. Žádné další komponenty kříže se nedochovaly.

V pořadí třetí skupinou, u které se setkáváme s latinskými kříži s rovným ukončením břevna, je skupina 14. Zde se kříž dochoval u čtyř (č. 167, 334, 464a, 466b) z pěti (568b) křížů náležících do této skupiny. Základem krucifixů je hladký kříž, na kterém je připevněn velmi schematicky pojednaný ukřižovaný Kristus. Hlava, bez svatozáře nebo trnové koruny, visí dolů k pravému rameni. Natažené ruce svírají takřka pravý úhel, dlaně jsou umístěny výše než skloněná hlava. Tělo včetně dlouhé bederní roušky zůstává v obrysech svislého břevna, stejně jako nohy, které jsou pevně semknuty. Spojeny byly až v nárttech, kde byly přibity ke kříži jedním hřebem. Zajímavostí jsou ryté nápisové destičky (INRI), které byly odlity současně s křížem. Ani v tomto případě se žádné jiné součásti nedochovaly.

Čtvrtá skupina č. 15 latinských křížů s rovným ukončením břevnen je vzhledem k značné fragmentarnosti dochovaných křížů spíše problematická. Na vzhled kříže je možno usuzovat pouze u č. 412 – koncovým kováním břevnen, a částečně také u čísel 510 a 519. Korpus Krista se dochoval u všech tří příkladů. Vpravo nakloněná hlava s dlouhými vlasy a vousy je zdobena výraznou trnovou korunou. Ruce jsou nataženy v tupém úhlu, s dlaněmi nad hlavou. Tělo je mírně esovitě prohnuto, nohy jsou spojeny v části kotníků tak, aby mohly být probity jedním hřebem. Drapérie bederní roušky je u levého stehna výrazně zvednuta nahoru a odhaluje tak značnou část nohy. Dochované nápisové destičky s vegetabilním dekorem a ozdobným nápisem INRI v jedné řádce (u č. 412 špatně zřetelné). V jednom případě – č. 519, se na patě kříže dochovala Adamova lebka.

Křížky skupiny 28 (č. 351 a 378) jsou dochovány jen částečně, na podobu kříže se dá usuzovat pouze ze zachovaného koncového kování břevnen. Spíše schematicky pojatý Kristus s vpravo skloněnou hlavou s dlouhými vlasy má široce rozpažené, natažené ruce, s dlaněmi umístěnými vysoko nad hlavou. Tělo Krista je v bocích mírně prohnuto, drapérie bederní roušky zavázaná vysoko na pravém boku, splývá kolem postavy. Nohy jsou spojeny jen v oblasti nártů, kde je zřetelný otvor pro hřeb. V obou případech se dochovala obdélná nápisová destička ve tvaru svitku s dvěma písmeny nápisu INRI pod sebou. Adamova lebka se dochovala pouze u č. 351.

Následující skupinu č. 30 představují tři křížky s plastickou lištou po obvodu (263, 569a a 643b), které jsou dochovány jen částečně. Plasticky provedené tělo Krista není příliš zřetelné. Hlava s dlouhými vlasy a vousy je skloněna mírně napravo, na hlavě je špatně rozeznatelná trnová koruna. Kolem hlavy je zobrazena kruhová svatozář. Ruce jsou mírně prověšeny, umístěny téměř v horizontální rovině, dlaně jsou v jedné linii s hlavou. Tělo kopíruje svislé břevno, nohy jsou spojené po celé délce, v kolenou pokrčené směrem doprava, v místě nártů přibity na kříž jedním hřebem. Drapérie bederní roušky téměř nepřesahuje přes svislé břevno kříže. Strany obdélné nápisové destičky nad hlavou Krista jsou prohnuté, písmena z nápisu [I]NRI jsou vyobrazena za sebou. Na spodní části svislého břevna je znázorněno srdce.

U skupiny č. 31 (467b, 475, 483, 528) jsou vzhledem k materiálu, ze kterého byl kříž vyroben (dřevo) dochovány jen části. Tvar latinského kříže opět dokládá především koncové kování břevnen. Detailněji pojatá postava Ježíše Krista má hlavu skloněnou k pravému rameni. Hlava, která má propracované dlouhé vlasy a vousy, je bez trnové koruny. Tělo postavy je výrazně prohnuto v horní i dolní části, bederní rouška je bohatě řasena a uvázaná vysoko na pravém boku. Nohy jsou spojeny po celé délce a natočeny směrem doleva, v oblasti nártů se nachází otvor pro hřeb. Kromě zlomku vegetabilně pojaté destičky u č. 475 se žádné další přídatné součásti křížku u této skupiny nedochovaly.

Stejně jako u skupiny 15, i u skupiny 32 můžeme konstatovat, že zařazení této skupiny k latinským křížům s rovným ukončením břevnen je diskutabilní, neboť pouze u č. 655 se dochovaly části svislého břevna a č. 533 má dochována dvě koncová kování břevnen. Zbývající příklady č. 301, 435, 447, 488, 595, 618, 1097a jsou pouze zachované figury Ukřížovaného. Ten je pojat ve strnulém postoji, hlava je nakloněna mírně vlevo, ruce jsou široce nataženy, s dlaněmi umístěnými nad hlavou. Nodynamicky zpracované tělo kopíruje předpokládané svislé břevno. Drapérie je uvázaná vysoko nad pravým bokem a její záhyb přechází vedle postavy. Souběžně ztvárněné nohy jsou spojeny v kolenou a v kotnících, kde byly připevněny jedním hřebem. Další součásti kříže, např. nápisové destičky, se nezachovaly ani v jednom z uvedených případů.

Ve skupině jednotlivin č. 42 se také nachází několik latinských křížů s rovným ukončením břevnen a korpusem Krista. Jedná se například o hladký kříž z kosti č. 260a se schematicky pojatým Kristem, jehož hlava mírně padá vpravo na hrud'. Dlouhé vlasy zdobí nezřetelná trnová koruna, ruce jsou nataženy v širokém rozpažení nad hlavu, dlaně však jen o málo převyšují hlavu. Vertikálně pojaté tělo nevybočuje z linie svislého břevna, umírněně pojatá drapérie bederní roušky na pravé straně přesahuje svislé břevno. Nohy spojené po celé délce jsou v místě nártů překříženy, tak aby mohly být „přibity“ jedním hřebem. Kříž, který je bez dalších součástí, má vysokou horní část svislého břevna zakončenu očkem a ozdobenu dvěma příčnými reliéfními pruhy.

Přesný opak vidíme u č. 352. Kříž, na kterém jsou v horní části patrné ryté obvodové rýhy, nese velmi dynamicky ztvárněné tělo Krista, jehož hlava je natočena doleva, mírně vzhůru. Bohaté vlasy postrádají trnovou korunu, expresivně pojatá tvář je doplněna vousem. Ruce jsou nataženy téměř vodorovně, levá ruka je napnutá, pravá mírně pokrčena. Tělo je velmi detailně propracováno, na krku můžeme rozeznat i mohutné svaly. Postava je esovitě prohnuta. Vysoko uvázaná drapérie bederní roušky splývá podél boků postavy. Spojené nohy, prohnuté doleva byly ve spodní části přibity jedním hřebem. Pod nohama postavy je znázorněno planoucí srdce.

Ve skupině č. 42 se dále objevují čtyři kříže se zbytky po koncových kováních břevnen. V prvním případě č. 299 se jedná o klasicky pojatou postavu Krista, jejíž hlavu zdobí dlouhé vlasy a vousy, a na které

jsou patrný náznaky trnové koruny. Ruce svírající ostrý úhel jsou vztyčeny vysoko nad hlavou, která je skloněna vpravo k hrudníku. Tělo a nohy zachovávají směr svislého břevna, umírněně ztvárněná drapérie bederní roušky splývá podél těla. Nohy jsou spojeny až v nártích, a to jedním hřebem. Z přídatných částí se dochovala pouze nápisová destička ve tvaru svitku s dvojité rytým nápisem INRI v jedné linii.

Druhým podobným křížem je č. 478, který nese tělo Krista, jehož hlava s dlouhými vlasy a vousy je natočena směrem doleva nahoru. Za hlavou je umístěna široce rozzářená svatozář. Natažené ruce svírají téměř pravý úhel a dlaně se tak nacházejí vysoko nad hlavou. Tělo je opět ve vertikální linii, drapérie bederní roušky je však více zvlněná a uvázána výše nad pravým bokem. Nohy jsou opět spojeny až v nártích a přibity na kříž jedním hřebem. Kromě ozdobně – vegetabilně – pojaté nápisové destičky s písmeny INRI v jedné linii se dochovala v patě kříže i tzv. Adamova lebka.

Další kříž se zachovanými zbytky koncových kování č. 935 je zdoben anatomicky propracovanou postavou Krista, jehož doprava nahoru nakloněnou hlavu zdobí trnová koruna. Na hlavě vidíme také detailně vyobrazené dlouhé vlasy a vousy. Tělo je mírně prohnuto, v bolestné agonii, nespojené nohy směřují koleno mírně doleva. Drapérie je uvázána vysoko nad levým bokem a je velmi pečlivě propracovaná. Kristus byl ke kříži přibit čtyřmi hřeby, jak naznačují otvory v nártích obou nohou. Nápisová destička s písmeny INRI v jedné řadě je ve tvaru kosodélníku.

Jinou ukázkou z této kategorie je č. 1091. Zobrazený Kristus je podán schematicky, hlava s dlouhými vlasy, která spadá na pravé rameno je bez trnové koruny. Levá ruka je natažena téměř souběžně s předpokládaným příčným břevnem (nedochováno), pravá je mírně pokrčena a umístěna výš než hlava. Trup vzhledem k vytočení kolen doleva je mírně prohnuto. Drapérie bederní roušky je uvázána v horní části na pravém boku, volně však splývá podél těla. Nohy jsou spojeny v nártích a otvor napovídá, že byly připevněny ke kříži jedním hřebem. Kromě koncových kování břevna se žádné další části kříže nedochovaly.

Poslední exemplář této skupiny s rovným zakončením břevna má také koncová kování, která jsou v tomto případě vytažena do trnu. Hlava Krista skloněná napravo překrývá jeho paži, která je zvednuta vysoko nad hlavu tak, že ruce svírají téměř pravý úhel. Tělo je zdobeno bohatě zvlněnou drapérií bederní roušky, zavázanou vysoko na pravém boku. Nohy jsou podány velmi dynamicky, spojeny v horní části a v oblasti nártů. Nad hlavou Krista se nachází dnes již nečitelná bohatě členěná nápisová destička, z jejíhož tvaru lze soudit, že předpokládaný nápis INRI byl zobrazen ve dvojicích písmen pod sebou.

S trojlistým ukončením břevna

Další kategorie křížů, kterou můžeme v tomto souboru vysledovat, jsou skupiny tzv. jetelových křížů. Jedná se o latinské kříže, jejich břevna jsou ukončena třemi laloky připomínajícími jetelový lístek.⁵ V tomto souboru se na všech jetelových křížích dochovala původní výzdoba.

První skupinu této kategorie představují kříže nebo fragmenty křížů ze skupiny č. 1 (č. 61, 154, 379, 442 a 872), které jsou celokovové, odlité v jednom kuse. Provedení kříže, stejně tak jako Kristova těla, je ploché. Břevna kříže jsou zdobena plastickým šrafováním. Výrazné jetelové listy na koncích břevna doplňuje velmi schematicky podaná postava Krista, který má mírně vpravo skloněnou hlavu a široce rozevřené ruce umístěné ve středu trojlistu, jejichž dlaně jsou ovšem v úrovni Kristovy hlavy. Linie těla je slabě prohnutá, nohy jsou natočeny v kolenu mírně doprava. Vzhledem k stavu dochování vidíme drapérii bederní roušky jen u č. 154, kde je uvázána na levém boku, splývající podél postavy. U č. 442 je dochována i spodní část nohou, a zdá se, že nohy byly spojeny po celé délce. Obdélná nápisová destička s vykrojením na koncích má písmena INRI vymodelována v jedné řadě. Důležitým znakem této skupiny je plastická „čára“ táhnoucí se podél celého svislého břevna, která vznikla zřejmě chybou při odlévání, resp. poškozením odlévací formy. Zdá se tedy, že tyto kříže pocházejí z jedné dílny.

Téměř totožná se skupinou 1 je skupina 2 (16a, 128, 241, 254, 406a, 406b, 670b, 859, 922). Zde se však na rozdíl od skupiny 1 s žádnou technologickou vadou nesetkáváme. Na relativně dobře zachovaném příkladu č. 16a si můžeme povšimnout detailů hlavy – strnulý obličej s dlouhými rovnými vlasy je zdoben trnovou korunou.

Částečně se těmito dvěma jmenovanými skupinám blíží fragment kříže ze skupiny jednotlivin č. 42 (č. 173), avšak vzhledem k špatnému stavu zachování jej ani do jedné z těchto skupin nemůžeme jasně zařadit.

Další skupinou, tentokrát s plastičtější znázorněným Kristem, je skupina 6 (č. 514 a 532). Jedná se o dva velmi podobné typy Ukřížovaného, z nichž jeden je umístěn na jetelovém kříži (č. 514) a jeden (č. 532)

⁵ Latinský kříž s trojlistým ukončením břevna, označovaný také jako kříž Lazarův, byl oblíbeným typem kříže pro umírající právě z důvodu upomínky na biblického Lazara. U lidí na pohřebním loži měl evokovat myšlenku zmrtevýchvstání.

byl pravděpodobně připevněn na kříži latinském (nedochováno). Kristus v obou případech sklání svou hlavu k pravému rameni, na hlavě s dlouhými splývajícími vlasy je rozpoznatelná trnová koruna a za ní je umístěna kruhová svatozář. Ruce jsou rozepjaty v širokém úhlu (u č. 514 je úhel ostřejší). Tělo i nohy jsou vytvarovány v jedné linii se svislým břevnem, bederní rouška u č. 532 přesahuje pomyslný kříž na levé straně. Nohy jsou spojeny v nártch a přibity k břevnu jedním hřebem. Dochované nápisové destičky se liší ve svém provedení, a to u č. 514 jsou písmena ve dvojicích pod sebou, u č. 532 jsou v jedné linii.

Další skupinou křížků s trojlistým ukončením břevna jsou celokovové křížky skupiny 9 (č. 266, 377, 449), jedná se o hladké jetelové kříže s korpusy Krista, které se v detailu mírně liší. Ve všech případech je hlava Krista vytočená k pravému rameni a mírně skloněná, rozdíly jsou pouze ve znázornění svatozáře. Ruce jsou široce rozevřeny v tupém úhlu, s dlaněmi umístěnými nad hlavou. Mírně prohnuté tělo Krista doplňuje široká bederní rouška s vpravo přečnávajícím volným koncem. Nespojené nohy jsou v nártch připevněny ke kříži jedním hřebem. Kompozice je doplněna vegetabilními nápisovými destičkami s písmeny INRI v jedné linii, v případě č. 266 a 449 se u paty kříže dochovala tzv. Adamova lebka.

Také skupina 10 (č. 258, 386a, 530, 771b) je celokovová, s výrazným trojlistým ukončením břevna. Hlava Krista s trnovou korunou je nakloněna vlevo, za ní je na kříži viditelná svatozář. Ruce jsou rozevřeny v tupém úhlu tak, že dlaně mírně převyšují úroveň hlavy. Tělo Krista je v horní části prohnuto, drapérie bederní roušky přečnává svislé břevno na obou stranách. Nohy jsou umístěny vedle sebe rovnoběžně se svislým břevnem a v místě nártů spojeny jedním hřebem. V horní části křížku je umístěna nápisová destička s dnes už těžko čitelným rytým nápisem INRI. Na obou koncích svislého břevna jsou patrné otvory pro zavěšení – v některých případech (258, 386a, 771b) se v obou nebo jednom otvoru zachoval i upevněný kroužek.

Skupině 10 se svým ztvárněním blíží kříže skupiny 11 (312, 541, 697, 1102). Je zde opět výrazné trojlisté zakončení kříže a v případech č. 312 a 1102 i dvojité provrtání konců svislého břevna. Postavy Ukřižovaného jsou taktéž špatně dochovány. Kristovo tělo je velmi strnulé, hlava skloněna k levému rameni, ruce v širokém rozpažení jsou dlaněmi umístěny nad hlavou Krista. Tělo Krista je v rozlišitelných případech rovné s dlouhou splývající bederní rouškou a rovnoběžně ztvárněnými nohama. Díky špatnému dochování zůstává otázkou spojení nebo nespojení nohou v nártch a ztvárnění trnové koruny, resp. svatozáře. Nad hlavou Krista je umístěna obdélná nápisová destička s vykrojenými konci s velmi nezřetelným nápisem INRI v jedné řadě.

Trojlistem zakončená břevna kříže najdeme i u skupiny 12 (451a, 535, 1098). Svým pojetím, a bohužel i stavem dochování se velmi blíží skupině 11, odlišné je jejich použití, tj. umístění na růženci.

Skupina 13 (č. 104, 273, 534, 739b, 739c, 1096b, 1097b) se od předchozích skupin jetelových křížů odlišuje, na první pohled výrazným, zobrazením Adamovy lebky v patě kříže. Tvar kříže i těla Krista je srovnatelný s předchozími skupinami a stejně jako ve dvou předešlých případech i zde jsou kříže celokovové.

Velmi zdobný exemplář jetelového kříže představuje č. 869 ze skupiny 7 (č. 136, 204, 448a, 626a, 869). Zakončení středového listu na koncích břevna je vytaženo do korunky. Listy i plochy břevna jsou ukončeny volutami a jinými geometrickými motivy. Kolem křížení břevna vyrůstá do čtyř stran svatozář. Korpus Krista je taktéž dobře propracován. Hlava s dlouhými vlasy a vousy se naklání mírně vpravo, s pohledem upřeným vzhůru. Mírně pokrčené, v širokém úhlu rozpažené ruce, mají dlaně umístěné v rovině hlavy. Tělo Krista je rovné, cíp bederní roušky vyčnívá na levém boku. Nohy jsou spojeny až v nártch, kde byly připevněny jedním hřebem. Ozdobná obdélná nápisová destička s profilovaným okrajem obsahuje nápis INRI v jedné linii. K patě kříže je připevněna Adamova lebka.

S jetelovými kříži se setkáváme i ve skupině jednotlivin č. 42. Na širokém jetelovém kříži č. 627 vidíme strnulou postavu Krista, který sklání hlavu k pravému rameni. Široce rozpažené natažené ruce jsou dlaněmi umístěny mírně výše, než je hlava – do středu trojlistu. Velmi štíhlé tělo je překryto bederní rouškou uvázanou na pravém bohu. Stejně jako celý trup, i nohy jsou v jedné ose se svislým břevnem a jsou v nártch spojeny jedním hřebem. Nad hlavou Krista je dnes špatně dochovaná nápisová destička.

Další příklad č. 669b z této skupiny se od předešlého velmi liší. Jedná se o bohatě členěný kříž s výraznými trojlisty na koncích úzkých břevna. Tělu Krista s hlavou nakloněnou vpravo a široce rozevřenými rukama s dlaněmi mírně nad hlavou, dominuje rozevlátá drapérie bederní roušky. Nohy jsou znázorněny rovnoběžně se svislým břevnem kříže, spojeny v nártch do jednoho celku. Kosodélná nápisová destička s rytým nápisem INRI v jedné linii je umístěna nad hlavou Krista.

Také další exemplář (č. 817) je velmi zajímavý. Na příčném břevnu v místech trojlistu jsou udělány kosočtverečné otvory. Zbytky po kruhových otvorech můžeme vidět i na konci svislého břevna kříže. Stav dochování kříže není příliš dobrý, a tak dovoluje jen povšechný popis. Hlava Krista spadá mírně vpravo na hrud', ruce jsou rovně nataženy a umístěny na břevna ve výši ramen. Trup se širokou bederní rouškou kopíruje svislé břevno kříže, stejně jako nespojené nohy, které jsou překříženy až v nártch.

Ostatní typy křížů

V popisovaném souboru nacházíme i další tvary křížků, a to ve skupině jednotlivin č. 42. První z nich (č. 963) vychází z latinského kříže, ale jeho břevna jsou zdobně zakončena ozdobami ve tvaru mušle. Na hladký kříž je připevněn korpus Krista, který naklání hlavu k levému rameni a očima směřuje vzhůru. Ruce jsou rozevřeny v téměř pravém úhlu s dlaněmi vysoko nad hlavou. Tělo je, stejně jako drapérie bederní roušky, detailněji propracováno. Bederní rouška je uvázána vysoko nad pravým bokem Krista a její zakončení výrazně přesahuje svislé břevno kříže. Nohy jsou spojené a rovnoběžné se svislým břevnem, připevněny v oblasti nártů jedním hřebem. Ozdobná nápisová obdélná destička má písmena INRI ve dvojicích pod sebou.

Základem druhého křížku (č. 187) je také latinský kříž, který vyrůstá z podstavce ve tvaru „kotvy“. Břevna kříže jsou na svých koncích zdobena rytou příčnou linií, v křížení břevnen se objevuje rytý kříž. Zvláštním křížem je i exemplář č. 386b, jehož prakticky nerozeznatelný tvar přesahuje postava se široce rozevlátou drapérií šatu nebo bederní roušky.

Jednotlivé součásti křížů

Základem krucifixů, které se v novověkém pohřebním ritu používaly, byl často kříž ze dřeva. Z těchto křížů se v hrobovém kontextu zkoumaného hřbitova zachovaly zpravidla pouze jejich doplňkové díly vyrobené z kovu, nejčastěji z mosazi. Jedná se především o korpus Krista, lebku se zkříženými hnáty umístěnou na patě kříže a nápisovou tabulku, která se připevňovala nad hlavu Ukřižovaného.

Corpus Christi

Mezi nejhojněji zastoupené Kristy patří postavy ze skupiny 3 (č. 17c, 68, 72, 162, 246, 320, 347, 450, 958, 1065, 1096). Plastiky se téměř ve všech případech zachovaly samostatně, bez kříže. Zobrazení těla Kristova je ve výše uvedených případech shodné nebo velmi podobné. Dlouhými vlasy pokrytá hlava je nakloněna k levému rameni, pohled Krista směřuje vzhůru. Ruce jsou zvednuty za hlavu, těsně podél uší nebo v ostrém úhlu, s dlaněmi umístěnými vysoko nad hlavou. Anatomicky propracované tělo není příliš expresivně prohnuto, úhly končetin dodržují horizontální rovinu svislého břevna kříže. Drapérie bederní roušky je zvýrazněna zvlněním na pravé straně, v protipohybu k nohám, uvázána vysoko na pravém boku. Nohy jsou semknuty v oblasti kolen a nártů k sobě. Na dlaních postav a spodní části spojených nohou jsou viditelné otvory pro hřeby – jedná se tedy o typ Krista se třemi hřeby (viz níže). Zbytky kříže jsou vidět pouze u č. 246 a 958. V několika případech (č. 68, 72, 246, 1096) se dochovala i tzv. Adamova lebka. Ve třech případech (č. 68, 72 a 246) se zachovaly nápisové destičky rozdílných tvarů. První je obdélná, s písmeny pod sebou, zavěšená na pohyblivém kroužku, druhá je taktéž obdélná, opět s dvojicí písmen pod sebou, ale v tomto případě je k ní kroužek napevno připevněn. Ve třetím případě je těsně pod kroužkem zobrazena hlava andílka a pod ní je obdélná nápisová destička se čtveřicí písmen vedle sebe.

Další skupina č. 4 obsahuje částečně dochované korpusy Krista (č. 17a, 149a, 364), které jsou vcelku detailně propracované. Kristova hlava s dlouhými vlasy, vousy a trnovou korunou se naklání mírně doprava, pohyb směřuje vzhůru. Tělo Krista i nohy jsou znázorněny ve vertikále, tělo je rovné. Široká bederní rouška je uvázána uprostřed. Nohy jsou spojeny až v oblasti nártů, kde byly přibity ke kříži jedním hřebem.

Skupina 19 (č. 190) byla v původním rozvržení vyčleněna jako podskupina skupiny 16. Obsahuje korpus Krista, s hlavou nakloněnou k pravému rameni, bez trnové koruny a rukama zdviženými vysoko nad hlavou, které svírají téměř pravý úhel. Tělo je mírně prohnuto, bederní rouška, uvázána vysoko nad pravým bokem, přechází na pravé straně. Nohy jsou spojeny již v oblasti lýtek a v nártech byly přibity jedním hřebem. Dochovaná obdélná nápisová destička má nápis INRI ve dvojicích písmen pod sebou.

V následující skupině č. 20 (č. 137, 168, 183, 207, 321, 453, 569b, 773) se žádné součásti kříže nezachovaly a navíc plastiky Ukřižovaného jsou v torzálním stavu. Hlava s dlouhými vlasy a vousy nese nepřiliš zřetelnou trnovou korunu a je nakloněna k pravému rameni. Ruce jsou široce rozpažené a zdá se, že dlaně byly umístěny v rovině hlavy nebo nevysoko nad ní. Původně patrně detailněji propracované tělo je přepásáno širokou bederní rouškou, která je svázaná uprostřed. Nohy jsou spojeny až v oblasti nártů, kde byly přibity jedním hřebem. Zvláštností této skupiny je otvor v bederní oblasti plastiky.

Také skupina 21 obsahuje jen torza plastik, které se tvarově blíží předchozí skupině. Hlava Krista s dlouhými vlasy a vousy je zdobena trnovou korunou a je nakloněna mírně vpravo. Ruce jsou široce rozpaženy, s dlaněmi umístěnými pravděpodobně v rovině hlavy nebo nevysoko nad ní. Tělo Krista, stejně jako ztvárnění bederní roušky odkazuje k předchozí skupině, z čehož usuzujeme, že i v tomto případě šlo o typ Krista se třemi hřeby (oblast dolních končetin se nezachovala).

U fragmentů zůstáváme i ve skupině 27 (č. 562a, 254b). Na zbytcích plastik můžeme vidět Kristovu doprava na hrud' skloněnou hlavu, ruce rozpažené v ostrém úhlu, bederní roušku uvázanou vysoko nad pravým bokem a nohy spojené v celé délce. V oblasti kotníků jsou bohužel oba exempláře ulomeny, je tedy otázkou, zda došlo k překřížení nebo se jedná o typ Krista se čtyřmi hřeby.

Lepší situace je u skupiny 29 (č. 335, 774), kde se setkáváme s detailně propracovanou plastikou Krista. Hlava s dlouhými vlasy a vousy je nakloněna k rameni pravé ruky a ozdobena trnovou korunou. Mírně prověšené ruce mají dlaně umístěny nevysoko nad hlavou Krista. Anatomicky ztvárněná figura je mírně prohnutá, zejména ve spodní části. Široce rozvlněná drapérie bederní roušky je uvázána vysoko na pravém boku. Nohy, natočené mírně doleva, jsou spojeny v celé délce a v oblasti kotníků byly ke kříži připevněny jedním hřebem.

Také ve skupině jednotlivin č. 42 najdeme několik různých plastik Kristů bez dochovaného kříže. V první řadě je to postava č. 339, která se svým tvarem blíží skupině 29. Rozdíl je jen ve více nakloněné hlavě a ztvárnění rukou.

Typově podobný je i Kristus č. 465, který však má hlavu výrazně skloněnou na hrud' a detailněji propracované vlasy i vousy, bederní rouška je v levé části širší.

Naproti expresivnímu pojetí u předchozího exempláře, u č. 457 můžeme vidět jisté zklidnění kompozice. Hlava je nakloněna doprava s pohledem směřujícím vzhůru, dlouhé vlasy splývající na ramena jsou bez trnové koruny. Tělo Krista je doplněno vysoko uvázanou bederní rouškou, jejíž cíp vyčnívá na pravém okraji. Nohy jsou spojeny až v oblasti nártů, kde je patrný otvor pro hřeb.

Také další plastika (č. 965) je bez trnové koruny na napravo nahoru vytočené hlavě s dlouhými vlasy. Vysoko vytažené ruce svírají pravý úhel. Štíhlé tělo je v bedrech přepásáno bederní rouškou, uvázanou vysoko na pravém boku postavy. Cíp roušky volně splývá k nohám, které jsou v horní části spojeny, spodní část je překřížena až v oblasti nártů, kde byla přibita ke kříži jedním hřebem.

Jiným příkladem je č. 968 s nepřilíš dobře anatomicky zvládnutou postavou Krista. Hlava s dlouhými vlasy je skloněna k pravému rameni, ruce jsou rozevřeny v širokém úhlu, s dlaněmi umístěnými nevysoko nad hlavou. Mírně prohnutou postavu (zvláště v dolní části) doplňuje výrazně členěná bederní rouška uvázaná vysoko na pravém boku. Nohy jsou spojeny až v oblasti nártů. U korpusu se dochovalo také horní koncové kování svislého břevna a vegetabilně ztvárněná nápisová destička s písmeny INRI v jedné řadě.

Široce rozevřené ruce, které jsou tentokrát dlaněmi připevněny ve výši hlavy, představuje exemplář č. 17d. Dlouhovlasé, vousaté, napravo skloněné hlavě dominuje trnová koruna. Cíp bederní roušky přesahuje tělo na levé straně. Nohy jsou opět spojeny až v oblasti nártů jedním hřebem.

Také u č. 523 najdeme výraznou trnovou korunu na dlouhovlasé hlavě Krista. Na rozdíl od předěšlého případu je však hlava Krista zakloněna dozadu, k levé straně a jeho pohled je upřen nahoru, zračíc výrazné utrpení. Ruce jsou upaženy v mírném pokrčení, takže dlaně byly přibity nad hlavou Krista. Tělo je esovitě prohnuté s dynamickým pohybem. Drapérie bederní roušky je uvázaná vysoko na pravém boku, kde je znázorněn i její přesahující cíp. Nespojené nohy jsou nakloněny mírně doleva a v oblasti nártů překříženy a přibity jedním hřebem.

V kontrastu s uvedeným příkladem vidíme u č. 949 naprosto strnulou postavu Krista s hlavou skloněnou k pravému rameni, dlouhými vlasy a vousy. Ruce jsou vytaženy vysoko nahoru, podél uší. Postavu oživuje rozevlátá drapérie bederní roušky, s cípem přesahujícím na pravé straně. Viditelné spojení nohou patrně nebylo původně zamýšleno – spojení v kolenou nebylo po odlití odstraněno. I v tomto případě se jedná o typ Krista se třemi hřeby.

Mírné vybočení ze zavedeného schématu zobrazení představuje č. 580. Jedná se zejména o pojetí rukou, které jsou vytaženy vysoko nad hlavu, podél uší, přičemž pravá ruka je ohnuta v lokti a směřuje k levé ruce. Zbytek plastiky se již nevymyká – dlouhovlasá, vousatá hlava zdobená trnovou korunou, umírněně pojaté tělo s bederní rouškou uvázanou vysoko na pravém boku, se širokým cípem splývajícím podél zadní strany stehna. Nohy jsou v kolenou vytočeny mírně k sobě, ale spojují se až v oblasti nártů.

Na závěr dodejme pro úplnost výčet špatně zachovaných zbytků plastik ze skupiny jednotlivin 42 (č. 149b, 249, 260b, 508, 575a, 662, 910), které zde nejsou pro své špatné dochování blíže rozebírány.

Adamova lebka a nápisové destičky (titulus)

Lebka a titulus jsou rovněž předměty, které vychází z tradice Kristova ukřižování. Podle Janova evangelia dal Pilát na kříž připevnit nápis *Ježíš Nazaretský, král židovský*, který měl být napsán hebrejsky, latinsky a řecky (J 19, 19–20). Většinou se však setkáváme pouze s latinským nápisem, a to ve tvaru INRI, tj. *Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum*. Ve sledovaném souboru je tento přípis na všech nápisových destičkách. Nápisů nijak nevybočují ze zavedených schémat, snad jen u čísla 406c si můžeme všimnout špatného ob-

rácení písmene N, daného buď negramotností výrobce, nebo chybou při výrobě formy a následném odlévání. Zajímavostí je hlava andílka nad nápisovou destičkou v případě č. 128 ze skupiny 42. Samostatné nápisové destičky, které jsou v těchto případech spojeny i s očkem na uchycení, jsou evidovány pod čísly 350a, 451b, 772 (špatný stav).

Na opačném konci svislého břevna bývá nejčastěji umístěna tzv. Adamova lebka se zkříženými hnáty. Jde o zobrazení lidské lebky včetně spodní čelisti a dvou femurů (stehenních kostí) – nejdělsích a nejlépe se dochovávajících částí lidského těla. Dle pověsti je to lebka Adama, který je údajně pohřben právě na hoře Golgota (hebr. lebka), kde byl postaven Ježíšův kříž (Mat 27, 33; Mar 15,22; Lk 23,33; J 19,17). Na obraze Ukřižování se sv. Mikulášem a sv. Františkem malíře Fra Angelika (1435, San Niccolò del Ceppo, Florencie) vidíme, jak na ni stéká krev mrtvého Krista. To mělo symbolizovat skutečnost, že Kristus svou krví uzdravil člověka, trpícího následkem Adamova pádu, jedná se tedy o symbol spásy (Panochová 2003, 4). V souladu s touto tradicí nacházíme lebky se zkříženými hnáty v popisovaném souboru upevněné na nejspodnější část břevna, nebo samostatně. Tyto samostatné lebky můžeme s jistotou považovat za zbytky nedochovaného křížku, neboť osamocené se tyto předměty nevyužívaly a lebky, které jsou součástí různých mají jiný charakter (viz např. Omelka – Řebounová 2008, typ ko 206). Samostatně jsou dochovány Adamovy lebky s č. 63, 77 (zde i s nápisovou destičkou), 231b, 235 (zde i se zbytkem koncového kování břevna kříže) a 473.

Bez základových křížků nebo korpusu se zachovaly závěsy tvořící skupinu 41 (č. 92 a 127). Další jednotlivé závěsy jsou zastoupeny č. 44, 84 a 251a ve skupině 42. Samostatně dochované koncové kování břevna kříže představuje č. 463. Tyto samostatně nalezené předměty nejsou sami o sobě až na výjimky příliš chronologicky citlivé. Jejich uložení na pohřebišti stanovujeme tudíž pouze rámcově, do průběhu 18. století (viz katalog).

Rozbor a datace křížových předmětů spojených s kultem sv. Kříže nebo Krista

Jak již bylo dříve řečeno, zobrazování ukřižovaného Krista bylo prvními křesťany odmítáno. Postupně se však tento ikonografický typ do výtvarného umění prosadil a postupem času byl hojně používán. V západním křesťanství známe nejstarší krucifixy z 10. století – v německé oblasti je to například monumentální krucifix *Gerokreuz* z Kolína nad Rýnem (970) (*Univerzální lexikon* 1996, 244). V románském umění je Kristus znázorňován jednak jako *Christus Victor*, tedy vítěz nad smrtí. Je to postava životná, triumfující, oděná v bohatém, většinou dlouhém šatu, nesoucí na hlavě korunu. Ukřižovaný je většinou ke kříži přibit čtyřmi hřeby. Už v této době je však zobrazován také jako trpící nebo mrtvý Kristus, což se znásobuje v gotice, kdy je Kristus zpodobňován s výraznými znaky utrpení. Kristus na kříži se začíná znázorňovat bez suppedanea (opěrky pro nohy), s tím, že větší důraz je kladen na visící tělo (*Univerzální lexikon* 1996, 244). Od 12. století se rozlišuje typ se třemi a čtyřmi hřeby (*Fassbinder* 2003, 248) a v gotice typ Krista se třemi hřeby začíná převládat, přesto však můžeme i ve vrcholném středověku najít například v knižních iluminacích vedle sebe zobrazení Krista se třemi⁶ a čtyřmi⁷ hřeby.

Vrcholný středověk přináší i nový typ expresivně pojatého utrpení Krista – kolem roku 1300 vzniká tzv. *Crucifix Dolorosus*. Vyzáblé, ranami poseté tělo, zkroušené bolesti a utrpením visí na vidlicovém kříži. V 16. století se setkáváme s typem tzv. *Christus Patiens*. Kristus s trnovou korunou na hlavě přijímá utrpení svolně, jeho tělo je vychrtlé a poseté ranami, končetiny jsou vytažené a rozepjaté. V renesanci se objevuje typ tzv. *Christo vivo*. Jedná se o znázornění ukřižovaného Krista při jeho posledním vzepjetí v boji se smrtí, s očima obrácenými k nebi – předlohou se patrně stala Michelangelova kresba pro Victorii Colonnou (*obr. 1a,b*).⁸ V baroku se užívá jak, pojatý expresivněji než u Michelangela, typ *Christo vivo*, tak *Christo morto* – Kristus na kříži tiše zesnul, jeho tělo v klidnější, vyrovnanější pozici je krásné, anatomicky věrně zobrazené (*Univerzální lexikon* 1996, 244). Po tridentském koncilu bylo opět aktualizováno vyobrazení Krista se čtyřmi hřeby (*Royt* 2006, 144).

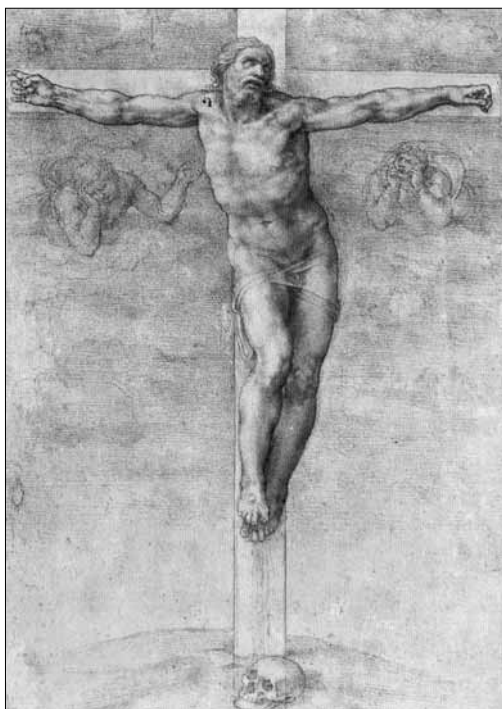
Znázornění trnové koruny⁹ na Kristově hlavě také procházelo vývojem. Do počátku vrcholného středověku byl Kristus zobrazován spíše jen se svatozáří kolem hlavy (*Crucifixion* 2007, obr. na str. 5–39), poté se ke svatozáři přidává i trnová koruna (například *Crucifixion* 2007, obr. na str. 43–45, 51–53), která se od

⁶ Ukřižování Krista, Orationale Arnesti, před rokem 1364, Praha, Knihovna národního muzea, XIII C12 (*Krásna* 1990, obr. 49).

⁷ Kánonový list Ukřižováním, Misál probošta Mikuláše, kolem 1355, Brno, Městský archiv, Svatojacobská knihovna 10/1 (*Krásna* 1990, obr. 46).

⁸ Ukřižování, 1540, British Library, Add. MS 23139, fol. 10 (*Crucifixion* 2007, obr. na str. 122).

⁹ Ta je, na rozdíl od kříže, v evangeliích zmíněna: Vojáci upletli z trní korunu, vložili mu ji na hlavu a přes ramena mu přehodili purpurový plášť (Mat 27,29; Mar 15, 17; J 19, 1).

Obr. 1a. Ukřižování, Michelangelo Buonaroti, 1540, British Library, Add. MS 23139, fol. 10 (převzato z *Crucifixion 2007*, obr. na str. 122)

Obr. 1b. Kovový krucifix ze skupiny 42 (jednotlivosti), položka č. 0352 vychází svou koncepcí z tohoto Michelangelova díla

15. století objevuje i samostatně (například *Crucifixion 2007*, obr. na str. 65, 68, 73), vedle dřívějších typů zobrazení. V 17. a 18. století se setkáváme se všemi typy zobrazení vedle sebe, ať už se jedná o prostovlasého Krista, Krista s trnovou korunou, nebo Krista s trnovou korunou a svatozáří (příklady z 1. poloviny 17. století viz *Crucifixion 2007*, 139, 147, 149).

Podívejme se teď na jednotlivé skupiny z hlediska jejich provedení a možností datace. Pro účely tohoto posuzování můžeme spojit skupinu 1 a 2, které se liší pouze technologickou vadou kadlubu, jejich zpracování je však stejné. Do stejného rámce můžeme zařadit i číslo 173 ze skupiny jednotlivin č. 42. Pojetí Krista na kříži je velmi plošné, s řadou archaických rysů odkazujících na 16. století (zejména v zobrazení hlavy).¹⁰ Toto datování však nebude správné, vzhledem ke spojení se skupinou 27,¹¹ která se svým stylem přibližuje pracím 40. let 18. století.¹² Také koncová kování břevna této skupiny odkazují spíše na díla 18. století.¹³ Pro tuto dataci by u skupin 1 a 2 hovořil i typ Krista se čtyřmi hřeby, který se častěji vyskytuje v 1. polovině 17. století a zejména pak ve 2. polovině 18. století.¹⁴ Zmiňované archaické rysy pak v zobrazování figur nacházíme zejména v lidovém umění 19. století.¹⁵ Všechny tři skupiny, tj. skupina 1, 2 a 27 tak podle našeho názoru spadají nejspíše do 2. poloviny 18. století.

Také skupinu 3 je možno posuzovat na základě náleзовých okolností zároveň s dalšími skupinami, a to: 13, 21, 32 a 35 (skupina 35 bude rozebrána v části věnující se speciálním křížům). Nejpočetnější skupina 3 představuje tzv. *Christo vivo* – je zde patrné vzepjetí, s očima obrácenými vzhůru, pohled upřený na nebesa. V protikladu k tomu tu

¹⁰ Náhrobek, dílna Konráda Osterets, Vídeň, 1556, klášter Göttweig. *Göttweig 1983*, 759, Kat. Nr. 1320. Náhrobek Jakuba Pruskovského, český sochař, Praha, katedrála sv. Víta, 1567, *Niedzielenko – Vlnas 2006*, 164, obr. 8; Vítací číše, Čechy, 1579, Národní muzeum v Praze, č. H2-3259. *Průvodce 1999*, 31, obr. 6.

¹¹ Toto časové spojování skupin je možné na základě nalezení dvou a více kusů křížků v jednom hrobovém celku. V tomto smyslu bude používáno celou následující kapitolu.

¹² Kalvárie II, J. F. Pacák, kolem 1740, č. NG P 4554. *Sbírký 1988*, kat. č. 402; Krucifix, F. I. Weiss, kolem 1740, č. NG P 2967. *Sbírký 1988*, kat. č. 418; Krucifix, kopie Milostného obrazu z Miesbachu, 1744, *Anneser 2005*, 277, Kat. Nr. VI.4.

¹³ Usuzujeme tak ze srovnání přesně datovaných křížků z archeologických výzkumů, a to z baziliky sv. Jiří na Pražském hradě (*Borkovský 1975*) – například: Aloisie Terezie Widmanová († 1735), obr. 87:3; Johanna Login de Losenau († 1773), obr. 97:3; Lud. Dorothea de Zesner de Bauler († 1765), obr. 100:2; rakev 10 – s letopočtem 1747 obr. 97:1; a dále z křížků zachovaných v muzejních sbírkách, a to krucifix, 2. polovina 18. století *The Secular and Ecclesiastical Treasures 2005*, 321, Kat. Nr. 163; krucifix, konec 17. století *The Secular and Ecclesiastical Treasures 2005*, 321, Kat. Nr. 162, oba kříže úpravy v letech 1770–1780.

¹⁴ Ze srovnání více jak osmdesáti křížů z různých kategorií výtvarného umění (malba, socha, užité umění) se zdá, že typ takového zobrazení převládal spíše v těchto obdobích.

¹⁵ Kříž s Armen Seelen, Bavorský les, kolem 1800, č. DMF D 9436. *Anneser 2005*, 295, Kat. Nr. VI.16.4.

máme skupinu 32 a 21 – *Christo morto*, kdy se ve tváři Krista zračí klid a smíření, jeho hlava je mírně nakloněna k pravému rameni. Z datačního hlediska však toto třídění nelze použít, neboť se obě tato pojetí vyskytují v baroku současně. Stejně jako na pohřebišti u sv. Jana v Oboře je tato forma zastoupena, v relativně velkém množství, také na jiných soudobých pohřebištech. Uvedme nejprve dva Kristy z kostnice sv. Jakuba v Brně,¹⁶ dále pak čtyři analogické kusy z krypty sv. Mikuláše ve Znojmě,¹⁷ Krista od kostela sv. Petra v Brně,¹⁸ z krypty jezuitů kostela sv. Františka Xaverského v Uherském Hradišti,¹⁹ z pohřebiště u kostela sv. Václava v Břeclavi²⁰ a od sv. Jiří v Praze.²¹ Ze zahraničních lokalit se analogické exempláře našly u kostela sv. Michala ve Vídni,²² kostela Panny Marie v Bischofshofenu,²³ v Augšpurku²⁴ a Domhofu v Pasově²⁵.

Zatímco analogie od sv. Jakuba v Brně, sv. Petra v Brně a sv. Mikuláše ve Znojmě jsou obecně datovány do 17. až 18. století, nálezy z krypty kostela sv. Františka Xaverského v Uherském Hradišti jsou blíže určeny datem post quem 1690, kdy byla ve farním chrámu vybudovaná hrobka.²⁶ Také nálezy od kostela sv. Václava v Břeclavi mají časově vypovídající hodnotu, když v hrobě č. 89 bylo spolu s křížkem nalezeno i několik medailonů datovaných do 1. poloviny 18. století.²⁷ Předměty nalezené ve svatojiřské bazilice v Praze sice nepocházejí z přesně datovaných hrobů, avšak v hrobě č. 52 byl spolu s tímto křížkem nalezen i kříž Caravaca, jehož typ je datován výrobou do 1. poloviny 18. století, a hrob č. 53 má medailon, který je řádově určen do průběhu 18. století, ostatní hroby č. 35 a 57 pro dataci nejsou oporou.

Dalším datačním hlediskem je ostatní výbava z hrobů obsahující tento typ křížků, která odpovídá průběhu 18. století (viz kap. Časové určení na základě spojení křížových předmětů s chronologicky citlivými nálezy z pohřební výbavy).

Ve výtvarném umění můžeme podobnou koncepci jako u skupiny 3 vidět na slonovinovém krucifixu Georga Petela z 30. let 17. století (obr. 2a,b).²⁸ Soudí se, že Petel mohl být přímo inspirován kresbou Petra Pavla Rubense,²⁹ který ji vytvořil pod vlivem jansenismu³⁰ (Anneser 2005, 332). Ru-

Obr. 2a. Slonovinový krucifix, Georg Petel, kolem 1630, Residenzmuseum München (převzato z Munich Residence 2001, obr. na str. 100) ...

Obr. 2b. ... a jeho kovová napodobenina (skupina 3, položka č. 72)

¹⁶ Bez inv. č., kostnice, kostel sv. Jakuba v Brně, Muzeum města Brna.

¹⁷ Cimbůrková 2007, 21, obr. 38.

¹⁸ Unger 2000, 344, obr. 11.

¹⁹ Č. SF 39314/H, krypta A, kostel sv. Františka Xaverského, Uherské Hradiště. Slováké muzeum v Uherském Hradišti.

²⁰ Č. A 17856, H 89, bývalý kostel sv. Václava, Břeclav, Regionální muzeum Mikulov.

²¹ Borkovský 1975: hrob 51, obr. 87:4; hrob 23, obr. 87:8; hrob 57, obr. 89:1; hrob 35, obr. 130:7.

²² Mais 1954, Taf. XVII, Abb. 30.

²³ Lippert 1978, Grab VI, Taf. VIII.

²⁴ Werner 1977, Taf. 139, 9 a 10.

²⁵ Mittermeier 1989, Abb. 6: 2.

²⁶ V roce 1690 vznikla řádová krypta pod hlavním oltářem. Foltýn a kol. 2005, 699.

²⁷ Č. A 17852 a 17853, hrob 89, bývalý kostel sv. Václava v Břeclavi, Regionální muzeum Mikulov.

²⁸ Krucifix, Georg Petel, kolem 1630, Residenzmuseum München. *The Munich Residence and Treasury* 2001, obr. na str. 100.

²⁹ Rotterdam, Museum Boymans-van Beuningen, citováno z Anneser 2005, 332.

³⁰ Jedná se o náboženský směr, jehož hlavními rysy byla snaha o obnovu církve prvotní, a to v oblasti věrouky a církevní kázně. K prosazovaným patřila např. teze o tom, že bůh ne-

bens namaloval více exemplářů tohoto motivu, které byly v dřívějším bádání označovány jako jansenit-
ské kříže (*Anneser 2005*, 323). Rubensova díla byla šířena prostřednictvím mědirytin po celé Evropě (*An-
neser 2005*, 323 a 332). Některá z těchto mědirytin, ale pravděpodobněji slonovinový krucifix G. Petela,
který přeměnil typ Krista se čtyřmi hřeby na typ Krista se třemi hřeby, tak mohla být i předlohou křížků
ze skupiny 3. Zůstává otázkou, zda se ještě stále jednalo o „jansenitské“ kříže, nebo byla jen kopírována
nová forma ztvárnění této scény. Myšlenku na posun ve významu umocňují i nálezy v jezuitské kryptě
(Uherské Hradiště) nebo v hrobech patřících pravděpodobně řádovým sestřám (svatojiřský klášter),³¹
které pravděpodobně mezi stoupence jansenitů nepatřily.

Také u skupiny 13, náležející do tohoto okruhu, byly datovány další předměty z pohřební výbavy
do 18. století. Stejně křížky známe i z jiných lokalit, například z výzkumu sv. Josefa v Praze na Novém
městě,³² dále z pohřebiště u kostela sv. Martina ve Schwyzu³³ a sv. Jana (Denkingen, Bádensko).³⁴ Z mo-
ravských lokalit jmenujeme bývalý kostel sv. Václava v Břeclavi³⁵ a nález z Vyškova-Brňan.³⁶ Časově jsou
analogie vymezeny 2. třetinou 17. století až rokem 1786 v případě pražského křížku, lety 1723 až 1760
u švýcarského nálezu³⁷ a 17. až 18. stoletím u německého nálezu. Vyškov je určen obecně jako novovek.
Důležitou analogií je hrob č. 89 od bývalého kostela sv. Václava, kde se ve stejném hrobě našly nejen da-
tačně důležité medailony, ale také křížek, který je shodný s naší skupinou 3 (viz výše). Časově se tak na-
cházíme v 2. polovině 18. století.

Skupina 21 je pro svou torzovitost špatně identifikovatelná, proto ji, i na základě příslušnosti k výše
uvedeným skupinám, řadíme do 18. století.

Zobrazení poklidné smrti Krista ze skupiny 32 můžeme přirovnat k návrhu křížového oltáře v Aug-
špurku z doby kolem roku 1735.³⁸ Navíc se i v této skupině objevil v hrobě spolu s křížkem medailon,
který je datován po roce 1726. Dataci do 2. až 3. čtvrtiny 18. století podporují i nálezy „jeruzalémských“
křížků (*Omelka – Řebounová – Šlancarová, v tisku*) a také exemplář nalezený na bývalém hřbitově kostela
sv. Antonína Velikého v Liberci, který je datován do 18. století.³⁹

Také dochování předmětů ze skupiny 4 není nejlepší. Ve stylu zobrazení zde můžeme vidět jistou
příbuznost se skupinou 5, jejíž analogické exempláře nacházíme jednak v Brně u kostela sv. Jakuba,⁴⁰ kos-
tela sv. Petra⁴¹ a ulici Veveří.⁴² Dále známe tři kusy z kostela sv. Františka Xaverského v Uherském Hra-
dišti⁴³ a jeden z kostela sv. Mikuláše ve Znojmě.⁴⁴ Z hlediska časového zařazení jsou nesmírně cenné ná-
lezy ze svatojiřské baziliky z Prahy, kde jsou exempláře datovány ante quem smrtí svých majitelů, a to
roky 1766⁴⁵ a 1773.⁴⁶ Další důležitou datační oporou je želvovinový krucifix z Vídně (*obr. 3a,b*),⁴⁷ který je

chce spasit všechny lidi a Kristus tedy ani za všechny lidi nezemřel. Jansenisté také brojili proti bohaté výzdobě kostelů, lesku
bohoslužeb a užívání posvěcených předmětů (*Kadlec 1987*, 137). Rozhodnými odpůrci jansenistů byly od samého počátku
jezuité, netěšili se však ani podpoře Svatého Stolce, který hnutí v roce 1717 odsoudil bullou „*Unigenitus*“ (*Kadlec 1987*, 138).
Do českých zemí pronikal jansenismus od 2. poloviny 17. století, přičemž se prosazoval zejména v šlechtickém prostředí.
Jansenistickým myšlením byla silně ovlivněna rovněž Marie Terezie. Ceněnou na jansenismu byla zejména ponurá, puri-
tánská zbožnost, jež byla pocíťována jako dobrý korektiv výstředků barokního katolicismu (*Kadlec 1987*, 152).

³¹ V obou případech mohly být v hrobkách pohřbívány i osoby světské.

³² *Flek – Kubálek – Omelka – Podliska 2009*, fig. 21.

³³ *Descœudres – Cueni – Hesse – Keck 1995*, 219, Kat. Nr. 3.2.5.

³⁴ *Fassbinder 2003*, Kat. Nr. 61, Taf. 36:3.

³⁵ Č. A 17851, hrob 89, bývalý kostel sv. Václava v Břeclavi, Regionální muzeum Mikulov.

³⁶ Č. A 10587, Vyškov-Brňany, Muzeum Vyškova.

³⁷ Datování se odvíjí od korálků z růžence, na kterém byl křížek nalezen, a které byly produkovány v tomto období.

³⁸ Návrh křížového oltáře, Augsburg, kolem 1735, Dombibliothek Freising, *Anneser 2005*, 324, Kat. Nr. VIII.9.2.

³⁹ *Brestovanský – Stará 1998*, 48, obr. 36.

⁴⁰ Bez inv. č., kostnice, kostel sv. Jakuba, Brno, Muzeum města Brna.

⁴¹ *Unger 2000*, 344, obr. 11.

⁴² Č. 6582, Veveří 2, Brno, Muzeum města Brna. Jedná se o bývalý hřbitov, který na místě fungoval v rozmezí let 1570 a 1785.
Za informace děkujeme Mgr. Zuzaně Baarové a PhDr. Ireně Loskotové.

⁴³ Č. SF 39314/B a SF 39314/B, krypta A; č. A 242 814–815, krypta B, 3. kostra od vstupu, kostel sv. Františka Xaverského, Uher-
ské Hradiště, Slovácké muzeum v Uherském Hradišti.

⁴⁴ *Cimbůrková 2007*, obr. 37.

datován do 2. poloviny 18. století, a který byl v císařské rodině užíván v souvislosti s posledním pomazáním. Skupinu 5 lze tedy připisat 2. polovině 18. století, u skupiny 4 můžeme vzhledem k nálezů mince v hrobě (1705) uvažovat i o datování starším, které ale nebude přesahovat počátek 18. století.

Skupina 6 obsahuje jetelové křížky s korpusy Krista, který má za hlavou výraznou svatozář. Alespoň vzdáleně můžeme zobrazení přirovnat k Ukřižovanému Kristu na pamětním obraze Bratrstva Kristova utrpení v Budě z roku 1731.⁴⁸ Analogické exempláře pocházejí z krypty kostela sv. Františka Xaverského v Uherském Hradišti,⁴⁹ proto je možné datovat tuto skupinu do 18. století.

Typově blízké skupině 5 je skupina 7, která taktéž obsahuje Kristy typu *Christo vivo*, s výraznou trnovou korunou na hlavě, rozdílné je však zpracování bederní roušky. K této skupině náleží, na základě nálezových okolností, i dva křížky ze skupiny 42, a to č. 448b a 448c. Vzhledem k tomu, že se jedná o špatně dochovaná torza bez výzdoby, jsou datační schopnosti těchto předmětů nulové. Bohatá výzdoba u č. 869 odkazuje k tvarosloví 18. století.

Skupina 8 má bederní roušku i kompozici figury pojetu stejně jako u skupiny 7, a proto se i zde kloníme k dataci do 2. poloviny 18. století, ve shodě se skupinou 34 typ Maria Mater (*Omelka – Řebounová – Šlancarová, v tisku*), kde je datum výroby stanoveno do 1. poloviny 18. století a uložení materiálu do země do konce 1. až 2. poloviny 18. století. Analogie můžeme najít u kostela sv. Jakuba⁵⁰ a ulici Veveří v Brně.⁵¹ Také ve sbírce Moravské galerie je uchován jeden exemplář,⁵² nalezen byl i v kryptě kostela sv. Františka Xaverského v Uherském Hradišti (uložení po 1690)⁵³ a v hrobě baziliky sv. Jiří v Praze.⁵⁴

Podobné schéma ztvárnění bederní roušky a hlavy s výraznou trnovou korunou, doplněnou zde o paprscitou svatozář, spojuje skupinu 9 se skupinou 5, a proto vřoučujeme skupinu 9 do 18. století.

Skupinu 10 můžeme srovnat s pacifikálním křížem z Police, který je datován do 18. století,⁵⁵ což by mohlo rámcově odpovídat i zařazení této skupiny. Podobný exemplář známe z vyobrazení nálezů ze st. Ulricha v Bollschweilu.⁵⁶ Na základě nálezového kontextu patří ke skupině 10 datačně rovněž křížek (386b) ze skupiny jednotlivin. K časovému určení napomohl kromě zjištěného stratigrafického vztahu i prsten s Pannou Marií Svatohor-

Obr. 3a. Želvinový krucifix, Vídeň, 2. polovina 18. stol. (dodatky 1770–80), Kunsthistorisches Museum Wien (převzato z *The Secular and Ecclesiastical Treasures 2005*, kat. nr. 163, obr. na str. 321)

Obr. 3b. Část nebožtíků ze hřbitova ve Šporkově ulici byla pohřbena se stejným typem zobrazení Krista, s jakým dostávali poslední pomazání i příslušníci vládnoucí habsburské dynastie (skupina 5, položka č. 266)

⁴⁵ Hrob abatyše Anny Scholastiky Baulerové z Hohenburku († 1766), *Borkovský 1975*, obr. 73:2.

⁴⁶ Hrob Joanny Login de Losenau († 1773), *Borkovský 1975*, obr. 97:3.

⁴⁷ Krucifix, Vídeň, 2. polovina 18. stol. (dodatky 1770–80), *Kunsthistorischesmuseum Wien, The Secular and Ecclesiastical Treasures 2005*, 321, Kat. Nr. 163. Tento krucifix pravděpodobně patřil archivévodkyni Marii Magdaleně (1689–1743), která jej držela ve své smrti v roce 1743. Tuto funkci si kříž ponechal až do konce monarchie. Ve skutečnosti všichni členové císařské rodiny přijímali poslední pomazání s tímto křížem v ruce. Marie Terezie nechala okovat břevna kříže a na zadní stranu umístit zlatou destičku s nápisem, který obsahuje jména osob, jimž kříž sloužil při posledním pomazání (sestra Marie Terezie – arcivévodkyně Marie Anna († 1744), děti Marie Terezie – arcivévoda Karel († 1761), arcivévodkyně Johanna Gabriela († 1762), arcivévodkyně Marie Josepha († 1767) a chůva Marie Terezie (manželka hlavního kontrolora) hraběnka Fuchs († 1754).

⁴⁸ Pamětní obraz Bratrstva Kristova utrpení v Budě, Jakob Wilhelm Heckenauer, 1731, *Budapesti Történeti Múzeum. Fejtová, O. a kol. 2004*, 901, obr. 3.

⁴⁹ Č. SF 39 314/D, krypta A, kostel sv. Františka Xaverského, Uherské Hradiště, Slovákcké muzeum v Uherském Hradišti.

⁵⁰ Bez č., kostnice kostel sv. Jakuba, Brno, Muzeum města Brna.

⁵¹ Č. 6580, Veveří 2, Brno, Muzeum města Brna. Bývalý hřbitov z let 1570–1785.

⁵² Č. 6533, Moravská galerie v Brně.

⁵³ Č. 39314/F, krypta A, kostel sv. Františka Xaverského, Uherské Hradiště, Slovákcké muzeum v Uherském Hradišti.

⁵⁴ *Borkovský 1975*, hrob 47, obr. 114:1. Hrob je v publikaci datován do 16. století, na základě našich zjištění je však tato datace málo pravděpodobná.

⁵⁵ Pacifikální kříž, 18. století, Police, *Církevní umění 2006*, obr. na str. 14.

⁵⁶ *Fassbinder 2003*, Kat. Nr. 535, Taf. 36:4.

skou, vyrobený před rokem 1732, který byl nalezen spolu s křížkem ze skupiny 10. V návaznosti na skupiny podobných jetelových křížků 11, 12 a 13 (viz výše a níže) skupinu 10 vřoučujeme do 2. poloviny 18. století, nelze však vyloučit ani možnost staršího datování, které nepůjde před rok 1700.

Skupiny 11 a 12 jsou si velmi typově podobné, a proto je budeme posuzovat společně. Stejně jako výše uvedené předměty ze skupiny 10 je srovnáme s jetelovými kříži, protože je zde patrné zdůraznění tohoto typu kříže ve spojitosti s ukřížovaným Kristem. Podobné schéma vyobrazení můžeme vidět na relikviáři sv. Jana Nepomuckého (po 1721),⁵⁷ nicméně, vzhledem k schematicnosti vyobrazení, rozhodně nemůžeme tvrdit, že by se jednalo o předobraz nalezených křížků. Taktéž přívěsek ze sbírky vratislavského cizeléra T. Schmitze z poloviny 18. století pouze odkazuje na to, že se v tomto období vyráběly typově podobné předměty.⁵⁸ Špatně zachovaná analogie od kostela sv. Václava⁵⁹ tentokrát bližší časové určení nepřináší, a proto se na základě tvarové podobnosti se skupinou 13 přikláníme k dataci do 2. poloviny 18. století. Vzhledem k náleзовým okolnostem můžeme do stejného datačního rámce zařadit i samostatně dochovanou nápisovou destičku č. 451b ze skupiny jednotlivin č. 42.

Skupina 14 vypadá opět velmi archaicky, a to díky svému schematickému podání, je tudíž velmi obtížné se k ní vyjádřit z hlediska datace. Analogický exemplář je k vidění ve sbírce Moravské galerie.⁶⁰ S touto skupinou souvisí i skupina 33 – typ *Vitam praesta* (viz *Omelka – Řebounová – Šlancarová, v tisku*), jejíž časové vymezení je 1. polovina 18. století pro výrobu křížků a 2. polovina 18. století pro uložení do hrobu a váže se k ní rovněž datační materiál z hrobu, který spadá do 20. let 18. století. Na základě náleзовého kontextu lze pak stejně jako skupinu 14 datovat č. 466a ze skupiny 42.

Christo vivo ze skupiny 15 s výraznou trnovou korunou a pohledem upřeným k nebi můžeme i na základě analogií, či příbuznosti se skupinou 5 (rozdíly jsou patrné zejména ve způsobu uvázání bederní roušky) datovat vznikem do 1. poloviny, dobou uložení až do průběhu 2. poloviny 18. století. Tomuto přiřazení odpovídají i koncová kování břevien. Analogické křížky známe z kostela sv. Františka Xaverského v Uherském Hradišti⁶¹ a z baziliky sv. Jiří na pražském hradě, kde pochází z datovaných pohřbů, a to do let 1731⁶² a 1735.⁶³

Skupina 19 s Kristem typu *Christo morto* souvisí náleзовým kontextem se skupinou 16 speciálních křížků (viz *Omelka – Řebounová – Šlancarová, v tisku*), a je tedy datována na základě jejich rozboru do průběhu 18. století.

Skupinu 20 lze typově spojit se skupinou 21 uvedenou výše a také převzít dataci stanovenou pro uložení na pohřebišti, které odpovídá 2. polovina 18. století.

Časově souběžné jsou skupiny 26, 36 a 39. Skupina 26 je vzhledem k stavu dochování nezhodnotitelná. A tak nejlepší datační možnosti jsou kříže ze skupiny speciálních křížů č. 36, které svou výrobou spadají do konce 17. a 1. poloviny 18. století, stejně jako torza speciálních křížů ze skupiny 39 (viz *Omelka – Řebounová – Šlancarová, v tisku*), kde by zachované trny na koncích břevien mohly svědčit pro 18. století.⁶⁴

Ke skupinám 28 a 29, které zobrazují typ *Christo morto*, jsme doposud žádné analogie nenalezli. Na základě jejich tvarové charakteristiky je tedy přiřazujeme do 18. století.

Ze tří fragmentárně dochovaných křížků skupiny 30 bohužel nelze usuzovat na typ vyobrazení, resp. na jeho odvození či spojení s některým uměleckým dílem nebo jiným křížkem. Proto je tato skupina datována na základě skupiny 23 (viz *Omelka – Řebounová – Šlancarová, v tisku*) díky náleзовým okolnostem časově souběžná, a to do 1. poloviny 18. století (výroba předmětů) a do 2. poloviny 18. století (uložení). Tato datace je u skupiny č. 23 podpořena prstenem, vyzdviženým z hrobu spolu s křížkem č. 955. Výroba prstenu spadá do období před rokem 1732.

⁵⁷ Relikviář s ostatky sv. Jana Nepomuckého, po 1721, klášterní kostel Zelená Hora, *Sedm a půl století 2002*, obr. na str. 156.

⁵⁸ Křížek – přívěsek, Sběrka T. Schmitze, polovina 18. stol. *Völkerschmuck 1906*, Taf. 96, Abb. 14.

⁵⁹ Č. A17689 bývalý kostel sv. Václava, Břeclav, Regionální muzeum Mikulov.

⁶⁰ Č. 6537, Moravská galerie v Brně.

⁶¹ Č. A 242 812–813 a A242 824–829, krypta B, 2. kostra vpravo od vchodu a 6. kostra vpravo od vchodu, kostel sv. Františka Xaverského, Uherské Hradiště, Slovákcké muzeum v Uherském Hradišti.

⁶² *Borkovský 1975*, obr. 77:4. Hrob 81 Abatyše Izidory Konstancie Roudnické z Březnice († 1731).

⁶³ *Borkovský 1975*, obr. 87:3. Hrob 87 Aloisie Terezie Widmannové († 1735).

⁶⁴ Uvržení sv. Jana Nepomuckého do vězení, 1777, Martin Johann Schmidt zv. Kremser-Schmidt, kostel Narození Panny Marie ve Vranově, *Morava 2004*, obr. na str. 523; Apoteóza Sv. Biskupa Nikolaja, 1787, Antoni Brygierski (1722–1791), Skarbiec Katedry Wawelskiej. Kraków.

Ve skupině 31 opět nacházíme typ *Christo vivo* s výraznou trnovou korunou na hlavě. Stejný kříž známe i od kostela sv. Jakuba v Brně,⁶⁵ který však neposkytuje žádné bližší datační možnosti. Datum uložení křížů s tímto typem plastik předpokládáme na pohřebišti ve Šporčově ulici v průběhu 18. století, což může být podpořeno i výskytem koncového kování břevien.

Předměty s č. 149b, 173, 184, 249, 260b, 508, 568c, 574, 575a, 575b, 662, 817, 910, 1062 ze skupiny jednotlivin č. 42 obecně řadíme do 17.–18. století. Upřesnění datace je v některých případech možné na základě nálezových okolností (viz katalog). Vyjmenovaná čísla představují neúplně zachované kříže nebo korpusy Krista, které mají značně omezenou datační schopnost.

Naopak jasně datovaný máme exemplář č. 339 ze skupiny 42. Analogické předměty z archeologických výzkumů pocházejí z kostela sv. Jakuba v Brně⁶⁶ a z hrobu z krypty svatojiřské baziliky v Praze, kde byl na prkně rakve u lebky namalován letopočet 1747.⁶⁷

Také další krucifix (č. 352) můžeme blíže datovat, a to na základě kresby Michelangela pro Victorii Colonu (obr. 1a,b),⁶⁸ která mohla být východiskem pro takovýto typ zobrazení. Z tohoto důvodu vrocujeme předmět do 2. poloviny 16. až 1. čtvrtiny 17. století (výroba). U křížku č. 949 známe analogický exemplář, a to ze sbírky obsahující pohřební výbavu z hrobky v kostele sv. Františka Xaverského v Uherském Hradišti,⁶⁹ která byla vybudována po roce 1690. Také křížek č. 963 má svou analogii (bez korpusu), a to u sv. Jakuba v Brně.⁷⁰ Vzhledem k tomu, že se však jedná o sběrový materiál, datačně není příliš průkazný. Můžeme pouze konstatovat, že mušlový ornament se využíval v období 17.–18. století. Vzhledem k formě zobrazení řadíme tento křížek spíše do 18. století. Také u křížku č. 17d můžeme dataci upřesnit na 18. století – v případě, že jej stylově přiřadíme skupině 7. Naopak č. 465 datujeme na základě tvaru Ukřižovaného do přelomu 17. a 18. století. I když položka č. 523 obsahovala minci datovanou rokem 1618, datujeme tento předmět až do 18. století. Datace je provedena na základě ztvárnění Ukřižovaného.

Několik následujících křížků (č. 299, 478, 935, 968, 1091) řadíme do 18. století, a to na základě výskytu koncových kování břevien. K tomuto podpůrnému hledisku přispívá i č. 935, které přiřazujeme na základě podobnosti ke skupině 5, což spolu s typem Krista se čtyřmi hřeby, který se často objevuje v 2. polovině 18. století, odpovídá výše uvedenému.

Ke zbylým křížům a jejich částem ze skupiny jednotlivin 42 (č. 187, 260a, 457, 580, 627, 669b, 965 a 406c) se nám doposud nepodařilo zjistit žádné analogie nebo východiska tvaru, a proto datace zůstává obecně v rámci 17.–18. století (detailněji viz katalog).

ČASOVÉ URČENÍ NA ZÁKLADĚ SPOJENÍ KŘÍŽOVÝCH PŘEDMĚTŮ S CHRONOLOGICKY CITLIVÝMI NÁLEZY Z POHŘEBNÍ VÝBAVY

Chronologie byla vyvozena především ze stratigrafických vztahů na pohřebišti a stylové analýzy předmětů. Částečnou oporu pro chronologii i dataci křížků pak představovaly předměty, které s daným typem kříže či křížku patřily do stejné pohřební výbavy. Hrobů, odkud kromě křížového předmětu pochází další datačně relevantní materiál, bylo v rámci pohřebiště vyzdviženo 46. Za chronologicky citlivé přitom považujeme zejména mince a částečně také medailony. Křížky s medailony byly zachyceny ve 43 hrobech, mince ve dvou a medailon zároveň s mincí u jednoho hrobu. Pro dataci šlo využít pouze 22 z těchto hrobů, u ostatních pohřbů nebyla pohřební výbava dostatečně chronologicky citlivá. Z důvodu datování obecných forem kříže i pomocí speciálních křížů, případně jejich související pohřební výbavy je zde uváděn přehled všech křížků na pohřebišti. Podrobný rozbor speciálních křížů bude následovat v druhé části této studie.

V souboru křížů a křížků nejpočetněji zastoupenou skupinou, s jejímiž zástupci bylo současně doloženo několik medailonů a mincí, je skupina plastik č. 3. Hrob s exemplářem č. 294 z této skupiny obsahoval medailon, na jehož jedné straně je vyobrazen kříž s Kristem a na protější sv. Kajetán z Thiene,

⁶⁵ Bez inv. č., kostnice, kostel sv. Jakuba, Brno, Muzeum města Brna.

⁶⁶ Bez inv. č. kostnice, kostel sv. Jakuba v Brně, Muzeum města Brna.

⁶⁷ Borkovský 1975, obr. 97:1. Cihlová krypta v hlavní lodi, rakev 10.

⁶⁸ Ukřižování, 1540, British Library, Add. MS 23139, fol.10. *Crucifixion 2007*, obr. na str. 122.

⁶⁹ Č. SF 39314/A, krypta A, kostel sv. Františka Xaverského, Uherské Hradiště.

⁷⁰ Bez inv. č., kostel sv. Jakuba v Brně, kostnice, Muzeum města Brna.

kteřý byl svatořečen roku 1622. Časové vymezení tohoto medailonu je tedy mezi lety 1622 až 1784, kdy došlo ke zrušení hřbitovního areálu.⁷¹ Medailon vyrobený k uctění blahoslaveného Aloise Gonzagy (svatořečen v roce 1726) a blahoslaveného Jana Františka Regise (blahoslaven v roce 1726; svatořečen v roce 1737)⁷² obsahovalo č. 658. Drobnou mincí z roku 1761 je datováno č. 606. Poslední položka č. 1096, kterou sem lze přiřadit, obsahovala dokonce čtyři medailony, zachované však bohužel ve velice špatném stavu. Jeden medailon byl rozpadlý, a tudíž i neurčitelný, další dva jsou přiřaditelné pouze obecně k mariánským medailonům. Poslední medailon však i přes špatný stav šlo určit, jednalo se o zaběhlou formu tzv. Benediktova feniku, která byla zpravidla vyráběna v rozmezí let (1741–1784).⁷³

Stejný počet datovatelných exemplářů jako skupina 3 má i skupina 13. Jedná se o drobný jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista a stylizovanou Adamovou lebkou na spodní části svislého břevna. Zajímavá data poskytuje položka č. 273 nalezená se dvěma medailony. Prvním z nich je medailon nesoucí na sobě vyobrazení klasické formy Zachariášova požehnání na jedné a Benediktova kříže na druhé straně, datovatelný do rozmezí let 1741 a 1784. Na druhém medailonu se nachází Panna Marie Svatohorská s gotickými korunkami na hlavě, na protější straně je vyobrazení Svaté rodiny. Výroba tohoto medailonu je datovatelná před rok 1732, kdy proběhla korunovace sošky, která je dále zobrazována s korunou v barokní formě. Se zaběhnutou formou Benediktova feniku byly nalezeny i další položky (č. 534, 739, 1096).

Obdobný křížek, č. 534 (skupina 13), byl nalezen společně s medailonem nesoucím na jedné straně obraz Marie Neukirchenské, na druhé vyobrazení Panny Marie Svatohorské, datovatelné do rozmezí let 1647 až 1732.⁷⁴

Exemplář č. 272 (sk. 33) se nacházel v hrobovém kontextu spolu s dalšími dvěma medailony. První, s vyobrazením Marie a Josefa, nelze přesněji časově zařadit, druhý však nese vedle nápisu ROMA na jedné straně i ne zcela zřetelný letopočet 1756 (nelze však úplně vyloučit ani letopočet 1656). Do stejné skupiny patří i položka č. 293, datovatelná medailonem s obrazem blahoslaveného Jana Nepomuckého, který vznikl mezi lety 1721 a 1729.⁷⁵ Z jedné pohřební výbavy obsahující dva medailony pochází rovněž caravaca-kříž č. 79 (sk. 24). Jeden z těchto medailonů nese na líci obraz Panny Marie Immaculaty, na rubu tři blíže nespécifikované postavy světců. Druhý medailon je opatřen postavou Panny Marie a modlícím se Karlem Boromejským u kříže. Ke svatořečení tohoto světce došlo roku 1620, a nedá se tedy předpokládat, že by medailon vznikl před tímto datem.

Další Cavaraca-kříž (skupina 23) doprovázený medailony je exemplář č. 185. Medailony jsou sice ve velmi špatném stavu, přesto lze na jednom z nich s jistotou rozeznat vyobrazení Panny Marie Klatovské. To klade vznik příslušného medailonu až za rok 1697 (teprve v tomto roce totiž bylo v Klatovech zřízeno poutní místo). Stav druhého medailonu blíží interpretaci neumožňuje.

Z dalších skupin byla s medailony nebo mincemi ve stejném nálezovém kontextu zachycena položka 137 (skupina 20). Doprovodný medailon, nesoucí na sobě spodobnění Jana Nepomuckého na jedné a jeho „jazyka“ na druhé straně, lze dobře datovat do období po roce 1719, kdy byl otevřen jeho hrob.

Položka 232 ze skupiny 42 byla nalezena se třemi medailony znázorňující mimo jiné Marii Svatohorskou s gotickými korunkami, tedy v provedení před korunovací sošky v roce 1732. Dokonce čtyři medailony, obsahovala položka č. 316 ze skupiny 16. Bohužel jediná relevantní data můžeme odvodit pouze u medailonů s obrazem Františka de Pauli (svatořečen roku 1519) a Františka Xaverského, svatořečeného v roce 1622.

U položky 341 (skupina 42) odpovídá stav spolu nalezeného medailonu stavu křížku. Na nepříliš zřetelném výjevu je pravděpodobně zachycen Jan Nepomucký. Pokud tomu tak skutečně je, lze medailon klást nejspíše někam za rok 1719.

Jistě je naopak datovatelná položka č. 364 ze skupiny 4, a to mincí z roku 1705. Ani samotný křížek by tedy neměl pravděpodobně pocházet z příliš vzdáleného období.

Ještě lépe je na tom s datací položka č. 483 (skupina 31) datovaná dvěma medailony. První na sobě nese vyobrazení blahoslaveného Jana Nepomuckého ve spojení s vyobrazením Františka Xaverského. Tím

⁷¹ Datum 1784 je nejzazším datem, které se vztahuje na všechny publikované předměty z tohoto souboru.

⁷² Tento medailon byl vyroben s největší pravděpodobností v roce 1726, kdy Jan František Régis byl již blahoslaven a Alois Gonzaga ještě část roku „čekal“ na své svatořečení.

⁷³ Blíže k datacím na základě ikonografie Benediktova feniku viz *Omelka 2006*, 150.

⁷⁴ Datace je odvozena do doby mezi příchodem Jezuitského řádu na Svatou Horu u Příbrami v roce 1647 a slavnostní korunovací zde uctívané sošky barokními korunkami v roce 1732.

⁷⁵ Jan Nepomucký byl blahoslaven v roce 1721 a svatořečen v roce 1729. Jelikož je na medailonu Jan označen jako blahoslavený, dá se předpokládat jeho výroba právě mezi lety 1721 až 1729.

se dostáváme do rozmezí let 1721 a 1729. Druhý medailon má formu Benediktova feniku, v provedení, jež se zpravidla vyrábělo v rozmezí let 1741 a 1784.

Další položka č. 523 ze skupiny 42 obsahovala v hrobovém kontextu i minci datovanou rokem 1618. Položku č. 595 ze skupiny 32 doprovázel medailon s pietou na jedné a svatým Aloisem Gonzagou na straně druhé.⁷⁶ U exempláře č. 711 (sk. 17) je na medailonu možno rozpoznat Jana Nepomuckého. Medailon lze tedy datovat po roce 1719.⁷⁷

Položky 739a a 739b ze skupiny 35 resp. 13 je možno dobře časově zařadit, díky výskytu zaběhlé formy Benediktova feniku, do období let 1741–1784. Obdobný doprovodný materiál (Benediktův fenik z let 1741–1784) vedle sebe mají i poslední dva kříže 1099a a 1099b ze skupiny 26 a 39.

UMÍSTĚNÍ KŘÍŽŮ A KŘÍŽKŮ V HROBĚ

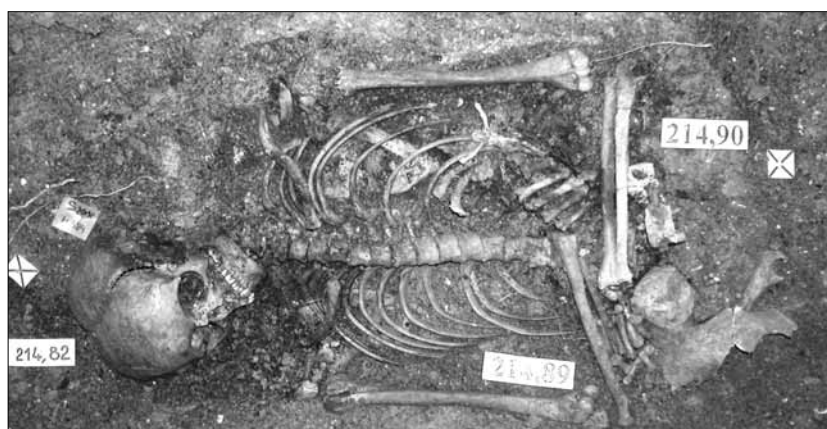
Z celkového množství 248 křížů a jejich částí nalezených při výzkumu se pouze u čtyřiceti tří křížů dá vysledovat jejich původní uložení v hrobovém kontextu. Zbývající kříže patří buď k hrobovým celkům razantně narušeným stále se opakujícím pohřbíváním na stejném místě (takže nelze jednoznačně určit jejich místo v době pohřbu), nebo jsou to kříže z několikanásobně přemístěného pohřebního horizontu hřbitova bez možnosti přiřazení ke konkrétním pohřbům. Tyto „volně“ nacházené kříže patřily ke starším zrušeným pohřbům, které byly z původní hrobové jámy přeneseny do hromadného úložiště kostí nalézajícího se většinou na stejném hřbitově. Takovéto transfery ostatků nebožtíků se zpravidla prováděly z důvodu uvolnění hrobového místa a jeho přípravy pro nový pohřeb. Křížky samotné často zůstaly v překopaném zásypovém materiálu původního hrobu.

Jednoznačně lze na zkoumané lokalitě vysledovat tři základní způsoby užití kříže v rámci pohřebního rituálu. Nejčastěji se kříže vkládaly do ruky nebo rukou nebožtíka, dále se pokládaly na hrudník, břicho, případně do klína zesnulého, a ve specifických případech byly kříže nalezeny i v prostoru dolních končetin, zpravidla mezi stehny až koleny nebožtíka.

V prvním, nejčastějším případě byly zachyceny pohřby s křížem umístěným jak v pravé, tak v levé ruce (obr. 4).

Pohřby s uložením kříže do pravé ruky byly trojnásobně čtenější než pohřby s křížky uloženými do ruky levé. Samotné ruce byly při přípravě nebožtíka na vlastní uložení do hrobu zpravidla zkřížené na hrudníku nebo břiše. Jelikož se při tomto způsobu umístění rukou dostaly dlaně daleko od sebe, byl křížek vkládán pouze do jedné z dlaní. Pokud se ruce nebožtíka v době pohřbu položily do oblasti pánve, šlo při výzkumu většinou vysledovat původní sepjetí pravé a levé ruky navzájem. V tomto případě byl křížek často vložen do obou takto spojených rukou (obr. 5).

Ne všechny kříže byly vloženy do rakve či hrobu zesnulého samostatně. Poměrně značná část těchto předmětů byla původně součástí růzenců (k této problematice blíže *Omelka–Řebounová 2008*). V případech, kdy byly do hrobu vkládány tyto modlitební pomůcky, „vpletly“ se zpravidla nebožtíkovi do sepjatých rukou, a to včetně křížku na jeho konci.

Obr. 4. V době preparování kostry, nebožtíkova pravá ruka stále svírala celokovový kříž s postavou Krista (hrob 384)

⁷⁶ Medailon pravděpodobně vznikl až po jeho svatořečení roku 1726.

⁷⁷ Rok 1719 je datem, ve kterém byl otevřen hrob Jana Nepomuckého.

Obr. 5. Přestože se na fotografii situace uložení kříže jeví nepřehledně, je jisté, že v době pohřbu byl kříž s Kristem vložen do nebožtíkových sepjatých rukou. Ruce se nacházely v době pohřbu v oblasti pánve (hrob 491)

Obr. 6. Vedle názorné ukázky uložení růžence do hrobu, lze na záběru v místě kolen rozlišit credo-křížek složený ze tří samostatných korálků (hrob146)

Obr. 7. Kříž z hrobu číslo 417. Na záběru lze dobře rozeznat příčné uložení kříže přes pietně složené ruce nebožtíka

Obr. 8. Hrob 534 se dvěma pohřebními kříži

Méně časté bývalo vložení růžence do spojených rukou tak, že horní polovina růžence byla „vpletena“ do sepjatých rukou nebožtíka a samotný credo-křížek⁷⁸ byl spolu se spodní částí modlitebních korálů „vystaven“ a aranžován na rubáši do protáhlého tvaru směrem ke kolenům (*obr. 6*).

Poslední základní typ uložení kříže v rámci pohřbu bylo jeho volné položení na oděv nejčastěji na břicho, nebo hrudi nebožtíka. Někdy byly tyto volně vkládané kříže položeny přes pokrčené ruce, jindy byly pravděpodobně položeny i do prostoru rakve vedle pohřbívaného těla (*obr. 7*).

Ve výjimečných případech se v rámci jednoho hrobového kontextu podařilo na lokalitě zachytit i více než jeden křížek v jednom hrobě. Jednalo se o případy, kdy se jeden křížek nacházel na růženci jako credo-kříž a druhý, zpravidla větší, byl vložen nebožtíkovi do ruky, případně byl položen na trup nebožtíka, jako v případě situace hrobu 534. Na obrázku (*obr. 8*) můžeme rozeznat rozpadlý olovený latinský kříž s Kristem uložený v prostoru pravé strany hrudního koše nebožtíka a drobnější křížek v prostoru mezi jeho stehny. Je pravděpodobné že původně byl tento křížek součástí nedochovaného růžence. Poloha levé ruky a křížku naznačuje původní polohu nedochovaného růžence.

Samozřejmě, že ne všechny kříže z hrobových kontextů lze jednoznačně přiřadit k některému z výše popsaných způsobů uložení. Ať již během pohřbu, nebo následně v rakvi či v hrobové jámě docházelo k rozličným nechtěným přesunům pohřební výbavy. V rámci samotného pohřbu se tyto posuny pohřební výbavy děly pravděpodobně při prudších pohybech s rakví. U již uložených pohřbů v některých případech došlo k posunu pohřební výbavy při procesu tlení organických částí uložených ostatků.

EXKURZ II: PŘÍPRAVA NA SMRT – ČASOVÉ VZTAHY MEZI PŘEDMĚTY

Barokní člověk se připravoval na smrt často velmi svědomitě a mnohdy poměrně dlouho. Zejména urozené dámy si dopředu nechávaly šít pohřební roucho a informovaly dědice o tom, kde jej po jejich smrti nalézt (*Hajná 2006, 73*). Takové chování odpovídalo dobovým představám o rituálních přípravách křesťanů na dobrou smrt, které se ke čtenářům dostávaly prostřednictvím knih *Ars moriendi*. V nich se doporučovalo pořídit si celou pohřební výbavu do rakve již za života, umístit ji na viditelném místě v ložnici a každý den se na ni jakožto na symbol lidské pomíjivosti podívat (*Hajná 2006, 73*). Z toho vyplývá i různorodá datace jednotlivých předmětů, které se mohly v jeden okamžik dostat s mrtvým do hrobu.

V případě růžence, pokud patřil k osobním věcem zemřelého, mohlo jít o relativně starou záležitost. Přitom je třeba zohlednit, že šlo o předmět kompozitní povahy. Jeho podoba se zpravidla měnila postupným připojováním svátostek (zejména poutního nebo zkrátka módního charakteru), což v konečném důsledku znamenalo větší či menší disproporci jednotlivých částí v časové i provenienční rovině. Z hlediska datace jsou pro vznik růžence důležité korálky a credo-kříž, tj. kříž symbolizující úvodní část růžence, modlitbu Apoštolské vyznání (latinsky *Credo*), neboť byly nezbytným základem růžencové modlitby. Doplnkové svátostky, medailony a drobné křížky, mohly však být oproti korálkům a credo-křížku mladší a původem značně odlišné. Jejich nálezy v hrobě, pokud není k dispozici citlivější chronologický materiál, lze nicméně využít pro stanovení data post quem ve vztahu k uskutečnění pohřbu.

K růženci mohly být křížové závěsky obecně připojeny dvojím způsobem – jako tzv. credo-kříž, nebo jako apotropaické svátostky na úrovni náboženských medailek a jiných drobných amuletů. Prostřednictvím spodního oka mohl být k růženci přichycen další křížový přívěsek nebo medailon.

Rovněž kříže do ruky bývaly často zakončené závěsem na horním břevně. Proč byly tímto prvkem vybaveny, když vzhledem k svému účelu závěs v podstatě nepotřebovaly, není dosud zcela zřejmé. Je možné, že právě tyto kříže visely v měšťanských domácnostech na stěně jako *memento mori* nebo je lidé mohli ze stejného důvodu nosit i u sebe. Možností je rovněž další způsob zacházení s těmito kříži v pohřebním ritu. Vzhledem k tomu, že byly zaopatřeny církevním odpustkem vázaným výhradně na konkrétního jedince, mohlo připojené ouško sloužit k protažení stuhy, uvázané například kolem krku zesnulého majitele. Takové připevnění kříže k mrtvému mohlo fungovat jako „pojistka“, aby se pro nebožtíka jistě velmi cenný předmět od něj v hrobě neodloučil.

Kříže, které doprovázely smrt člověka v baroku, lze rozlišit dvojího druhu. Prvním jsou kříže, které visely popř. stály u pohřebního lože tak, aby na ně umírající viděl. Tyto kříže zůstávaly u mrtvého rovněž ve chvíli, kdy byl vystavován na márnách (*obr. 9*). Druhý typ představují kříže, které člověk ve svých posledních chvílích svíral v ruce (*obr. 10*). Zbytky právě těchto předmětů lze patrně najít v hrobovém kontextu. Uvedené domněnce nahrává skutečnost, že kříž, se kterým člověk umíral, zaopatřoval kněz cír-

⁷⁸ K funkci credo-křížů viz *Omelka – Řebounová 2008, 890*.

Obr. 9. Kříže, které měl umírající ve svých posledních chvílích při sobě, byly dvojího typu. Jeden, na který se díval, druhý, který měl při sobě. Tento kříž, opatřený církevním odpustkem, s ním po jeho smrti patrně putoval i do hrobu. Barokní rytina s námětem Františka Xaverského (převzato z Kürzeder 2005, Abb. 168)

Obr. 10. Theresa Emanuela a Corde Jesu z řádu klarisek z kláštera v Angeru (původním jménem Maria Anna Karoline, vévodkyně Bavorská (1695–1750) na pohřebním loži. Kvaš na pergamenu, 1750 (převzato z Totenhochzeit 2007, Abb. 107)

kevním odpustkem, který platil výhradně pro konkrétního umírajícího (LkThK 1937, 811). S ohledem na dobovou mentalitu, vztah k věcem, které po mrtvých zůstávaly obzvláště,⁷⁹ by tato okolnost další použití takového předmětu v živé kultuře pravděpodobně vylučovala.

Z výše uvedeného se zdá, že kříže do ruky mohly být jednorázovou záležitostí, použitou při příležitosti smrti a pohřbu. V takových případech lze předpokládat, že se doba jejich uložení od data jejich výroby příliš nelišila. V materiálu ze Šporkovy ulice se to týká především olovených kusů skupiny 1 a 2, pro které, vzhledem k ne příliš kvalitnímu a estetickému zpracování, nepřichází jiné využití, než-li pro účel pohřbu, téměř v úvahu. U precizněji provedených kusů lze předpokládat, že mohlo jít o krucifixy z domácího inventáře zemřelých, např. krucifixy, které si lidé zavěšovali na stěny svých příbytků a kterých jako pohřebních bylo užito z důvodu nutnosti, nebo osobní vazby zemřelého k předmětu. Popřípadě by se mohlo jednat o kříže určené přímo pro umírající, které si, jak z etnografických pramenů víme, mohli lidé zakoupit ve stáncích na poutních místech. Jak dokládá případ bavorského Alttöttingu, mohly se stejně jako ostatní svátostky prodávat v masovém množství (Metken 1984, 62). V takových případech lze počítat s tím, že časové rozpětí od okamžiku vzniku předmětu po jeho uložení v hrobě bylo mnohem delší.

ZÁVĚR

Kříže, křížové závěsky a samostatně zachycené zlomky těchto předmětů, vyzvednuté v prostoru zaniklého hřbitova při kostelu sv. Jana Křtitele v Oboře (zrušen 1784), představují dílčí část inventáře pohřebních výbav obyvatel Malé Strany v Praze. Výjimečně vysokým počtem nalezených položek (celkem 248) a zároveň různorodostí typů přináší získaný soubor důležitou výpověď především o způsobech ztvárnění jednotlivých křížů.

Mezi položkami byly rozlišeny dva základní okruhy odlišně používaných předmětů. V prvním jsou zahrnuty kříže, které se dle zvyku vkládaly mrtvým do rukou (do této kategorie bylo začleněno 140 položek), druhý tvoří drobné křížky s charakterem závěsku (celkem 95 náleží). Křížky – křížové závěsky bývaly zpravidla součástí růženců, nosily se jako osobní šperk nebo jako součást škapulíře či ostatkové schránky. Zhruba třetina z nich měla podobu prostých latinských či jetelových křížů,

⁷⁹ Reziduum starších představ o smrti a správném zacházení s mrtvým, je bezpochyby uchováno ve zvycích, rozšířených v lidovém prostředí ještě v 19. století. V Čechách a na Moravě se např. věřilo, že se mají dát do rakvi nebožtíkům věci, které by mrtvý na onom světě potřebovat – jídlo, ošacení a osobní předměty (hodinky, hřeben, oblíbený šperk). Důvodem tohoto jednání byla obava, aby se nebožtík pro tyto věci „nevracel“ (Navrátilová 2004, 213–4). Také se věřilo, že po dotyku se všemi předměty, které přišly s mrtvým do styku, hynou lidé, zvířata a rostliny. Proto je bylo třeba odstranit z domu a zničit, nebo vložit nebožtíkovi do rakve, aby odešly s ním (Navrátilová 2004, 208).

zpravidla krucifixů, které se vázaly pouze k uctívání Krista a sv. Kříže. Do tohoto okruhu přívěsků patří v nálezovém souboru latinské kříže č. 1099b, 0132, 0187 a latinské a jetelové krucifixy v různé kvalitní zpracování (např. č. 233, 258, 260, 266, 273, 316, 334b, 449, 504, 642b, 771). U 63 dalších závěsků bylo možné konstatovat návaznost na alespoň jeden další kult, světce, poutní místo, specifickou formu používání nebo neobvyklé provedení tvaru a výzdoby. Odtud jejich název „speciální“ kříže.

Z krucifixů, které měly základní křížovou kostru ze dřeva a kov sloužil pouze jako doplňkový materiál (dobře patrné např. u č. 265, 528, 935), zůstaly v naprosté většině dochovány pouze kovové komponenty – Adamova lebka (např. č. 473, 231, 235), koncová kování břevna se závěsem (např. č. 84, 128b, 251b, 451, 772, 817, 869 a sk. 41), koncová kování břevna (např. č. 132, 463), nápisové tabulky (např. 350a, 351, 275, 467, 965, 968) a plastiky Krista (sk. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 15, 18, 19, 20, 21, 27, 28, 29, 31, 32AB a jednotlivosti ze skupiny 42).

V této první části studie byla pozornost věnována zejména popisu jednotlivých typů obecných křížů a jejich zhodnocení a dataci. Datace byla odvozována ze stratigrafických vztahů na pohřebišti a vztahů mezi jednotlivými křížky, resp. vytvořenými skupinami. Přitom bylo zároveň přihlédnuto k chronologicky citlivým předmětům, které spolu s křížky tvořily součást pohřební výbavy. Napomohlo i srovnání s analogickými předměty pocházejícími z archeologických výzkumů a muzejních sbírek. Nedílnou součástí byla i snaha o stylovou analýzu nalezených předmětů, která však naráží jednak na kvalitu provedených děl a jednak na různorodost zpracování soudobých děl – jednotlivé ikonografické typy, např. *Christo vivo* a *Christo morto* byly současné. Ze stylové analýzy plastik Kristů vyplývá, že jejich vzory mohla být díla takových umělců, jakými byli Michelangelo nebo Rubens, resp. interpretace jejich děl. Předlohou pro kříže ze skupiny 5 se stal krucifix užívaný členy císařské rodiny při posledním pomazání. Naopak místní provenienci lze předpokládat u některých typů litých olovených krucifixů z nejmladšího období (sk. 1 a 2).

Za jeden z nejvýznamnějších momentů pro upevnění chronologie a datace lze považovat nález plastiky Krista ze skupiny 3 společně s drobnou mincí s ražbou z roku 1761. Skupina 3 je velice důležitá ze tří důvodů. Jednak je geograficky široce rozšířená – analogické exempláře známe z Moravy (například Brno, Břeclav, Znojmo), Německa (Augšpurk, Bischofshofen, Domhof-Pasov) i Rakouska (Vídň), jednak díky přítomnosti v rakvích z krypty chrámu sv. Michaela ve Vídni, označených letopočtem, je poměrně jistě datovatelná. Pro pohřebiště sv. Jana v Oboře je pak obzvláště důležitý fakt, že je právě tato skupina zde hojně zastoupená (27 kusy), a to v hrobech, které obsahovaly další druhy předmětů. Vzhledem k nález mince, datující uložení pohřbu u sv. Jana v Oboře post quem od roku 1761 výše, a dataci rakví v kryptě u sv. Michaela ve Vídni v rozmezí let 1740–1784, lze konstatovat, že k uložení tohoto typu plastik došlo na pohřebišti u sv. Jana v Oboře pravděpodobně v druhé polovině 18. století.

Z křížů do rukou (popř. samostatně dochovaných plastik Krista) byly dále datovány rámcově do 18. století skupiny č. 4, 6, 9, 28, 29 a 31. Uložení na pohřebišti v 1. polovině 18. století lze předpokládat u křížů skupin 26 a 39, ve 2. polovině 18. století u křížů a křížových závěsků skupiny č. 1, 2, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 19, 20, 21, 27, 30 a 32.

Z předmětů zahrnutých do skupiny jednotlivin (sk. 42) řadíme obecně do 17.–18. století položky č. 149b, 173, 184, 187c, 235, 249, 251b, 260a, 260b, 341, 352, 386b, 448c, 449b, 466a, 457, 465, 508, 568c, 574, 575a, 575b, 580, 662, 817, 910 a 935; do 18. století položky č. 17d, 44, 132b, 231b, 299, 339, 463, 473, 478, 669 b, 772, 949, 965, 968, 1091; a konečně, u položek č. 77, 84, 128, 215b, 350 a 451b předpokládáme, že k jejich uložení na pohřebišti došlo až v průběhu 2. poloviny 18. století.

Při posuzování samostatně nalezených částí těchto křížů, je pak třeba zohlednit, že většina krucifixů byla smontována z dílčích komponent, které se v podstatě mohly značně libovolně kombinovat. S plastikou Krista určitého typu se tím pádem mohly na jednom kříži ocitnout nápisové destičky, Adamovy lebky a kování nejen různého provedení, ale i data a místa výroby. Z toho důvodu nelze ani nález určité nápisové destičky jednoznačně spojovat s určitou plastikou Krista, respektive velice obezřetně – v případě několikanásobně doloženého výskytu takové kombinace.

Jak patrně, datace hrobové výbavy doby baroka skýtá mnohá úskalí a lze v podstatě konstatovat především fakt, že v jeden okamžik byly spolu se zemřelým uloženy do hrobu předměty různého stáří. Čím letitější pohřbený, tím pravděpodobnější je i možnost vyššího stáří některých druhů předmětů – zejména osobních šperků a růženců.

Významnou předností získaného materiálu z pohřebišti u sv. Jana v Oboře je rovněž okolnost, že 70 % položek bylo zdokumentováno v hrobovém kontextu. Mezi celkovým počtem pohřbených u sv. Jana v Oboře mělo ve své pohřební výbavě alespoň jeden kříž nebo křížek celkem 153 osob. U 96 z uvedených 153 jedinců byl spolu s křížem či křížkem objeven ještě alespoň jeden další předmět – nejčastěji korálky, ale též další křížek, medailon, prsten a součásti oděvu a dalších šperků. Uvedený počet je však ovlivněn podmínkami zachování předmětů z organického materiálu, a neodráží tak plně původní stav.

Z hlediska polohy v rámci hrobové situace, která je rovněž odrazem místně zaběhnutého pohřebního ritu, lze na zkoumané lokalitě vysledovat jednoznačně tři základní typy zachycení těchto náleží. Nejčastěji se kříže vkládaly do ruky nebo rukou nebožtíka, dále se pokládaly na hrudník, břicho, případně do klína zesnulého. Ve specifických případech byly kříže nalezeny i v prostoru dolních končetin, zpravidla mezi stehny až koleny nebožtíka.

Podle antropologické analýzy byly křížky v hrobech nalezeny u 58 mužů, 72 žen, 16 dětí a 3 mladistvých. Čtyři jedince se z hlediska antropologie identifikovat nepodařilo. Z dospělých mužů a žen zemřelo 48 osob v mladším a středním věku (mezi 20 a 40 roky, antropologická kategorie adultus I a II). Téměř o polovinu více tvořil počet dospělých, pohřbených ve věku 40–60 let (tj. antropologická kategorie maturus I a II).

Z antropologické analýzy dále vyplývá, že růzence zdobené svátostkami, včetně křížků, byly přidávány do pohřební výbavy spíše ženám, ačkoliv se vyskytují i v hrobech mužů. U křížů do ruky, přestože byly identifikovány jen u 140 z celkových 906 odkrytých pohřbených, předpokládáme, že je dle dobových zvyklostí dostal do hrobu každý zemřelý. Nízký podíl v poměru k celkovému počtu pohřbů je patrně zapříčiněn použitím dřeva k jejich výrobě, které snadno podléhalo zkáze. K výrobě drtivé většiny zachovaných křížů a křížových přívěsků byla použita mosaz a olovo. Z okruhu křížů do ruky se v nalezovém souboru zachovaly především lité olovené krucifixy latinského (např. č. 263, 569a, 0643b) nebo jetelového (např. č. 16a, 154, 859) tvaru, dále latinské kříže vyrobené z olova (např. 1099-a) a mosazné kříže s plastikou ukřižovaného Krista (č. 352) – k problematice také *Frána – Fikrlé 2009*.

Materiálu a způsobu výroby, ale zejména speciálním křížům je věnována druhá část této studie (*Omelka – Řebounová – Šlancarová, v tisku*).

LITERATURA

- Anneser, S. (Hrsg.) 2005: Kreuz und Kruzifix. Zeichen und Bild. Freising.
- Beranová, M. – Lutovský, M. 2009: Slované v Čechách. Archeologie 6.–12. století. Praha.
- Bible 1993: Bible. Ekumenický překlad. Praha.
- Borkovský, I. 1975: Svatojiřská bazilika a klášter na Pražském hradě. Praha.
- Brestovanský, P. – Stará, M. 1998: Archeologické objevy z městského hřbitova u kostela sv. Antonína Velikého v Liberci, Archeologie Libereckého kraje 1, 46–56.
- Cimbůrková, P. 2007: Přehled devocionálií nalezených při antropologickém výzkumu v kryptě kostela sv. Mikuláše ve Znojmě, Jižní Morava 46, 183–211.
- Církevní umění 2006: Církevní umění baroka a rokoka na Šumpersku, Zábřežsku a Mohelnicku. Šumperk.
- Crucifixion 2007: Crucifixion. London–New York.
- Descœudres, G. – Cueni, A. – Hess, Ch. – Keck, G. 1995: Sterben in Schwyz. Basel.
- Dostál, B. 1968: Spätburgwallzeitliche und neuzeitliche Grabstätte in Znojmo, Sborník prací filosofické fakulty brněnské university, řada E 13, 7–66.
- Douglas, J. D. (ed.) 1996: Nový biblický slovník. Praha.
- Fassbinder, S. 2003: Wahllfahrt, Andacht und Magie. Bonn.
- Fejtová, O. a kol. 2004: Barokní Praha – barokní Čechie 1620–1740. Sborník příspěvků z vědecké konference o fenoménu baroka v Čechách, Praha, Anežský klášter a Clam-Gallasův palác, 24.–27. září 2001. Praha
- Fiores, S. de – Goffi, T. 1999: Slovník spirituality. Kostelní Vydří.
- Flek, F. – Kubálek P. – Omelka M. – Podliska J. 2009: Výzkum novověkého hřbitova v areálu bývalého kláštera kapucínů u sv. Josefa v Praze-Novém Městě. In: Studies in Post-Medieval Archaeology 3, v tisku. Praha.
- Foltýn, D. a kol. 2005: Encyklopedie moravských a slezských klášterů. Praha.
- Frána, J. – Fikrlé, M. 2009: Materiál souboru křížků ze zaniklého hřbitova při kostelu sv. Jana v Oboře (Praha-Malá Strana), Archeologie ve středních Čechách 13, 1085–1093.
- Göttweig 1983: 900 Jahre Stift Göttweig 1083–1983. Bad Vöslau.
- Hagn, H. 1988: Stadtarchäologie in München: Die Funde aus dem Pfisterbach, Das archäologische Jahr in Bayern 1988, 163–168.
- Hajná, M. 2006: Smuteční šaty a pohřební roucho v kultuře raného novověku. In: Radimská, J. (ed.), K výzkumu zámeckých, měšťanských a církevních knihoven. „Vita masque et librorum historia“. Opera romanica 9. České Budějovice, 69–86.
- Kadlec, J. 1987: Přehled českých církevních dějin 2. Řím.

- Klanica, Z. 1993: Křížky z 8.–9. století v Mikulčicích, *Pravěk* NŘ 3, 211–225.
- Klanicová, E. – Unger, J. 1992: Nálezová zpráva z výzkumu bývalého kostela sv. Václava v Břeclavi. Břeclav–Mikulov.
- Králíková, M. 2005: Devocionálie z bývalého hřbitova na místě dnešního kostela sv. Václava v Břeclavi, *Jižní Morava* 41, 285–296.
- Krása, J. 1990: České iluminované rukopisy 13.–16. století. Praha.
- Kryštůfek, F. X. 1898: Dějiny církve katolické ve státech rakousko-uherských s obzvláštním zřetelem k zemím Koruny české. Praha.
- Kürzeder, Ch. 2005: Als die Dinge heilig waren. Gelebte Frömmigkeit im Zeitalter des Barock. Regensburg.
- LkThK 1937: Lexikon für Theologie und Kirche. Bd. 9. Freiburg im Breisgau.
- Lippert, A. 1978: Grabungen in der Marienkirche in Bischofshofen, *Mitteilungen der Gesellschaft für Salzburger Landeskunde* 117, 21–52.
- Lutovský, M. 2001: Encyklopedie slovanské archeologie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha.
- Mais, A. 1954: Die Grufbestattungen zu St. Michael in Wien. Bruderschaften, Bestattungen, Sargmalerei, Totenbeigaben. In: *Kultur und Volk. Beiträge zur Volkskunde aus Österreich, Bayern und Schweiz*. Festschrift für Gustav Gugitz zum achtzigsten Geburtstag. Wien.
- Měřínský, Z. 1988: Kosočtverečné olovené křížky a jejich chronologické postavení v rámci hmotné kultury střední doby hradištní. In: *Rodná země*. Brno, 122–145.
- Měřínský, Z. 2007: Hrad Rokštejn. Brtnice–Brno.
- Metken, S. 1984: Die letzte Reise. Sterben, Tod und Trauersitten in Oberbayern. Ausstellungskatalog Münchner Stadtmuseum. München.
- Mittermeier, I. 1989: Die Ausgrabungen im Domhof zu Passau. Bilanz der Jahre 1987 und 1988. In: *Vorträge des 7. Niederbayerischen Archäologentages*. Degggendorf, 119–170.
- Morava 2004: Morava v době baroka. Brno.
- Munich residence 2001: *The Munich Residence and Treasury*. Munich–Berlin–London–New York.
- Navrátilová, A. 2004: Narození a smrt v české lidové kultuře. Praha.
- Niedzielenko, A. – Vlnas, V. (eds.) 2006: Slezsko. Perla v české koruně. Praha.
- Omelka, M. 2006: Nález neobvykle členěného medailonu s vyobrazením kříže svatého Benedikta a Zachariášova požehnání ze Šporkovy ulice čp. 332/III v Praze, *Archeologica Pragensia* 18, 144–152.
- Omelka, M. – Šlancarová V. 2007: Soubor prstenů ze zaniklého hřbitova při kostelu sv. Jana v Oboře (Praha-Malá Strana), *Archeologie ve středních Čechách* 11, 671–709.
- Omelka, M. – Řebounová O. 2008: Soubor korálků ze zaniklého hřbitova při kostelu sv. Jana v Oboře (Praha-Malá Strana), *Archeologie ve středních Čechách* 12, 605–679.
- Omelka, M. – Řebounová, O. – Šlancarová, V., *v tisku*: Soubor křížků ze zaniklého hřbitova při kostelu sv. Jana v Oboře (Praha-Malá Strana). II. Speciální kříže, *Archeologie ve středních Čechách* 14.
- Panochová I. 2003: Guercino's ET IN ARCADIA EGO: A commentary on the Interpretation, *Umění* 1, 3–12.
- Pavelčík, J. 1998: Nálezová zpráva ze záchranného výzkumu kostela sv. Františka Xaverského v Uherském Hradišti. Uherské Hradiště.
- Procházka, R. 1990: Kovové předměty z výbavy středověkého měšťana z výzkumu v Brně-Pekařské ulici, *Archaeologia historica* 15, 99–109.
- Průvodce 1999: Průvodce Národní muzeum Praha. Historické muzeum. Praha.
- Royt, J. 2006: Slovník biblické ikonografie. Praha.
- Sága 2006: Sága moravských Přemyslovců. Brno–Olomouc.
- Sbírky 1988: Sbírky národní galerie v Praze. Praha.
- Sedm a půl století 2002: Sedm a půl století. Stati o historii, kultuře a umění žďárského kláštera. Žďár nad Sázavou.
- The Secular and Ecclesiastical Treasuries* 2005: *The Secular and Ecclesiastical Treasuries*. Wien.
- Totenhochzeit 2007: Totenhochzeit mit Kranz und Krone: zur Symbolik im Brauchtum des Ledigerbegräbnisses. Kassel.
- Unger, J. 2000: Pohřební ritus městského obyvatelstva 13. až 18. století v archeologických pramenech Moravy a Slezska, *Archaeologia historica* 25, 335–356.
- Univerzální lexikon 1996: Univerzální lexikon umění. Praha.
- Völkerschmuck 1906: Völkerschmuck. Wien–Leipzig.
- Werner, J. (Hrg.) 1977: Die Ausgrabungen in St. Ulrich und Afra in Augsburg 1961–1968. München.

A COLLECTION OF CROSSES FROM THE DEFUNCT CEMETERY AT THE CHURCH OF ST. JOHN IN OBORA, PRAGUE-LESSER TOWN (PRAHA-MALÁ STRANA)

I. General forms of crosses

The article is an extension of the studies published in this annual in the years 2007 and 2008, which were dedicated to the evaluation of finds from archaeological excavations at the abandoned cemetery next to the former church of St. John in Obora (Praha-Malá Strana).

The cemetery horizon, which was situated in immediate proximity to the defunct church building, was recorded in the course of rescue archaeological excavations carried out by the National Heritage Institute in the years 2002 (excavation no. 30/02) and 2004 (excavation no. 30/04). During the archaeological work, 906 anatomically laid burials or their parts were investigated and exhumed in the described area.

A large collection of finds of predominantly modern origin were recovered from these grave complexes or their fills, which, in respect of number and variety, has no analogy in the territory of Bohemia and Moravia so far.

The recovered grave goods consisted of metal fragments of coffins, but in the first place of personal possessions of the deceased (parts of burial gowns, jewellery, items of everyday use). Next to a rich collection of rings (Omelka – Šlancarová 2007), a large number of objects of a religious nature were recorded within the framework of the investigation. The main part of these (beads, medallions, tiny crosses) constituted parts of rosaries (Omelka – Řebounová 2008). The terminus ante quem date for the establishment of a relative chronology of the finds is represented by the year 1784, when the cemetery was abandoned on order of Emperor Josef II.

The basis of the submitted studies is the evaluation of a collection of documented crosses, little crosses – cross-shaped pendants and their separately preserved parts. Into this category fit first of all sculptures of Christ, the so-called Adam's skulls, a titulus, terminal fittings of beams and hangers, i.e. the metal parts of wooden crosses, the corpus of which was not preserved in the soil conditions.

These are 248 objects in total, of which 174 come directly from the grave context (i.e., 70 % of the given collection), 74 (30 % of the collection) were found randomly. The collection was divided into 42 groups. The point of departure for the classification was the function of the object in the first place, next the style of workmanship and the material used.

This first part of the study deals with general forms of crosses devoted to Christ or Holy Rood. Most attention is given to the determination and description of the crosses. In the first place, the purpose of the use of the crosses was taken into account during their classification. On the basis of their use in the grave, the discovered crosses can be classified as those that were given into the hand of the deceased and little crosses – cross-shaped pendants that were part of rosaries, or could have possibly been worn as personal accessories, a part of a scapular or as a case for relics. In both these groups, crosses fitted with a sculpture of crucified Christ, i.e. crucifixes, represent a prominent share.

In the case of hand crosses, Latin crosses made of lead (e.g., no. 1099-a) and brass crosses with a sculpture of crucified Christ (no. 352) were preserved, but first of all cast lead crucifixes, either of the Latin (e.g., nos. 263, 569a, 0643b) or of the clover-shaped (e.g. nos. 16A, 154, 859) design. Wood complemented with metal elements was very often used for the manufacture of these crucifixes (very well visible e.g. on nos. 265, 528, 935). For this reason, only metal components of these crosses remained preserved in most cases – the Adam's skull (e.g. nos. 473, 231, 235), terminal fittings of beams with a hanger (e.g. nos. 84, 92, 127, 128b, 251b, 451, 772, 817, 869), terminal fittings of beams (e.g. nos. 132, 463), inscription tablets (e.g. nos. 350a, 351, 275, 467, 965, 968) and sculptures of Christ (e.g. nos. 17a, 435, 450, 465, 883, 965, 1091, 1097).

The same way as in the case of cross-shaped pendants, the end of their upper beam can be terminated with a hanger, however, a characteristic feature of these crosses is their larger size.

Among the little crosses that can be designated as cross-shaped pendants, we differentiate, according to the classification by S. Fassbinder (2003, 248), the group of cross-shaped pendants without independent cults and the group of special cross-shaped pendants related to a specific cult. Also Latin crosses (nos. 1099B, 0132, 0187) and Latin and clover-shaped crucifixes with different qualities of execution (for example, nos. 233, 258, 260, 266, 273, 316, 334b, 449, 504, 642b, 771) present in the find assemblage, were ascribed to cross-shaped pendants without independent cults.

Pendants can be connected to a rosary in two ways – either as the so-called credo cross (here for instance, no. 188), i.e. a cross symbolizing the first part of the rosary, the Apostles' creed prayer (Credo in Latin), or as apotropaic devotional items, i.e. little religious medals and other tiny amulets. The function of credo crosses shall

be taken into consideration especially in the case of pendants that have two catch loops - one at the top, the other one at the bottom of the cross. Through the lower loop, it was possible to attach another cross-shaped pendant or medallion to the rosary.

Within the framework of this study, great emphasis was also placed on the improvement of precision of dating of the recovered objects. The dating was derived first of all from stratigraphic relations at the cemetery and stylistic analysis of the objects. This was done through mutual comparison of the individual items from the cemetery at the Church of St. John in Obora as well as through their comparison with analogical items coming from museum collections, but in particular from archaeological contexts, from Bohemian, Moravian, German, Austrian and Swiss burial areas, e.g., Prague (Borkovský 1975), Břeclav (Králiková 2005), Brno (Unger 2000), Znojmo (Cimbůrková 2007), Bischofshofen (Lippert 1978), Schwyz (Descoedres – Cueni – Hesse – Keck 1995), Vienna (Mais 1954), etc.

On the basis of combination of these procedures, it was ascertained that the predominant part of the material can be dated to the time period from the end of the 17th to the second half of the 18th century (for details see the catalogue).

It was possible to determine some of the cross models, for example, nr. 352 was made according to Michelangelo Buonaroti's drawing (British Library, Add. MS 23139, fol. 10, see *Crucifixion* 2007, p. 122), or Peter Paul Rubens's work served as the basis for Georg Petel's crucifix prepossess crosses of group nr. 3. The crosses of group nr. 5 originated from the tortoise-shell cross of the Habsburg royal family and were used by the family members for extreme unction.

As it has already been mentioned above, because of the extensiveness of the processed material, this study has been divided into two parts. The second part (forthcoming in the next issue of *Archelogie ve středních Čechách*) will deal with a group of special little crosses, represented by crosses for which we can assume a connection with a concrete place of pilgrimage, a cult or specific form of use. The second part of the study will also cover the issues concerning used materials and techniques (cf. also Frána – Fikrlé 2009).

MARTIN OMELKA, OTAKARA ŘEBOUNOVÁ
ARCHIV HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY, ARCHIVNÍ 6, 149 00 PRAHA 4

VĚRA ŠLANCAROVÁ
ÚSTAV ARCHEOLOGIE A MUZEOLOGIE FF MU, ARNE NOVÁKA 1, 602 00 BRNO

KATALOG

Katalog je řazen podle čísel sáčků, následně čísel sond, hrobů, dále je uveden typ předmětu, materiál, jeho rozměry a váha, základní popis předmětu, popis lícové, případně i rubové strany (chybí-li položka rub, byly tyto strany kříže hladké, anebo se jako v případě samostatných plastik Kristů vůbec nezachovaly). Další položky v katalogu jsou datace, antropologie a ostatní výbava hrobu. Položky ze sáčků 16a, 17a, 17b, 17c, 17d, 17e, 44, 61, 63, 68, 84, 127, 128a, 128b, 132a, 132b, 136, 149a, 149b, 187, 215a, 215b, 51b, 320, 321, 350a, 351, 406a, 406b, 449, 450, 451a, 451b, 464a, 464b, 465, 467a, 467b, 562a, 568a, 568b, 568c, 569a, 569b, 626a, 669b, 670a, 670b, 708, 771b, 772, 773, 774, 858, 859 a 1065 byly nalezeny v druhotných polohách na ploše výzkumu, a nelze je tedy vztáhnout ke konkrétním pohřbům; proto u nich nejsou uvedena antropologická data ani informace o ostatní výbavě hrobu. Uváděné antropologické údaje jsou převzaty ze zprávy M. Stloukala (2005).

č. 16 a

Sonda: plocha Hrob: sběr

Typ předmětu: krucifix do ruky

Materiál: olovo

Výška: 6,40 cm

Šířka: cca 3,75 cm

Hmotnost: 5,23 g

Popis: latinský kříž (s jetelovými konci) s tělem ukřižovaného Krista; fragmentární: pravé příčné rameno v místě křížení břevna odlomeno; spodní část svislého břevna a pata kříže nedochovány

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: mírně natočená k pravému rameni, na hlavě: trnová koruna, dlouhé vlasy, vousy, náznak obličejce, paže: napnuté, v úhlu 45° k ose kříže, nohy: spojené, mírně pokrčené, kolena směřují doleva; přiléhavá bederní rouška; nad Kristovou hlavou tabulka s nápisem INRI; horní část svislého břevna a pravé příčné rameno zdobeny šrafováním

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

č. 17 a

Sonda: plocha

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: olovo

Výška: 8,10 cm

Šířka: 5,20 cm

Hmotnost: 18,80 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněná, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličejce, paže: napnuté, cca 80° k ose těla (větší část předloktí a dlaně obou končetin nezachovány), nohy: mírně pokrčené, chodidla: spojená, otvor po hřebu; přiléhavá bederní rouška; na hlavě patrně trnová koruna

Datace: 18. století – ante quem 1784

č. 17 b

Sonda: plocha

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 7,60 cm

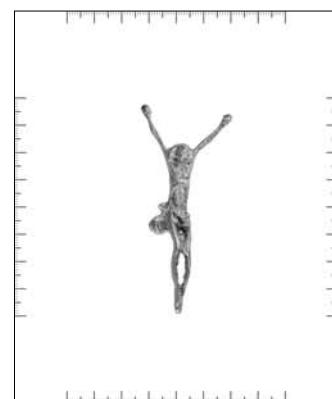
Šířka: 3,35 cm

Hmotnost: 9,50 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: mírně natočená k pravému rameni, náznak obličejce, paže: napnuté, 30° k ose těla, v dlaních (pravé ruky): hřeb, (levé ruky): otvor po hřebu, větší část předloktí a dlaně obou končetin nezachovány, nohy: mírně pokrčené, kolena směřují k sobě, chodidla: spojená; přiléhavá bederní rouška s uzlem a vlajícím cípem na Kristově pravém boku

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

č. 17 c

Sonda: plocha

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 7,60 cm

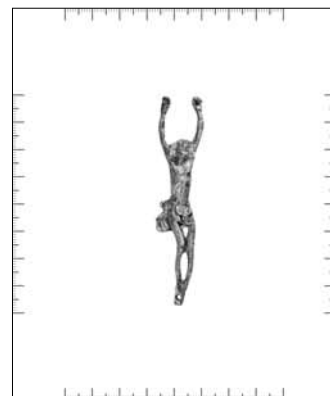
Šířka: 1,65 cm

Hmotnost: 7,48 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: mírně natočená k levému rameni, paže: prověšené, téměř rovnoběžné s osou těla, v dlaních hřeby, nohy: mírně pokrčené, kolena směřují k sobě, chodidla: spojená, otvor po hřebu; přiléhavá bederní rouška s vlajícím cípem na Kristově pravém boku

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

č. 17 d

Sonda: plocha

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 5,50 cm

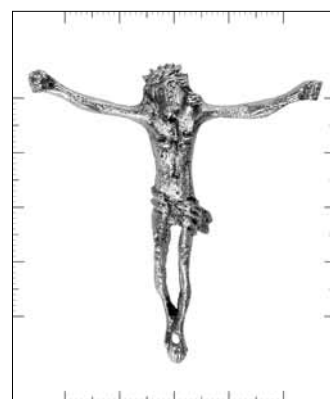
Šířka: 5,40 cm

Hmotnost: 10,27 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista

Líc: U postavy hlava mírně natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličejů, paže: velmi prověšené, v úhlu cca 90° k ose těla, v dlaních hřeby, nohy: mírně pokrčené, chodidla: spojená, otvor po hřebu; úzká bederní rouška s krátkým (na konci rozeklaným) vlajícím cípem na levém Kristově boku; na hlavě trnová koruna

Datace: 18. století – ante quem 1784

č. 17 e

Sonda: plocha

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 7,60 cm

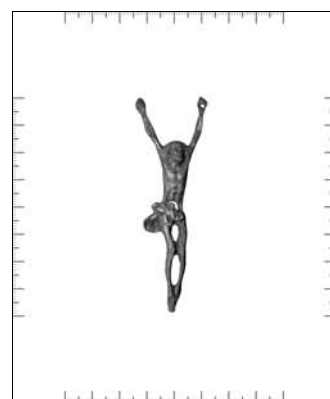
Šířka: 2,50 cm

Hmotnost: 8,03 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: mírně natočená k levému rameni, náznak obličejů, paže: napnuté, cca 20° k ose těla, v dlaních levé ruky otvor po hřebu, nohy: mírně pokrčené, kolena směřují k sobě, ve spojených chodidlech náznak hřebu; diagonálně vedená úzká vlající bederní rouška (doprava); plastika poškozená (trhlina v oblasti břišní dutiny)

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

č. 44

Sonda: VII

Hrob: sběr

Typ předmětu: závěs

Materiál: mosaz

Výška: 2,60 cm

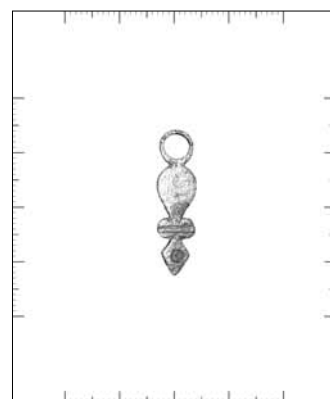
Šířka: 0,70 cm

Hmotnost: 1,16 g

Popis: fragment přívěsku tvaru kříže s kovovými aplikacemi

Líc: profilovaný závěs, nad horním zaobleným koncem podélné ouško s kruhovým otvorem; ve spodním kosočtverečném dílu naznačen kruhový otvor

Datace: 18. století – ante quem 1784

č. 61

Sonda: VIII

Hrob: sběr

Typ předmětu: krucifix do ruky (torzo)

Materiál: olovo

Výška: 8,80 cm

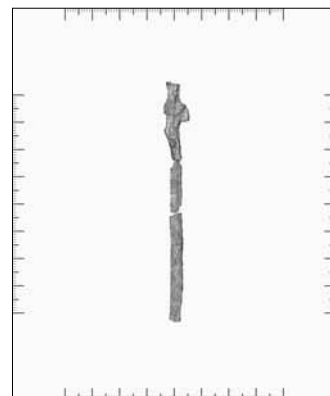
Šířka: 0,40 cm

Hmotnost: 3,10 g

Popis: svislé břevno litého kříže do ruky (zlomené, zachováno ve 3 kusech) s částí plastiky ukřižovaného Krista

Líc: Z postavy zachována dolní polovina těla s přiléhavou bederní rouškou a nohy: spojené, mírně pokrčené, kolena směřují doleva, chodidla chybí); břevno zdobeno rytým dekorem (šrafování)

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

č. 63

Sonda: plocha

Hrob: sběr

Typ předmětu: Adamova lebka

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 1,00 cm

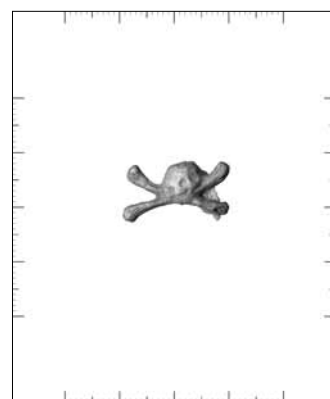
Šířka: 1,80 cm

Hmotnost: 1,36 g

Popis: fragment přívěsku pravděpodobně tvaru dřevěného kříže s kovovými aplikami

Líc: Adamova lebka se zkříženými hnáty; v místě křížení hnátů na pravé straně zachován malý kousek dřeva

Datace: 18. století – ante quem 1784

č. 68

Sonda: III

Hrob: 10

Typ předmětu: závěs, plastika Krista, Adamova lebka

Materiál: mosaz

Výška: 7,80 cm (Kristus); 2,00 cm (INRI); 1,20 cm (lebka)

Šířka: 1,90 cm (Kristus); 0,60 cm (INRI); 1,90 cm (lebka)

Hmotnost: 13,83 g; 10,82 g (Kristus); 1,63 g (INRI); 1,38 g (lebka)

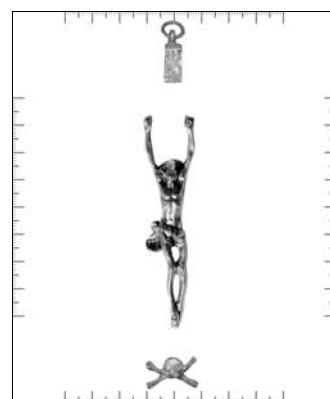
Popis: tři fragmenty přívěsku tvaru kříže s kovovými aplikami

Líc: 1. závěs obdélného tvaru s nápisem IN|RI a příčným ouškem provlečeným kroužkem 2. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k levému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličej, paže: prověšené, rovnoběžné s osou těla, v dlaních pravé i levé ruky hřeb, nohy: mírně pokrčené (pravá více), kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená hřebem; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku 3. Adamova lebka se zkříženými hnáty

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – maturus II (50–60 let)

Ostatní výbava hrobu: knoflík 2 ks, korálek 16 ks

č. 72

Sonda: VII

Hrob: 16

Typ předmětu: závěs, plastika Krista, Adamova lebka

Materiál: mosaz

Výška: 7,80 cm (Kristus); 2,60 cm (INRI); 1,20 cm (lebka)

Šířka: 1,95 cm (Kristus); 1,60 cm (INRI); 2,00 cm (lebka)

Hmotnost: 15,58 g; 11,07 g (Kristus); 2,65 g (INRI); 1,86 g (lebka)

Popis: tři fragmenty přívěsku tvaru kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. závěs s plastickou aplikou tvaru okřídlené hlavy anděla, zakončený (dole): nápisovou tabulkou s nápisem INRI, (nahore): příčným ouškem 2. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, dlouhé vlasy, náznak obličej, paže: prověšené, rovnoběžné s osou těla, v dlaních otvory po hřebcích, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s otvorem po hřebci; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku 3. Adamova lebka se zkříženými hnáty; organické části kříže nezachovány

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena ? – adultus I- (20–30 let) – Ostatní výbava hrobu: není

č. 77

Sonda: VII

Hrob: 22

Typ předmětu: závěs, Adamova lebka

Materiál: mosaz

Výška: 2,50 cm (INRI); 1,10 cm (lebka)

Šířka: 0,70 cm (INRI); 2,00 cm (lebka)

Hmotnost: 2,60 g; 1,34 g (INRI); 1,26 g (lebka)

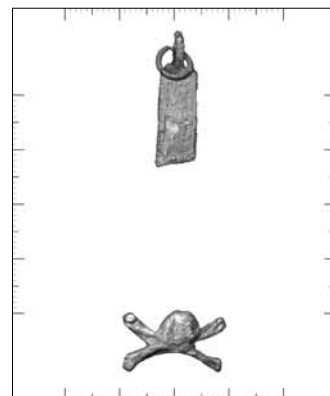
Popis: dva fragmenty přívěsku tvaru dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. závěs obdélného tvaru s nápisem (nečitelný), nad horní hranou příčné ouško s kroužkem 2. Adamova lebka se zkříženými hnáty

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – maturus (40–60 let)

Ostatní výbava hrobu: korálek 42 ks, medailon 1 ks

č. 84

Sonda: III

Hrob: sběr

Typ předmětu: závěs

Materiál: mosaz

Výška: 2,10 cm; 2,15 cm

Šířka: 0,70 cm; 0,80 cm

Hmotnost: 0,43 g; 0,56 g

Popis: fragment přívěsku pravděpodobně tvaru kříže s kovovými aplikacemi: závěs s jazykovitým ukončením s trnovitým výběžkem; nad horní hranou podélné ouško

Líc: dvě křížící se ryté linie

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Ostatní výbava hrobu: knoflík 1 ks, korálek 13 ks, přezka 1 ks

č. 92

Sonda: VII

Hrob: 48

Typ předmětu: závěs

Materiál: mosaz

Výška: 2,30 cm

Šířka: 0,80 cm

Hmotnost: 0,69 g

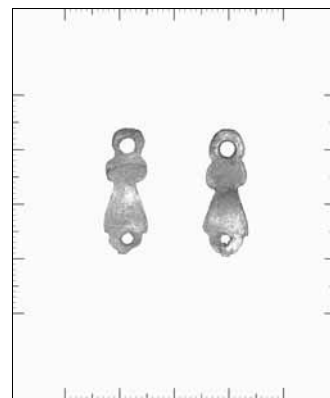
Popis: fragment přívěsku pravděpodobně tvaru kříže s kovovými aplikacemi

Líc: závěs s esovitou profilací; na horním okraji podélné ouško, na spodním konci otvor pro hřeb

Datace: 18. století – ante quem

Antropologie: muž – maturus I (40–50 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 104

Sonda: III

Hrob: 49

Materiál: mosaz

Výška: 3,30 cm

Šířka: 1,60 cm

Hmotnost: 1,81 g

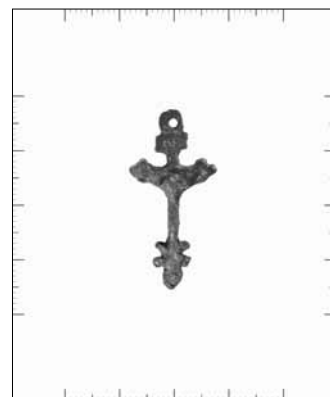
Popis: jetelový kříž s tělem ukřížovaného Krista; nad horní hranou svislého břevna podélné ouško (na pravé straně zčásti odbroušeno); výzdoba kříže vlivem koroze méně zřetelná

Líc: plasticky provedená postava ukřížovaného Krista: odlévaná s křížem, tělo schematizované, nepřesahuje šířku dřívku; muskulatura: vlivem koroze nezřetelná; hlava: natočená k pravému rameni, náznak vlasů a obličej, paže: pravá napnutá, levá mírně prověšená, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy (vlivem koroze nezřetelné): patrně napnuté, spojené (po celé délce); bederní rouška: nezřetelná; nad Kristovou hlavou obdélná tabulka s nápisem (nečitelný); na spodním konci svislého břevna: Adamova lebka se zkříženými hnáty

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž ? – maturus I (40–50 let ?)

Ostatní výbava hrobu: korálek 62 ks, prsten 1 ks, špendlík 1 ks

č. 127

Sonda: VII

Hrob: sběr

Typ předmětu: závěs

Materiál: mosaz

Výška: 2,25 cm

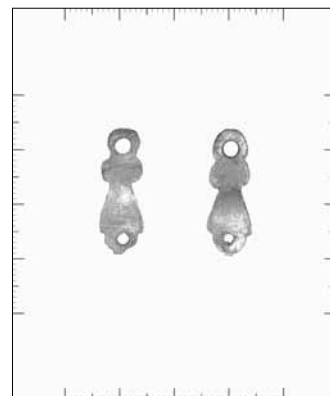
Šířka: 0,80 cm

Hmotnost: 0,62 g

Popis: fragment přívěsku pravděpodobně tvaru kříže s kovovými aplikacemi

Líc: závěs s esovitou profilací; na horním konci podélné ouško, na spodním konci otvor pro hřeb

Datace: 18. století – ante quem 1784

č. 128 a

Sonda: XXI

Hrob: sběr

Typ předmětu: krucifix do ruky (torzo)

Materiál: olovo

Výška: 2,15 cm

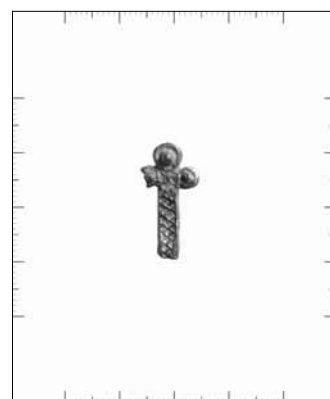
Šířka: 1,05 cm

Hmotnost: 0,83 g

Popis: fragment horní části svislého břevna litého kříže s jetelovými konci

Líc: reliéfní výzdoba; na vnitřní ploše dřívku šrafování; v koncových volutách plastická očka

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

č. 128 b

Sonda: XXI

Hrob: sběr

Materiál: mosaz

Typ předmětu: závěs

Výška: 2,70 cm

Šířka: 1,50 cm

Hmotnost: 2,57 g

Popis: fragment přívěsku tvaru kříže s kovovými aplikacemi

Líc: závěs s plastickou aplikou ve tvaru okřídlené hlavy anděla, zakončený (dole): tabulkou s nápisem INRI, (nahore): příčným ouškem s kroužkem

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

č. 132 a

Sonda: XXXV

Hrob: sběr

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 1,75 cm

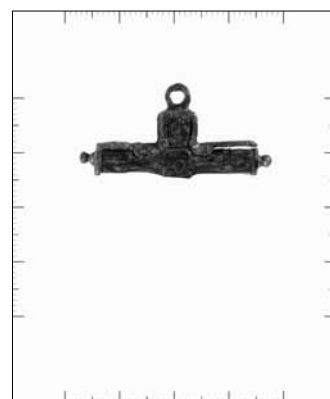
Šířka: 3,50 cm

Hmotnost: 2,48 g

Popis: fragment latinského kříže

Líc: dřevěný kříž v kovové obrubě s příčným ouškem nahore a trny na koncích příčných ramen; zachováno celé příčné břevno a horní část svislého břevna; spodní část svislého břevna chybí

Datace: 18. století – ante quem 1784

č. 132 b

Sonda: XXXV

Hrob: sběr

Typ předmětu: fragment latinského kříže

Materiál: mosaz

Výška: 1,35 cm

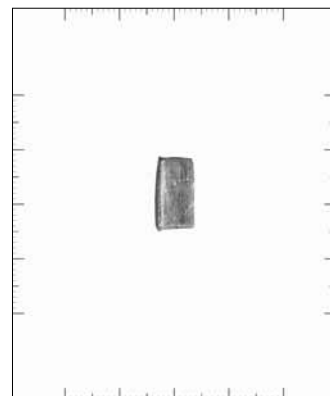
Šířka: 0,70 cm

Hmotnost: 1,76 g

Popis: koncové kování ramene kříže

Líc: kování ramene kříže bez výzdoby

Datace: 18. století – ante quem 1784

č. 136

Sonda: XXXIX

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: zlacená mosaz

Výška: 5,70 cm

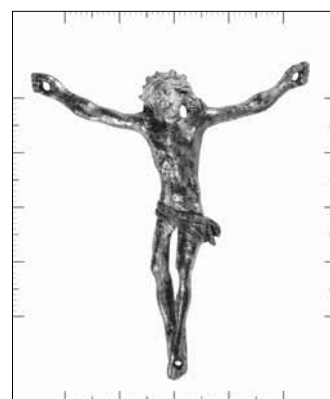
Šířka: 5,10 cm

Hmotnost: 9,49 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista

Líc: u postavy hlava lehce zakloněna, mírně natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje (pohled směřuje vzhůru), paže: prověšené, cca 70° k ose těla, v dlaních otvory po hřebec, nohy: mírně pokrčené, chodidla: spojená, otvor po hřebu; přiléhající bederní rouška s volným cípem na Kristově levém boku; na hlavě trnová koruna

Datace: 18. století – ante quem 1784

č. 137

Sonda: XXI

Hrob: 61

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: olovo

Výška: 4,30 cm

Šířka: 3,65 cm

Hmotnost: 5,74 g

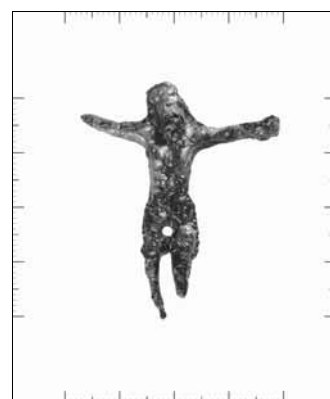
Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista

Líc: u postavy jsou detaily muskulatury již nezřetelné, hlava: mírně natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: cca 80° k ose těla (větší část předloktí a dlaně obou končetin nezachovány), nohy: zachovány pouze po stehna, chodidla: nezachována; přiléhavá bederní rouška s kulatým otvorem (po hřebu/nýtu) ve středu

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – maturus I (40–50 let)

Ostatní výbava hrobu: medailon 1 ks, prsten 1 ks

č. 149 a

Sonda: XXXVI

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista (torzo)

Materiál: olovo

Výška: 4,65 cm

Šířka: 2,30 cm

Hmotnost: 10,72 g

Popis: spodní část (oblast beder, nohy) plasticky provedené postavy ukřižovaného Krista

Líc: u postavy jsou nohy napnuté, vzájemně rovnoběžné, kolena (nespojená) směřují přímo, chodidla: spojená, otvor po hřebu; přiléhavá bederní rouška s volným cípem na Kristově pravém boku

Datace: 18. století – ante quem 1784

č. 149 b

Sonda: XXXVI

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista (torzo)

Materiál: olovo

Výška: 4,05 cm

Šířka: 1,85 cm

Hmotnost: 8,87 g

Popis: spodní část (oblast beder, nohy) plasticky provedené postavy ukřižovaného Krista

Líc: u postavy jsou nohy spojené (po celé délce), pravá mírně pokrčená (v oblasti holeně část materiálu vyštípnuta), levá napnutá, chodidla: z větší části nezachována; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku

Datace: 18. století – ante quem 1784

č. 154

Sonda: XXIII

Hrob: 63

Typ předmětu: krucifix do ruky

Materiál: olovo

Výška: 5,80 cm

Šířka: 4,50 cm

Hmotnost: 5,52 g

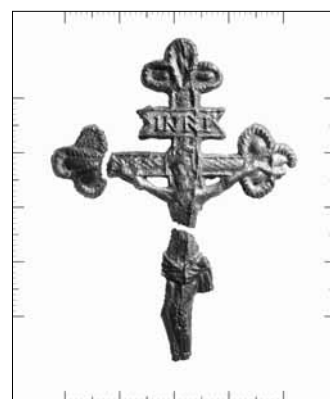
Popis: latinský kříž (s jetelovými konci) s tělem ukřižovaného Krista; fragmentární: levé příčné rameno v přechodu k jetelovitému zakončení a dřík svislého břevna v místě Kristova těla zlomeny; spodní část svislého břevna a pata kříže nedochovány

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: muskulatura: nezdůrazněna; hlava: mírně natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: napnuté, v úhlu 45° k ose kříže, nohy: spojené, mírně pokrčené, kolena směřují doleva; přiléhavá bederní rouška; nad Kristovou hlavou tabulka s nápisem INRI; ramena příčného břevna zdobena šrafováním; okraje a vnitřní plochy jetelových zakončení zdobeny vroubkováním

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: ? – infans I (novorozenec)

Ostatní výbava hrobu: mince 1 ks

č. 162

Sonda: XXXVII

Hrob: 77

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 7,80 cm

Šířka: 1,85 cm

Hmotnost: 11,41 g

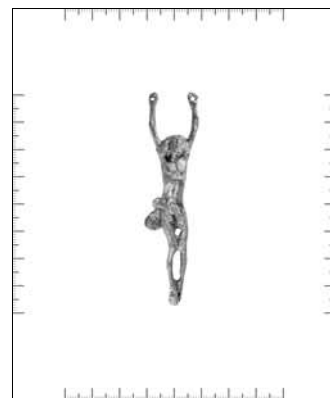
Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, paže: prověšené, rovnoběžné s osou těla, v dlaních otvory po hřebec, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s otvorem po hřebec; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – adultus II (30–40 let ?)

Ostatní výbava hrobu: korálek 1 ks

č. 167

Sonda: XXI

Hrob: 62

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 7,20 cm

Šířka: 3,05 cm

Hmotnost: 10,17 g

Popis: latinský kříž s tělem ukřižovaného Krista; nad horní hranou svislého ramene podélné ouško; výzdoba poškozena korozí

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: muskulatura a detaily obličeje téměř nezřetelné, hlava: frontálně, mírně skloněna, detaily obličeje a vlasů nezřetelné; paže: napnuté, v úhlu cca 45° k ose těla, v dlaní pravé i levé ruky hřeb; nohy: natažené, spojené (po celé délce); chodidla: nezachována; přiléhavá bederní rouška s volným cípem na pravém Kristově boku; nad hlavou tabulka s nápisem INRI (okraje tabulky nezachovány); rámování nezřetelné

Datace: polovina 18. století - ante quem 1784

Antropologie: muž - maurus I (40-50 let)

Ostatní výbava hrobu: knoflík 1 ks, korálek 61 ks, medailon 2 ks

č. 168

Sonda: XXI

Hrob: 83

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: olovo

Výška: 4,65 cm

Šířka: 4,00 cm

Hmotnost: 6,25 g

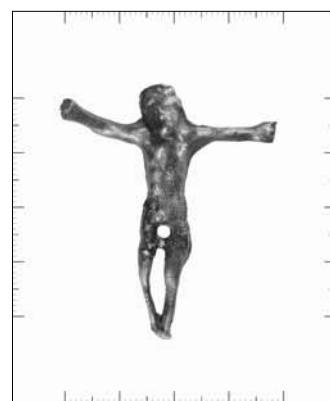
Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista

Líc: u postavy jsou detaily muskulatury nezřetelné, hlava: mírně natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: v úhlu cca 90° k ose těla (větší část předloktí a dlaně obou končetin nezachovány), nohy: zachovány po kolena, chodidla: nezachována; přiléhavá bederní rouška s kulatým otvorem (po hřebu/ nýtu) uprostřed

Datace: 2. polovina 18. století - ante quem 1784

Antropologie: žena - adultus

Ostatní výbava hrobu: špendlík 2 ks

č. 173

Sonda: XXI

Hrob: 88

Typ předmětu: krucifix do ruky (torzo)

Materiál: olovo

Výška: 8,40 cm

Šířka: ?

Hmotnost: 6,02 g

Popis: fragment svislého břevna litého kříže s jetelovými konci; zachovány 4 kusy

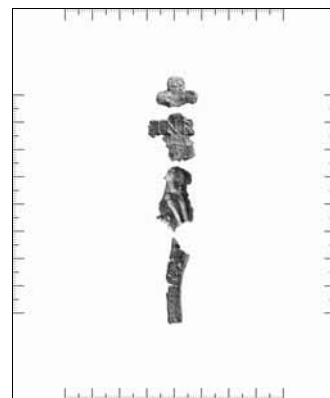
Líc: 1. jetelovité zakončení 2. zlomek nápisové tabulky 3. část těla ukřižovaného Krista 4. zlomek břevna (patrně ze spodní části dřívku)

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, nohy: spojené, mírně pokrčené, kolena směřují doprava; přiléhavá bederní rouška; nad Kristovou hlavou tabulka s nápisem INRI

Datace: 2. polovina 18. století - ante quem 1784

Antropologie: ? - infans I (dítě, 1 rok)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 183

Sonda: XXXII

Hrob: 100

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: olovo

Výška: 4,45 cm

Šířka: 4,15 cm

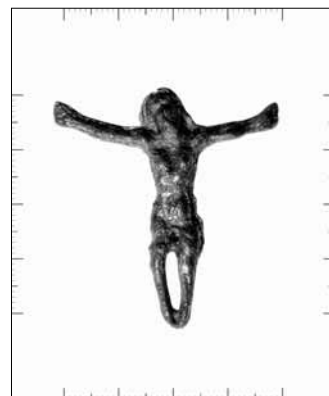
Hmotnost: 6,04 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista

Líc: u postavy je muskulatura slabě zřetelná, hlava: mírně natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, paže: napnuté, v úhlu cca 80° k ose těla (část předloktí a dlaně obou končetin nezachovány), nohy: spojené, zachovány do úrovně kolen, kolena směřují k sobě, chodidla: nezachována; přiléhavá bederní rouška s kulatým otvorem (po hřebu/nýtu) uprostřed

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – maturus II (50–60 let) – Ostatní výbava hrobu: není

č. 184

Sonda: XXXV

Hrob: 102

Typ předmětu: krucifix do ruky (torzo)

Materiál: olovo

Výška: 0,80–2,85 cm

Šířka: ?

Hmotnost: 6,49 g

Popis: šest fragmentů litého olověného kříže do ruky

Líc: nezřetelný

Datace: 17.–18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – adultus I (20–30 let)

Ostatní výbava hrobu: knoflík 1 ks

č. 186

Sonda: XXIII

Hrob: 101

Typ předmětu: závěs, plastika Krista, Adamova lebka

Materiál: mosaz

Výška: 7,50 cm (Kristus); 0,80 cm (lebka); 1,20 cm (INRI)

Šířka: 1,65 cm (Kristus); 0,95 cm (lebka); 0,70 cm (INRI)

Hmotnost: 11,98 g (Kristus); ? (lebka); 1,05 (INRI)

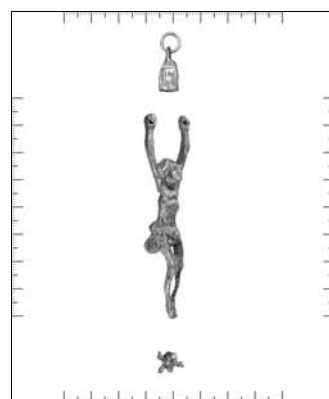
Popis: tři fragmenty přívěsku tvaru kříže

Líc: 1. závěs obdélného tvaru s nápisem IN | RI a příčným ouškem s kroužkem 2. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné): naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočena k levému rameni, náznak vlasů, vousu, rysů obličeje (poškozeno korozi), paže: napnuté, rovnoběžné s osou těla, v dlaních pravé i levé ruky otvor po hřebu, nohy: mírně pokrčené (pravá více), kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená (náznak otvoru pro hřeb); přiléhavá bederní rouška s volným cípem na Kristově pravém boku 3. Adamova lebka se zkříženými hnáty (poškozeno korozi, detaily lebky nezřetelné, konce hnátů ulomeny, část hnátů vycházející za lebkou vlevo nahoře zcela chybí)

Datace: 17.–18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – maturus I (40–50 let ?)

Ostatní výbava hrobu: korálek 2 ks, špendlík 1 ks

č. 187

Sonda: XXXVII

Hrob: sběr

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: kost

Výška: 2,65 cm

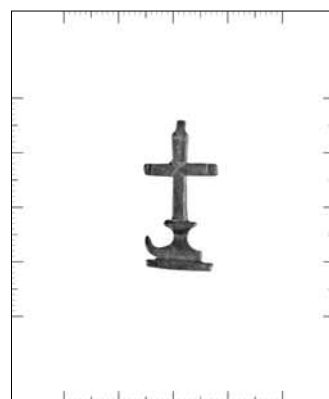
Šířka: 1,30 cm

Hmotnost: 0,74 g

Popis: latinský kříž, nad horní hranou svislého ramene latinského kříže výstupek; pata rozšířena v podstavec loďkovitého tvaru (pravé rameno ulomeno) s pravouhloú základnou

Líc: rytá výzdoba; v místě křížení ramen a na koncích ramen jednoduchá rytá linie

Datace: 17.–18. století – ante quem 1784

č. 190

Sonda: XIX

Hrob: 105

Typ předmětu: závěs, plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 6,40 cm (Kristus); 2,60 cm (INRI)

Šířka: 3,65 cm (Kristus); 0,65 cm (INRI)

Hmotnost: 15,03 g; 13,47 g (Kristus); 1,56 g (INRI)

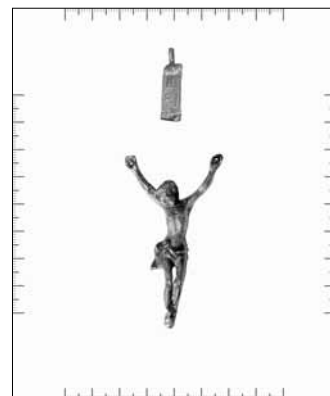
Popis: dva fragmenty přívěsku tvaru kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. závěs obdélného tvaru s nápisem IN | RI a příčným ouškem 2. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné): naznačená muskulatura, hlava: ze tří čtvrtinového pohledu, nachýlena k pravému rameni, detail vlasů, vousu, rysů obličeje, paže: prověšené, v úhlu cca 45° k ose těla, v dlaních pravé i levé ruky otvor po hřebu, nohy: mírně pokrčené, od lýtek po chodidla spojené, levé koleno vytočeno mírně doprava, chodidla: spojená (náznak otvoru pro hřeb); přiléhavá bederní rouška s volným cípem na Kristově pravém boku

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – maurus

Ostatní výbava hrobu: korálek 53 ks, medailon 1 ks

č. 204

Sonda: XXI

Hrob: 122

Typ předmětu: titulus, plastika Krista, Adamova lebka

Materiál: mosaz

Výška: 5,80 cm (Kristus); 1,15 cm (INRI); 0,70 cm (lebka)

Šířka: 5,35 cm (Kristus); 1,70 cm (INRI); 1,10 cm (lebka)

Hmotnost: 10,60 g; 8,58 g (Kristus); 1,09 g (INRI); 0,93 g (lebka); 1,09 g (INRI); 0,93 g (lebka)

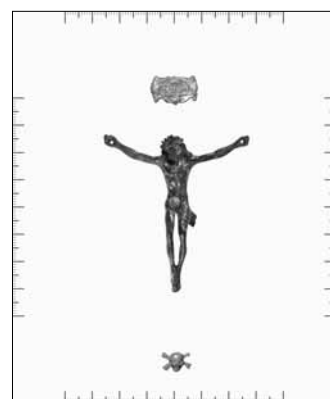
Popis: tři fragmenty přívěsku tvaru kříže

Líc: 1. obdélná tabulka s nápisem IN | RI v obdélném rámu 2. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné): naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočena k levému rameni, náznak vlasů, vousu, rysů obličeje (poškozeno korozi), paže: napnuté, cca 80° k ose těla, v dlaních pravé i levé ruky otvor po hřebu, nohy: mírně pokrčené (pravá více), kolena směřují k sobě, chodidla: spojená; přiléhavá bederní rouška s volným cípem na Kristově levém boku 3. Adamova lebka se zkříženými hnáty

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – maurus I (40–50 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 207

Sonda: XXXIX

Hrob: 112

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: olovo

Výška: 4,90 cm

Šířka: 4,15 cm

Hmotnost: 6,30 g

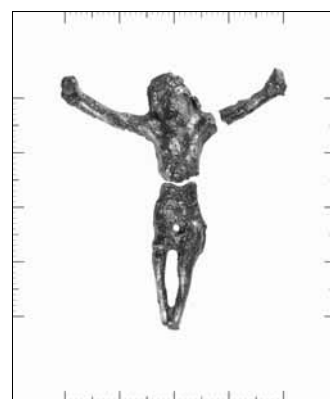
Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista

Líc: postava fragmentární (zachována ve 3 kusech): v oblasti levého ramena a beder rozlomena; muskulatura slabě zřetelná, hlava: mírně natočena k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje (rysy obličeje vlivem koroze téměř nezřetelné), paže: velmi prověšené až napnuté, v úhlu cca 70° k ose těla, dlaně u obou končetin značně zkorodované, levá paže zachována torzovitě, nohy: zachovány po lýtka, chodidla: nezachována; přiléhavá bederní rouška s kulatým otvorem (po hřebu/nýtu) uprostřed

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – adultus II (30–40 let)

Ostatní výbava hrobu: špendlík 1 ks

č. 210

Sonda: IV

Hrob: 127

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 3,00 cm

Šířka: 2,05 cm

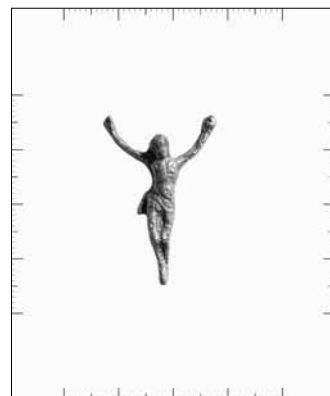
Hmotnost: 2,24 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (povrch plastiky silně poškozen korozí)

Líc: detaily muskulatury nezřetelné, hlava: mírně natočená k pravému rameni, detaily vlasů: nezřetelné, náznak obličeje, paže: prověšené, v úhlu cca 45° k ose těla; dlaně (zachovány částečně), nohy: mírně pokrčené, překřížené, spojené (po celé délce), kolena směřují doleva, chodidla: spojená; přiléhavá bederní rouška s krátkým cípem na Kristově pravém boku

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – matusus II (50–60 let) – Ostatní výbava hrobu: není

č. 215 a

Sonda: XXXIX

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 3,10 cm

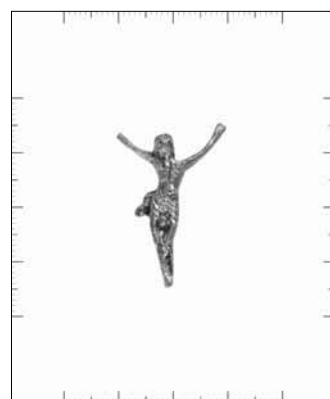
Šířka: 2,00 cm

Hmotnost: 2,04 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (povrch plastiky silně poškozen korozí)

Líc: detaily muskulatury nezřetelné, hlava: mírně natočená k pravému rameni, detaily vlasů: nezřetelné, náznak obličeje, paže: prověšené, v úhlu cca 45° k ose těla; paže zachovány částečně, nohy: mírně pokrčené, překřížené, spojené (po celé délce), kolena směřují doleva, chodidla: spojená; přiléhavá bederní rouška s krátkým cípem na Kristově pravém boku

Datace: 18. století – ante quem 1784

č. 215 b

Sonda: XXXIX

Hrob: sběr

Typ předmětu: závěs

Materiál: mosaz

Výška: 1,50 cm

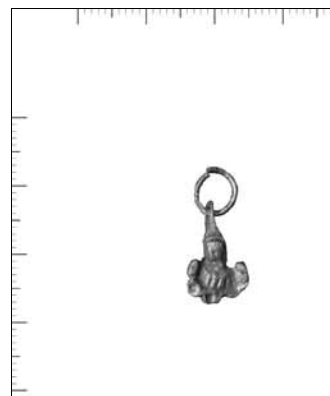
Šířka: 0,90 cm

Hmotnost: 0,68 g

Popis: závěs přívěsku tvaru kříže

Líc: závěs přívěsku tvaru kříže s kovovými aplikami; nad horní hranou příčné ouško s kroužkem

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

č. 217

Sonda: XXXVII

Hrob: 96

Typ předmětu: titulus, plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 8,10 cm (Kristus); 1,20 cm (INRI)

Šířka: 6,40 cm (Kristus); 2,05 cm (INRI)

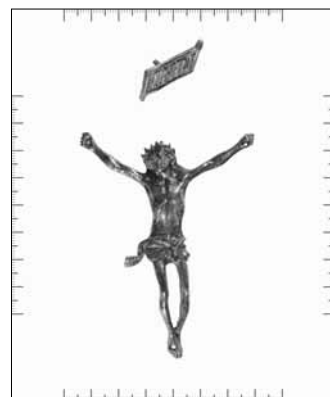
Hmotnost: 30,03 g; 27,24 g (Kristus); 2,79 g (INRI)

Popis: dva fragmenty přívěsku tvaru kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. tabulka s nápisem INRI 2. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: lehce zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje (pohled směřuje vzhůru), paže: napnuté, v úhlu cca 60° k ose těla, v dlaní pravé i levé ruky otvor po hřebu, nohy: mírně pokrčené, vzájemně rovnoběžné, kolena (nespojená) směřují přímo, chodidla: spojená, otvor po hřebu; přiléhavá bederní rouška s vlajícím cípem na Kristově pravém boku; na hlavě trnová koruna

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – matusus II (50–60 let) – Ostatní výbava hrobu: není

č. 231 b

Sonda: XXXIX

Hrob: 144

Typ předmětu: Adamova lebka

Materiál: mosaz

Výška: 1,00 cm

Šířka: 1,95 cm

Hmotnost: 1,07 g

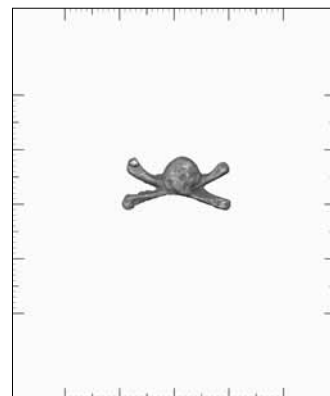
Popis: fragment přívěsku tvaru kříže s kovovými aplikacemi

Líc: Adamova lebka se zkříženými hnáty; reliéf místy nezřetelný

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – maurus

Ostatní výbava hrobu: korálek 3 ks, křížek 1 ks, ostatní 1 ks

č. 235

Sonda: XXIII

Hrob: 141

Typ předmětu: nákončí břeven (3), Adamova lebka

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 1,60 cm; 0,60 cm; 0,60 cm; 0,70 cm

Šířka: 1,40 cm; 1,40 cm; 1,40 cm; 1,10 cm

Hmotnost: 7,63 g; 2,50 g; 1,82 g; 2,21 g; 1,10 g

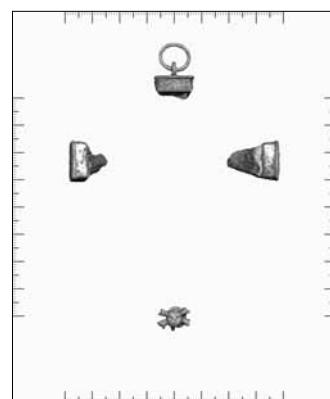
Popis: čtyři fragmenty přívěsku tvaru latinského dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. závěsné nákončí (obdélného tvaru, nezdobené; dolní část závěsu ulomena), nad horní hranou příčné ouško s kroužkem, uvnitř zbytek dřeva 2.-3. nákončí (obdélného tvaru, nezdobené) příčného břevna se zbytkem dřeva 4. Adamova lebka se zkříženými hnáty (poškozena korozí)

Datace: 17.-18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – maurus I (40-50 let)

Ostatní výbava hrobu: knoflík 3 ks, korálek 17 ks, přezka 1 ks

č. 241

Sonda: XXXII

Hrob: 152

Typ předmětu: krucifix do ruky (torzo)

Materiál: olovo

Výška: 10,90 cm

Šířka: 3,65 cm

Hmotnost: 8,53 g

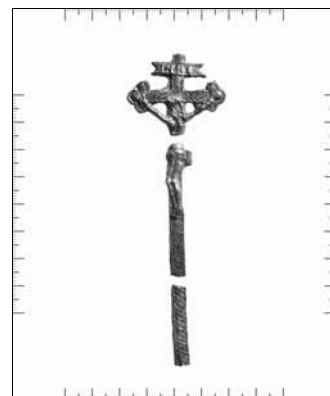
Popis: fragment svislého břevna litého kříže s jetelovými konci; zachovány 3 kusy: 1. horní část svislého břevna bez jetelovitého zakončení, kompletní příčné břevno s horní polovinou těla ukřížovaného Krista 2. střední část dřívku s dolní polovinou těla ukřížovaného Krista 3. spodní část dřívku

Líc: plasticky provedená postava ukřížovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: mírně natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: napnuté, v úhlu 45° k ose kříže, nohy: spojené, mírně pokrčené, kolena směřují doleva; přiléhavá bederní rouška; nad Kristovou hlavou tabulka s nápisem INRI; ramena všech břevna zdobena šrafováním

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: ? – infans I (dítě, 1 rok)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 246

Sonda: XXIII

Hrob: 157

Typ předmětu: část svislého břevna (se závěsem a plastikou Krista), Adamova lebka

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 7,80 cm (Kristus)

Šířka: 1,85 cm (Kristus)

Hmotnost: 10,51 g

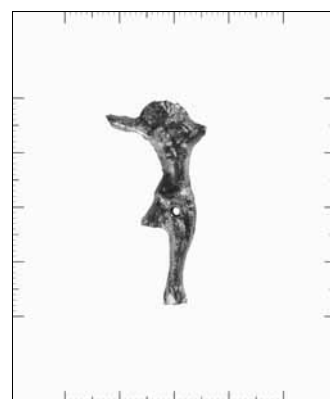
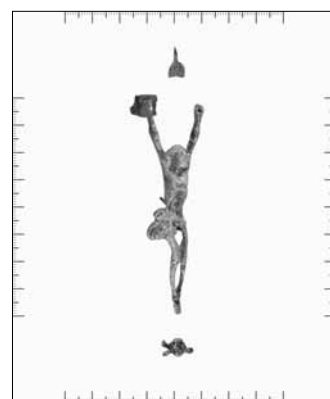
Popis: dva fragmenty přívěsku tvaru dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. horní část dřevěného svislého břevna se závěsem (obdélného tvaru, nápis IN | RI, příčné ouško) a plastiky provedenou postavou ukřížovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k levému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: prověšené, rovnoběžné s osou těla, v dlaních otvory po hřebech, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s otvorem po hřebu; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku 2. Adamova lebka se zkříženými hnáty

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – matusus ?

Ostatní výbava hrobu: korálek 14 ks

č. 247

Sonda: XXI

Hrob: 158

Typ předmětu: závěs, plastika Krista, zlomek dřeva, Adamova lebka

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 7,60 cm (Kristus)

Šířka: 2,25 cm (Kristus)

Hmotnost: 8,65 g

Popis: čtyři fragmenty přívěsku tvaru dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. závěs obdélného tvaru (dolní část závěsu ulomena, nápis nečitelný) 2. plastiky provedená postava ukřížovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné): naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočena k levému rameni, náznak vlasů, vousu, rysů obličeje (poškozeno korozí), paže: napnuté, rovnoběžné s osou těla, v dlaních pravé i levé ruky otvor po hřebu, nohy: mírně pokrčené (pravá více), kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená (náznak otvoru pro hřeb); přiléhavá bederní rouška s volným cípem na Kristově pravém boku 3. zlomek dřeva (patrně z příčného břevna) 4. Adamova lebka se zkříženými hnáty (poškozeno korozí, detaily lebky nezřetelné, část hnátu vycházející za lebku vpravo nahoře ulomena)

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – matusus I (40–50 let)

Ostatní výbava hrobu: medailon 1 ks

č. 249

Sonda: XXXII

Hrob: 151

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: olovo

Výška: 3,75 cm

Šířka: 1,85 cm

Hmotnost: 3,95 g

Popis: plastiky provedená postava ukřížovaného Krista

Líc: u postavy je muskulatura slabě zřetelná, hlava: zachována zčásti, mírně natočená k pravému rameni, paže: v úhlu cca 80° k ose těla (z pravé ruky zachována pouze horní část paže, z levé rameno), nohy: spojené (po celé délce), mírně pokrčené, chodidla: spojená, zachována částečně; přiléhavá bederní rouška s kulatým otvorem (po hřebu/nýtu) uprostřed a volným cípem na Kristově pravém boku

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: ? – infans I (dítě, 4 roky)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 251 b

Sonda: XXXII

Hrob: sběr

Typ předmětu: závěs

Materiál: kost

Výška: 1,80 cm

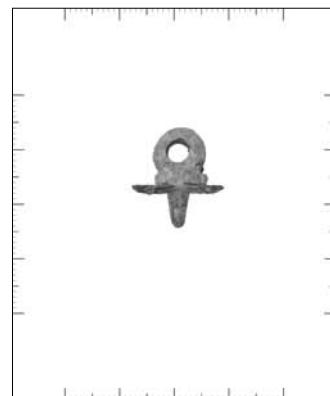
Šířka: 1,00 cm

Hmotnost: 0,49 g

Popis: fragment přívěsku

Líc: podélné ouško bez výzdoby

Datace: 17.–18. století – ante quem 1784

č. 254 a

Sonda: XIX

Hrob: 162

Typ předmětu: krucifix do ruky (torzo)

Materiál: olovo

Výška: 3,90 cm

Šířka: 2,85 cm

Hmotnost: 3,85 g

Popis: fragment svislého a příčného břevna litého kříže s jetelovými konci; 2 kusy: 1. horní část svislého břevna s jetelovým zakončením; 2. levé příčné rameno s jetelovým zakončením a malá část střední části dřívku s horní polovinou těla ukřižovaného Krista

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: hlava: mírně natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, trnová koruna, náznak obličeje, paže: napnuté, v úhlu 45° k ose kříže; nad Kristovou hlavou tabulka s nápisem INRI; ramena břevna zdobena šrafováním, okraje jetelových zakončení zdobeny patrně vroubkováním

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž ? – adultus II (30–40 let)

Ostatní výbava hrobu: korálek 1 ks, křížek 1 ks

č. 254 b

Sonda: XIX

Hrob: 162

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: olovo

Výška: 3,10 cm

Šířka: 1,55 cm

Hmotnost: 2,72 g

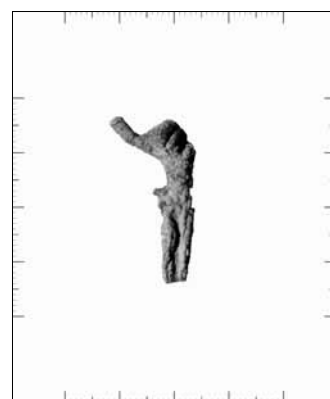
Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista

Líc: postava silně zkorodovaná (details muskulatury již nezřetelné, hlava: nezachována, paže: v úhlu cca 45° k ose těla (zachována pouze část pravé paže), nohy: spojené, chodidla: nezachována; přiléhavá bederní rouška

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž ? – adultus II (30–40 let)

Ostatní výbava hrobu: korálek 1 ks, křížek 1 ks

č. 258

Sonda: I

Hrob: 163

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 4,40 cm

Šířka: 2,50 cm

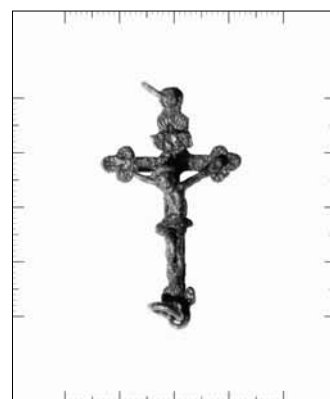
Hmotnost: 3,77 g

Popis: jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista; nad horní hranou a na spodním konci svislého břevna podélné ouško provlečené kroužkem; plastická výzdoba kříže vlivem koroze méně zřetelná

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: trup prohnutý do mírného oblouku, muskulatura: vlivem koroze nezřetelná, hlava: natočená k pravému rameni, náznak vlasů, vousu, obličeje, paže: napnuté (dlaň a předloktí pravé ruky nedochovány), v úhlu cca 60° k ose těla, nohy: napnuté, spojené (po celé délce); vlající bederní rouška (doleva); kolem hlavy patrně zbytky svatozáře; nad Kristovou hlavou tabulka s nápisem (nečitelný); nad tabulkou rytá paprscitá svatozář

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: ? – juvenis (16–17 let) – Ostatní výbava hrobu: korálek 79 ks

č. 260 a

Sonda: XXXIX

Hrob: 166

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: kost

Výška: 4,40 cm

Šířka: 1,95 cm

Hmotnost: 1,08 g

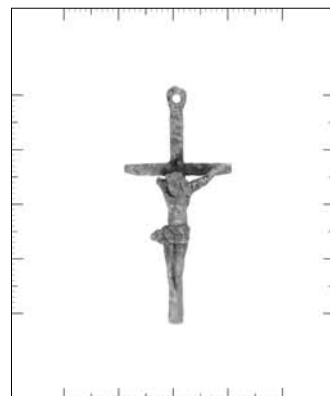
Popis: latinský kříž s tělem ukřižovaného Krista; fragmentární: spodní část pravého ramene příčného břevna a pravá ruka Krista nezachovány; spodní konec svislého břevna mírně rozšířený; nad horní hranou svislého břevna podélné ouško; vysoký lesk

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličej, paže: pravá fragmentární (zachována po rameno), levá mírně prověšená, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy: spojené (po celé délce), chodidla: spojená; vlnající bederní rouška (doleva); v horní části dřívku stopy po nápisové pásce či tabulce

Datace: 17.–18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – maurus I (40–50 let)

Ostatní výbava hrobu: korálek 43 ks, křížek 1 ks

č. 260 b

Sonda: XXXIX

Hrob: 166

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže (torzo)

Materiál: olovo

Výška: 3,60 cm

Šířka: cca 2,80 cm

Hmotnost: 3,07 g

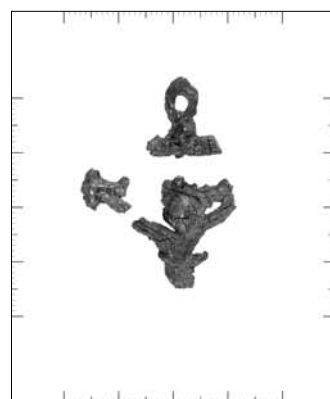
Popis: tři fragmenty přívěsku tvaru kříže s plasticky provedenou postavou ukřižovaného Krista (značně poškozeno korozí)

Líc: 1. horní část svislého břevna s obdélnou nápisovou tabulkou (nápis nečitelný), nad horní hranou podélné ouško 2. koncová část levého ramene příčného břevna s fragmentem ruky ukřižovaného Krista 3. zlomek příčného a svislého břevna s torzovitě zachovanou plasticky provedenou postavou ukřižovaného Krista: zachována hlava, část paží, část trupu po břicho; detaily vlasů, obličej, muskulatury nezřetelné

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – maurus I (40–50 let)

Ostatní výbava hrobu: korálek 43 ks, křížek 1 ks

č. 263

Sonda: III

Hrob: 169

Typ předmětu: krucifix do ruky ? (torzo)

Materiál: olovo

Výška: 12,55 cm

Šířka: 6,39 cm (největší část)

Hmotnost: 42,92 g

Popis: latinský kříž s tělem ukřižovaného Krista (3 kusy)

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: muskulatura: nezdůrazněna; hlava: mírně natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous, náznak obličej, na hlavě patrně trnová koruna; paže (fragmentární): levá zachována po předloktí, prověšená, v úhlu cca 90° k ose těla, nohy: pokrčené, spojené (po celé délce), kolena směřují doleva; přiléhavá bederní rouška; pod nohama: Adamova lebka (?); kolem hlavy: svatozář; nad Kristovou hlavou páska s nápisem [I]NRI; rámování: jednoduchá linie 2. část konce pravého příčného ramene se zbytkem Kristovy dlaně (?) 3. fragment ze spodní části svislého břevna

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – maurus

Ostatní výbava hrobu: háček 1 ks

č. 265

Sonda: XXXII

Hrob: 173

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže (torzo)

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 7,95 cm (Kristus); 1,20 cm (INRI); 1,45 cm (lebka)

Šířka: 6,40 cm (Kristus); 2,30 cm (INRI); 1,75 cm (lebka)

Hmotnost: 25,35 g; 20,52 g (Kristus); 2,41 g (INRI); 2,42 g (lebka)

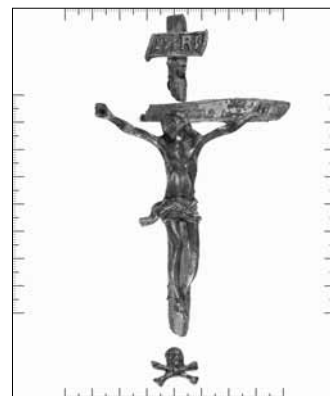
Popis: latinský dřevěný kříž s kovovými aplikacemi; fragmentární

Líc: 1. horní část dřevěného svislého břevna s tabulkou (úzká, se zkosenými stranami) s nápisem INRI 2. část dřevěného svislého a příčného břevna s plasticky provedenou postavou ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: napnuté, v úhlu cca 60° k ose těla, v dlaní pravé i levé ruky otvor po hřebu, nohy: pravá mírně pokrčená, levá napnutá, kolena: nespojená, koleno pravé nohy směřuje doprava, chodidla: spojená, s otvorem po hřebu; vřazící bederní rouška (doleva) 3. Adamova lebka se zkříženými hnáty

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – maurus I (40–50 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 266

Sonda: XIX

Hrob: 174

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 16,50 cm

Šířka: 7,70 cm

Hmotnost: 63,42 g

Popis: jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista; nad horní hranou svislého břevna příčné ouško

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: hlava: lehce zakloněna, mírně natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: napnuté, cca 80° k ose těla, v dlaních hřebu, nohy: spojené, pravá mírně pokrčená, levá napnutá, kolena směřují k sobě, chodidla: spojená, s hřebem uprostřed; vřazící bederní rouška (doleva); kolem hlavy paprscitá svatozář; nad Kristovou hlavou bohatě ornamentálně zdobená tabulka s nápisem INRI; na patě kříže: Adamova lebka se zkříženými hnáty

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – maurus I (40–50 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 273

Sonda: XXXVII

Hrob: 188

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 3,20 cm

Šířka: 1,50 cm

Hmotnost: 1,67 g

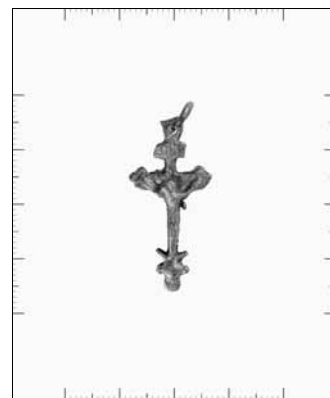
Popis: jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista; nad horní hranou svislého břevna podélné ouško (na vrcholku uštipnuto) provlečené kroužkem; výzdoba kříže vlivem koroze méně zřetelná

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: odlévaná s křížem, tělo schematizované, nepřesahuje šířku dřívku; muskulatura: nezřetelná; hlava: natočená k pravému rameni, paže: pravá napnutá, levá mírně prověšená, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy: napnuté, spojené (po celé délce); bederní rouška: nezřetelná; kolem hlavy paprscitá svatozář; nad Kristovou hlavou obdélná tabulka s nápisem (nečitelný); na spodním konci svislého břevna: Adamova lebka se zkříženými hnáty

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: ? – infans II (dítě, 8 let)

Ostatní výbava hrobu: medailon 4 ks, prsten 1 ks

č. 275

Sonda: IV

Hrob: 181

Typ předmětu: nákončí břevna (3), titulus, plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 7,65 cm (Kristus); 0,80 cm (INRI)

Šířka: 1,75 cm (Kristus); 1,60 cm (INRI)

Hmotnost: 14,59 g; 12,82 g (Kristus); 0,28 g (INRI); 0,92 g; 0,24 g; 0,33 g (nákončí)

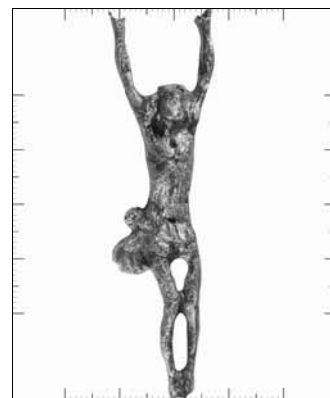
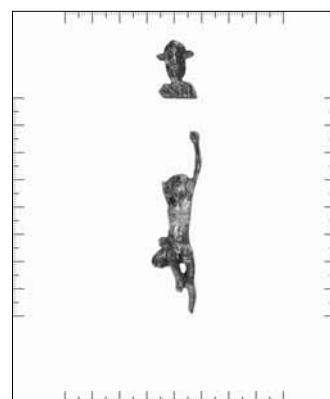
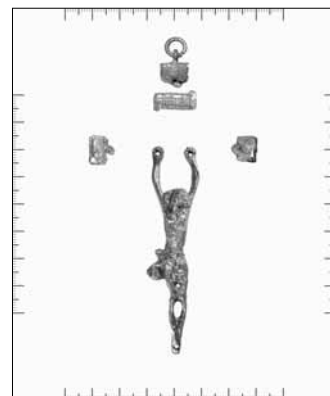
Popis: pět fragmentů přívěsku tvaru latinského kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. závěsné nákončí svislého břevna (dolní část závěsu ulomena, na vnitřní straně patrně půlkruhový výstupek s otvorem, reliéfní výzdoba – motiv okřídlené hlavy anděla), nad horní hranou příčné ouška s kroužkem 2. nápisová páska (úzká, se svinutými konci) s nápisem INRI 3.–4. nákončí příčného břevna (typ jako bod 1 bez ouška 5. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k levému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: prověšené, rovnoběžné s osou těla, v dlaních otvory po hřebcích, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s otvorem po hřebu; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – adultus II (30–40 let)

Ostatní výbava hrobu: korálek 94 ks, medailon 1 ks, mince 1 ks

č. 287

Sonda: XXI

Hrob: 195

Typ předmětu: závěs, plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 6,75 cm (Kristus); 2,15 cm (INRI)

Šířka: 1,60 cm (Kristus); 1,30 cm (INRI)

Hmotnost: 10,13 g; 8,16 g (Kristus); 1,97 g (INRI)

Popis: dva fragmenty přívěsku tvaru kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. kovový závěs s plastickou aplikou ve tvaru hlavičky (anděl s křídly), zakončený (dole): tabulkou s nápisem INRI, (horní část závěsu s ouškem nezachována) 2. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (zachována torzovitě): naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočena k levému rameni, náznak vlasů, vousu, rysů obličeje (poškozeno korozí), paže: pravá ulomena, levá napnutá, rovnoběžná s osou těla, v dlaních hřeb, nohy: mírně pokrčené, fragmentární: pravá noha zachována po koleno, levá po lýtka, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: nezachována; přiléhavá bederní rouška s volným cípem na Kristově pravém boku

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena ? – maturus ?

Ostatní výbava hrobu: není

č. 294

Sonda: XXXVII

Hrob: 196

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 7,15 cm

Šířka: 1,95 cm

Hmotnost: 7,81 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (zachována torzovitě, detaily vlivem koroze méně zřetelné)

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k levému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: velmi prověšené, rovnoběžné s osou těla, v dlaních pravé i levé ruky (zachovány po zápěstí) náznak otvoru po hřebu, nohy: mírně pokrčené (pravá více), kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla (zachována zčásti): spojená hřebem; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným vlajícím cípem na Kristově pravém boku

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – maturus

Ostatní výbava hrobu: knoflík 1 ks, korálek 24 ks, medailon 1 ks, špendlík 4 ks

č. 299

Sonda: XXIII

Hrob: 170

Typ předmětu: nákončí břeven (4), titulus, plastika Krista

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 9,20 cm (Kristus)

Šířka: 3,35 cm (Kristus)

Hmotnost: 41,52 g

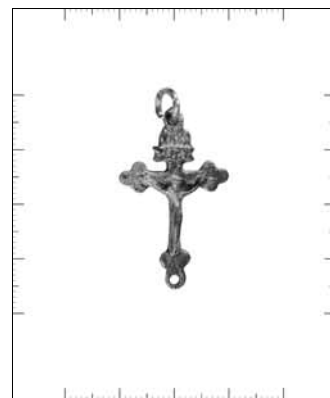
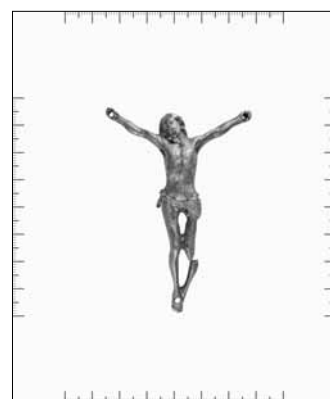
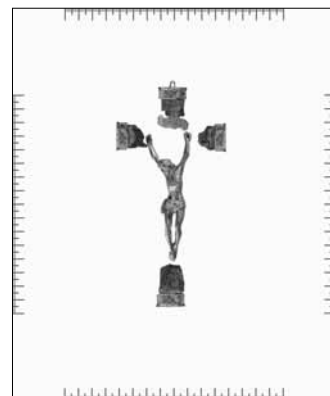
Popis: šest fragmentů přívěsku tvaru latinského dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. závěsné nákončí (obdélného tvaru, nezdobené), nad horní hranou podélné ouško, uvnitř zbytek dřeva 2. nápisová páska s nápisem INRI 3 - 5. nákončí (obdélného tvaru, nezdobené) příčné a svislého břevna se zbytkem dřeva 6. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné): naznačená muskulatura, hlava: svěšená, z profilu, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous, náznak obličeje, paže: prověšené, cca 30° k ose těla, v dlaní pravé i levé ruky otvor po hřebu, nohy: mírně pokrčené, kolena (nespojená) směřují doleva, chodidla: spojená hřebem; přiléhavá bederní rouška s volným cípem na Kristově pravém boku

Datace: 18. století - ante quem 1784

Antropologie: muž - maturus I (40-50 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 301

Sonda: III

Hrob: 204

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 7,45 cm

Šířka: 5,33 cm

Hmotnost: 14,17 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (zachována torzovitě, detaily vlivem koroze méně zřetelné)

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněná, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: napnuté, v úhlu cca 60° k ose těla, v dlaní pravé i levé ruky otvor po hřebu, nohy: mírně pokrčené (levá fragmentární: v oblasti lýtky zlomená), kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, otvor po hřebu; přiléhavá bederní rouška s malým uzlíkem a cípem na Kristově pravém boku (cíp z většiny nezachován)

Datace: 2. polovina 18. století - ante quem 1784

Antropologie: muž - maturus I (40-50 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 312

Sonda: XXI

Hrob: 218

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 3,40 cm

Šířka: 2,00 cm

Hmotnost: 1,90 g

Popis: jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista; nad horní hranou a na spodním konci svislého břevna podélné ouško, na horním konci s kroužkem; výzdoba kříže vlivem koroze málo zřetelná

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: tělo schematizované, muskulatura: nezřetelná; hlava: natočená k pravému rameni, náznak vlasů, obličeje, za hlavou patrně svatozář, paže: pravá napnutá, levá mírně prověšená, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy: napnuté, spojené (po celé délce); bederní rouška: nezřetelná; nad Kristovou hlavou obdélná tabulka s nápisem INRI

Datace: 2. polovina 18. století - ante quem 1784

Antropologie: žena - adultus II (30-40 let)

Ostatní výbava hrobu: korálek 7 ks

č. 320

Sonda: XX

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 7,65 cm

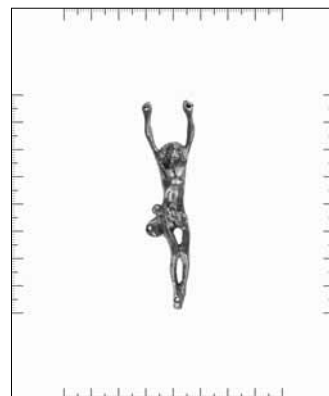
Šířka: 1,85 cm

Hmotnost: 10,21 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné)

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k levému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: prověšené, rovnoběžné s osou těla, v dlaních otvory po hřebec, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s otvorem po hřebu; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

č. 321

Sonda: XXXVIII

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: olovo

Výška: 4,40 cm

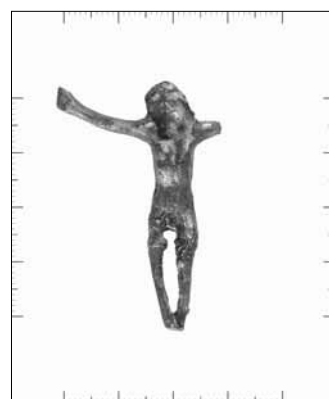
Šířka: 3,05 cm

Hmotnost: 5,78 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista

Líc: u postavy detaily muskulatury již nezřetelné, hlava: mírně natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, rýha po trnové koruně, paže: v úhlu cca 90° k ose těla (z pravé ruky zachována paže a část předloktí, z levé ruky rameno), nohy: zachovány po lýtku, chodidla: nezachována; bederní rouška s kulatým otvorem ve středu

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784:

č. 334 b

Sonda: XXXVIII

Hrob: 238

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 7,20 cm

Šířka: 2,90 cm

Hmotnost: 12,48 g

Popis: latinský kříž s tělem ukřižovaného Krista; nad horní hranou svislého břevna příčné ouško s kroužkem; výzdoba poškozena korozí

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné): muskulatura: málo zřetelná, hlava: mírně svěřená, natočená k pravému rameni, detaily vlasů, obličeje: nezřetelné, paže: v úhlu cca 45° k ose těla, v dlaních pravé i levé ruky náznak hřebu, nohy: natažené, spojené (po celé délce), kolena (spojená) směřují přímo, chodidla: spojená; přiléhající bederní rouška s malým uzlem a cípem (těsně přiléhající, nevklázející) na Kristově pravém boku; nad Kristovou hlavou: tabulka s nápisem INRI

Datace: polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – adultus II (30–40 let)

Ostatní výbava hrobu: křížek 1 ks

č. 335

Sonda: XX

Hrob: 239

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: zlacená mosaz

Výška: 6,10 cm

Šířka: 4,70 cm

Hmotnost: 17,48 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: svěšená, mírně natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous, náznak obličeje, rýha po trnové koruně, paže: v úhlu cca 70° k ose těla (dlaně pravé ani levé ruky nezachovány), nohy: mírně pokrčené, spojené (po celé délce), kolena směřují doprava, chodidla: spojená, otvor po hřebu; přiléhající bederní rouška s uzlem a vlnícím cípem na Kristově pravém boku

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena ? – adultus – Ostatní výbava hrobu: ostatní 1 ks

č. 339

Sonda: XX

Hrob: 240

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: zlacená mosaz

Výška: 5,50 cm

Šířka: 4,05 cm

Hmotnost: 10,09 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: svěšená, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous a obličej téměř nezřetelné, rýha po trnové koruně, paže: cca 80° k ose těla, v dlaní pravé i levé ruky otvor po hřebu (levá dlaň v místě otvoru poškozená), nohy: pravá pokrčená, levá napnutá, spojené (po celé délce), kolena směřují doprava, chodidla: spojená, otvor po hřebu; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – matusus II (50–60 let) – Ostatní výbava hrobu: není

č. 341

Sonda: XIX

Hrob: 247

Typ předmětu: závěs

Materiál: mosaz

Výška: 1,05 cm (bez ouška)

Šířka: 1,40 cm

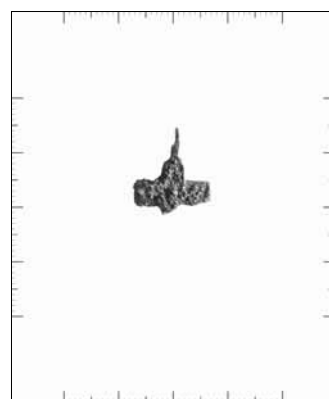
Hmotnost: ?

Popis: horní část svislého břevna křížového přívěsku (latinského kříže)

Líc: v horní části břevna příčné ouško; zbytek kříže, tj. větší část svislého břevna nezachována

Datace: 17.–18. století – ante quem 1784

Antropologie: ? – matusus – Ostatní výbava hrobu: medailon 1 ks

č. 347

Sonda: XXIII

Hrob: 253

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 7,60 cm

Šířka: 1,75 cm

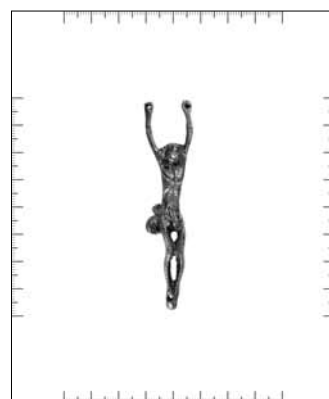
Hmotnost: 10,45 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné)

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněná, natočená k levému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: prověšené, rovnoběžné s osou těla, v dlaních otvory po hřebu, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s otvorem po hřebu; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – adultus II (30–40 let) – Ostatní výbava hrobu: není

č. 350 a

Sonda: XX

Hrob: sběr

Typ předmětu: závěs kříže

Materiál: mosaz

Výška: 1,60 cm

Šířka: 0,60 cm

Hmotnost: 0,79 g

Popis: závěs

Líc: závěs obdélného tvaru s nápisem IN | RI a příčným ouškem s kroužkem

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

č. 351

Sonda: XXXVIII

Hrob: sběr

Typ předmětu: nákončí břevna (3), titulus, plastika Krista, Adamova lebka

Materiál: mosaz

Výška: 8,00 cm (Kristus)

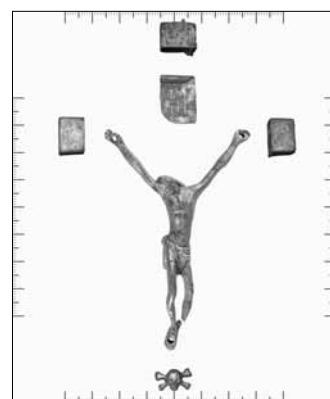
Šířka: 5,35 cm (Kristus)

Hmotnost: 38,32 g; 27,05 g (Kristus); 11,27 g (ostatní části)

Popis: šest fragmentů přívěsku tvaru latinského dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. závěsné nákončí (obdélného tvaru, nezdobené) svislého břevna (závěs nad horní hranou zachován v náznaku) 2.–3. nákončí (obdélného tvaru, nezdobené) příčného břevna 4. obdélná tabulka se svinutým horním okrajem a nápisem IN | RI 5. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (zachována torzovitě, detaily vlivem koroze málo zřetelné): naznačená muskulatura, hlava: svěšená, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: napnuté, v úhlu 45° k ose kříže, v dlani pravé i levé ruky otvor po hřebu, nohy (fragmentární): levá nad kotníkem zlomena, velmi mírně pokrčené (levá více), kolena (nespojená) směřují doprava, chodidla: spojená, otvor po hřebu; přiléhavá bederní rouška s volným cípem na Kristově pravém boku 6. Adamova lebka se zkříženými hnáty

Datace: 18. století – ante quem 1784

č. 352

Sonda: XXI

Hrob: 256

Typ předmětu: krucifix do ruky

Materiál: mosaz

Výška: 12,70 cm

Šířka: 6,25 cm

Hmotnost: 36,60 g

Popis: latinský kříž s tělem ukřižovaného Krista; v dolní části svislého břevna dřík přelomen

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: pečlivě vykreslená muskulatura, hlava: z profilu, natočená k levému rameni, vlasy tvořeny jednotlivými zvlhčenými prameny, krátký vous, náznak obličeje, paže: velmi prověšené, v úhlu 90° k ose těla, v dlani pravé i levé ruky náznak hřebu, nohy: pravá mírně pokrčená, levá téměř napnutá, spojené (po celé délce), kolena směřují doprava, chodidla: spojená (zachována zčásti); přiléhající bederní rouška s vlajícím cípem na Kristově pravém boku; nad Kristovou hlavou: páska s nápisem INRI; pod chodidly: planoucí srdce

Datace: 17. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – maurus

Ostatní výbava hrobu: medailon 1 ks

č. 354

Sonda: XXXVIII

Hrob: 261

Typ předmětu: závěs, plastika Krista, Adamova lebka

Materiál: mosaz

Výška: 7,75 cm (Kristus)

Šířka: 1,80 cm (Kristus)

Hmotnost: 9,76 g

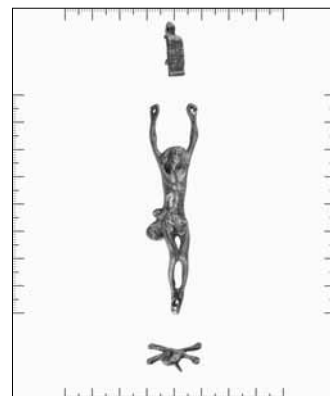
Popis: tři fragmenty přívěsku tvaru kříže

Líc: 1. závěs obdélného tvaru s nápisem IN | RI a příčným ouškem 2. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné): naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k levému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: prověšené, rovnoběžné s osou těla, v dlaních otvory po hřebec, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s otvorem po hřebu; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku 3. Adamova lebka se zkříženými hnáty

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž ? – maturus

Ostatní výbava hrobu: korálek 2 ks

č. 362

Sonda: XXXVIII

Hrob: 270

Typ předmětu: nákončí břevna (3), plastika Krista

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 9,20 cm (Kristus)

Šířka: 4,75 cm (Kristus)

Hmotnost: 18,07 g; 17,15 g (Kristus); 0,92 g (nákončí); 0,92 g (zakončení)

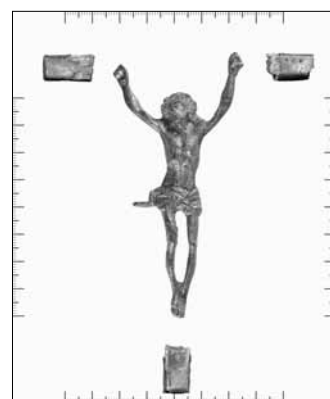
Popis: čtyři fragmenty přívěsku tvaru dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1.–3. nákončí (obdélného tvaru, nezdobené) se zbytkem dřeva 4. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous, náznak obličeje, paže: prověšené, cca 40° k ose těla, v dlaních pravé i levé ruky náznak hřebu, nohy: mírně pokrčené, kolena (nespojená) směřují k sobě, chodidla: spojená; přiléhavá bederní rouška s úzkým vlajícím cípem na Kristově pravém boku; na hlavě patrně trnová koruna

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: ? – maturus

Ostatní výbava hrobu: medailon 1 ks

č. 364

Sonda: XX

Hrob: 274

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: olovo

Výška: 4,10 cm

Šířka: 1,95 cm

Hmotnost: 6,98 g

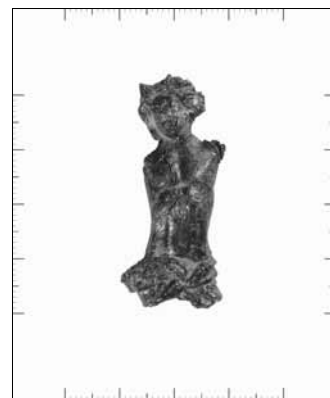
Popis: horní část (hlava, trup, oblast beder) plasticky provedené postavy ukřižovaného Krista

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: obrácená k pravému rameni, náznak obličeje (rysy nezřetelné), horní a dolní končetiny: nezachovány; přiléhavá bederní rouška (zachována zčásti); na hlavě patrně trnová koruna

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – maturus II (50–60 let)

Ostatní výbava hrobu: mince 1 ks

č. 377

Sonda: XIX

Hrob: 284

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 17,80 cm

Šířka: 7,71 cm

Hmotnost: 66,42 g

Popis: jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista; nad horní hranou svislého břevna podélné ouško s kroužkem

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily méně zřetelné): hlava: lehce zakloněna, mírně natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: napnuté, cca 80° k ose těla, nohy: pravá mírně pokrčená, levá napnutá, kolena (nespojená) směřují doprava, chodidla: spojená; vlající bederní rouška (doleva); nad Kristovou hlavou bohatě ornamentálně zdobená tabulka s nápisem INRI

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – maturus

Ostatní výbava hrobu: není

č. 378

Sonda: XX

Hrob: 283

Typ předmětu: nákončí břevna (2), titulus, plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 8,35 cm (Kristus); 1,70 cm (INRI)

Šířka: 5,30 cm (Kristus); 1,30 cm (INRI)

Hmotnost: 39,37 g; 30,95 g (Kristus); 1,20 g (INRI); 7,22 g (ostatní kusy)

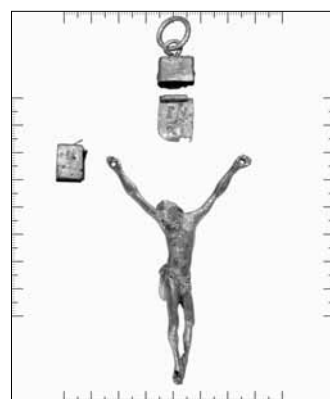
Popis: čtyři fragmenty přívěsku tvaru latinského dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. závěsné nákončí (obdélného tvaru, nezdobené) svislého břevna, nad horní hranou podélné ouško s kroužkem 2. nákončí (obdélného tvaru, nezdobené) příčného břevna 3. obdélná tabulka (poškozena korozí) se svinutým horním okrajem a nápisem INRI 4. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze málo zřetelné): naznačená muskulatura, hlava: svěšená, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous, náznak obličeje, paže: napnuté, v úhlu 45° k ose kříže, v dlaní pravé i levé ruky otvor po hřebu, nohy: velmi mírně pokrčené (levá více), kolena (nespojená) směřují doprava, chodidla: spojená, otvor po hřebu; přiléhavá bederní rouška s volným cípem na Kristově pravém boku

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – adultus II (30–40 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 379

Sonda: XXII

Hrob: 286

Typ předmětu: krucifix do ruky (torzo)

Materiál: olovo

Výška: 2,10 cm

Šířka: 4,40 cm

Hmotnost: 3,53 g

Popis: fragment svislého a příčného břevna litého kříže s jetelovými konci; 2 kusy:

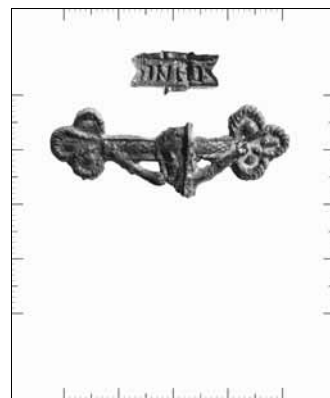
Líc: 1. z horní část svislého břevna zachována pouze tabulka 2. příčné břevno s jetelovým zakončením a malá část střední části dřívku s horní polovinou těla ukřižovaného Krista

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: hlava: mírně natočená k pravému rameni, paže: napnuté, v úhlu 45° k ose kříže; nad Kristovou hlavou tabulka s nápisem INRI; ramena příčného břevna zdobena šrafováním, okraje a vnitřní plochy jetelových zakončení zdobeny vroubkováním

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: ? – infans I (dítě, 2 roky)

Ostatní výbava hrobu: korálek 29 ks

č. 386 a

Sonda: XXXVIII

Hrob: 291

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 4,15 cm

Šířka: 2,45 cm

Hmotnost: 3,46 g

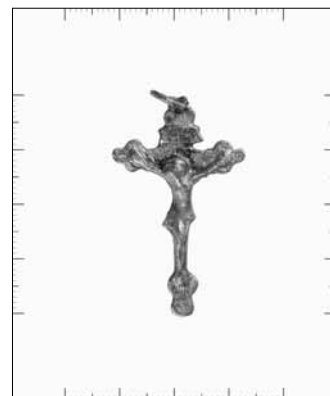
Popis: jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista; nad horní hranou svislého břevna podélné ouško; výzdoba kříže málo zřetelná

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: odlévaná s křížem, tělo schematizované, muskulatura: nezřetelná; hlava: natočená k pravému rameni, náznak vlasů, obličej, za hlavou patrně rytá paprscitá svatozář, paže: napnuté, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy: napnuté, spojené (po celé délce); vlající bederní rouška (doleva); nad Kristovou hlavou obdélná tabulka s nápisem (nečitelný)

Datace: 2. polovina 18. století - ante quem 1784

Antropologie: žena - matus I (40-50 let)

Ostatní výbava hrobu: korálek 18 ks, křížek 1 ks, medailon 1 ks, prsten 1 ks

č. 386 b

Sonda: XXXVIII

Hrob: 291

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže (torzo)

Materiál: mosaz

Výška: 2,15 cm

Šířka: 1,05 cm

Hmotnost: 1,46 g

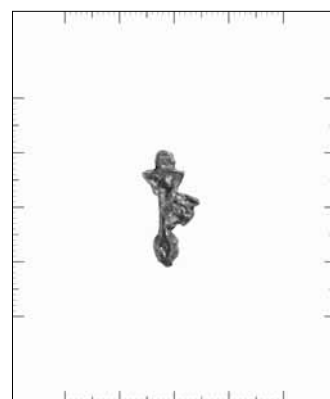
Popis: drobný přívěsek tvaru schematizovaného latinského kříže s postavou ukřižovaného Krista; nad horní hranou svislého břevna podélné ouško;

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista s nepřiměřeně velkou bederní rouškou vlající doprava; na patě kříže patrně Adamova lebka (?)

Datace: 17.-18. století - ante quem 1784

Antropologie: žena - matus I (40-50 let)

Ostatní výbava hrobu: korálek 18 ks, křížek 1 ks, medailon 1 ks, prsten 1 ks

č. 406 a

Sonda: XL

Hrob: sběr

Typ předmětu: krucifix do ruky

Materiál: olovo

Výška: 8,50 cm

Šířka: 3,60 cm

Hmotnost: 8,36 g

Popis: latinský kříž (s jetelovými konci) s tělem ukřižovaného Krista; fragmentární (2 kusy), svislý dřík zlomen v oblasti břicha ukřižovaného Krista

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: mírně natočená k pravému rameni, na hlavě: trnová koruna, dlouhé vlasy, vousy, náznak obličej, paže: napnuté, v úhlu 45° k ose kříže, nohy: spojené, mírně pokrčené, kolena směřují doleva; přiléhavá bederní rouška; nad Kristovou hlavou tabulka s nápisem INRI; vnitřní plocha břevna zdobena šrafováním, okraje jetelových zakončení patrně vroubkováním

Datace: 2. polovina 18. století - ante quem 1784

č. 406 b

Sonda: XL

Hrob: sběr

Typ předmětu: krucifix do ruky (torzo)

Materiál: olovo

Výška: 1,50 cm

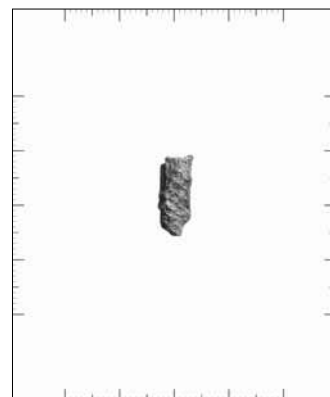
Šířka: 0,65 cm

Hmotnost: 0,58 g

Popis: fragment kříže

Líc: fragment svislého břevna litého kříže s jetelovitými konci (patrně zlomek kříže č. 406 a)

Datace: 2. polovina 18. století - ante quem 1784

č. 412

Sonda: XXII

Hrob: 317

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže (torzo)

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 7,90 cm (Kristus)

Šířka: 6,05 cm (Kristus)

Hmotnost: 17,50 g

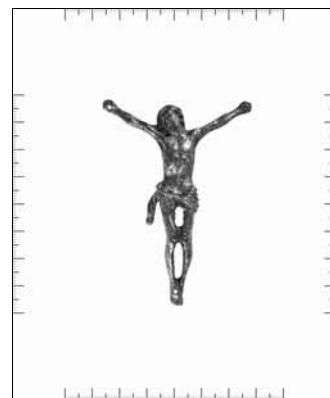
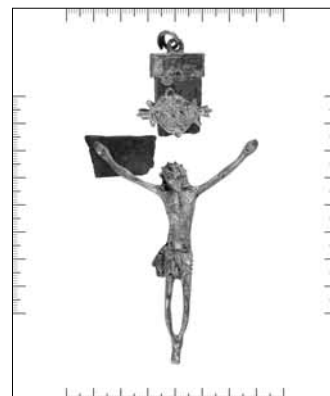
Popis: tři fragmenty přívěsku tvaru latinského dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. horní část dřevěného svislého břevna s tabulkou (s ornamentálně zdobeným okrajem) s nápisem (nečitelný), horní hrana zakončena nákončím (obdélného tvaru, nezdobené) s příčným ouškem a kroužkem 2. zlomek dřeva z příčného břevna (levé rameno) kříže 3. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous, náznak obličeje, paže: prověšené, v úhlu cca 60° k ose těla, v dlani pravé i levé ruky náznak otvoru pro hřeb, nohy: natažené, kolena (nespojená) směřují přímo, chodidla: spojená, s otvorem po hřebu; přiléhavá bederní rouška s volně splývajícím cípem na Kristově pravém boku; na hlavě trnová koruna

Datace: 1. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – matus I (40–50 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 429

Sonda: XXIV

Hrob: 338

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 5,50 cm

Šířka: 4,45 cm

Hmotnost: 8,07 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné)

Líc: u postavy je muskulatura nezřetelná; hlava: mírně zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: prověšené, v úhlu cca 60° k ose těla, v dlani pravé i levé ruky náznak hřebu, nohy: propnuté (do "O"), kolena (nespojená) směřují k sobě, chodidla: spojená; přiléhavá bederní rouška s volným cípem na Kristově levém boku

Datace: polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: ? – matus

Ostatní výbava hrobu: není

č. 435

Sonda: XXII

Hrob: 248

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 7,45 cm

Šířka: 5,45 cm

Hmotnost: 17,75 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (zachována torzovitě, detaily vlivem koroze méně zřetelné)

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: napnuté, v úhlu cca 60° k ose těla, v dlani pravé ruky: otvor po hřebu, levé ruky: hřeb, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, otvor po hřebu; přiléhavá bederní rouška s malým uzlíkem a volným, dolů směřujícím cípem na Kristově pravém boku

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – matus I (40–50 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 442

Sonda: II

Hrob: 350

Typ předmětu: krucifix do ruky

Materiál: olovo

Výška: 6,95 cm

Šířka: 3,30 cm

Hmotnost: 5,41 g

Popis: latinský kříž (s jetelovými konci) s tělem ukřižovaného Krista; fragmentární: levé příčné rameno bez jetelovitého zakončení; ze zakončení svislého břevna odlomena část voluty

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: muskulatura: nezdůrazněna; hlava: mírně natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: napnuté, v úhlu 45° k ose kříže, nohy: spojené, mírně pokrčené, kolena směřují doleva; přiléhavá bederní rouška; nad Kristovou hlavou tabulka s nápisem INRI; ramena příčného břevna zdobena šrafováním; okraje a vnitřní plochy jetelových zakončení zdobeny vroubkováním, uvnitř plastické očko

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: ? – infans I (dítě, 6–7 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 446

Sonda: XXII

Hrob: 329

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 7,50 cm

Šířka: 1,70 cm

Hmotnost: 9,63 g

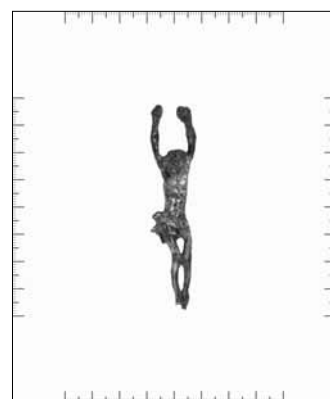
Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné)

Líc: u postavy je naznačená muskulatura, hlava: zakloněna, mírně natočená k levému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: prověšené, rovnoběžné s osou těla, v dlani pravé i levé ruky náznak hřebu, nohy (fragmentární): mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla (zachována zčásti): spojená; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku (zachována torzovitě)

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – matusus I (40–50 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 447

Sonda: XXII

Hrob: 354

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 7,10 cm

Šířka: 5,15 cm

Hmotnost: 14,94 g

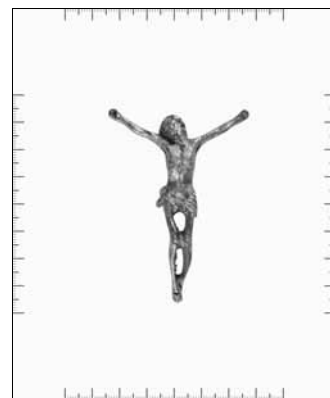
Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (značně poškozeno korozí)

Líc: u postavy je naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: napnuté, v úhlu cca 60° k ose těla, v dlani pravé ruky: náznak hřebu, levé ruky: hřeb, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, otvor po hřebu; přiléhavá bederní rouška s malým uzlíkem a volným, dolů směřujícím cípem na Kristově pravém boku (cíp z větší části nedochován)

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – matusus

Ostatní výbava hrobu: korálek 13 ks

č. 448 a

Sonda: XXI

Hrob: 353

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 4,90 cm

Šířka: 4,70 cm

Hmotnost: 9,69 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (zachována torzovitě, silně poškozena korozí)

Líc: u postavy jsou detaily muskulatury nezřetelné, hlava: mírně natočená k pravému rameni, detaily vlasů, obličej: nezřetelné, paže (fragmentární): pravá zachována zhruba nad loket, prověšené, cca 70° k ose těla; v dlani levé ruky náznak hřebu, nohy (fragmentární): pravá nezachována, z levé zachován malý kus horní části stehna, chodidla: nezachována; bederní rouška: nezřetelná

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – maturus II (50–60 let) – Ostatní výbava hrobu: křížek 2 ks

č. 448 b

Sonda: XXI

Hrob: 353

Typ předmětu: předmět tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 5,35 cm

Šířka: 3,35 cm

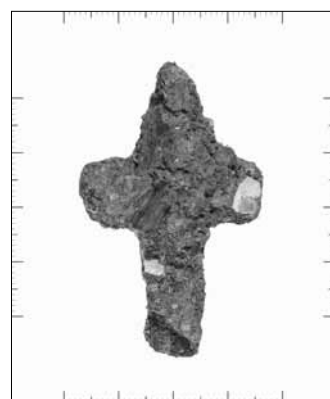
Hmotnost: 10,05 g

Popis: předmět tvaru kříže bez pevného jádra

Líc: fragmentární předmět, zachován pouze základní tvar; s ohledem na stav zachování nelze blíže určit

Datace: 17.–18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – maturus II (50–60 let) – Ostatní výbava hrobu: křížek 2 ks

č. 448 c

Sonda: XXI

Hrob: 353

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 12,30 cm

Šířka: 6,00 cm

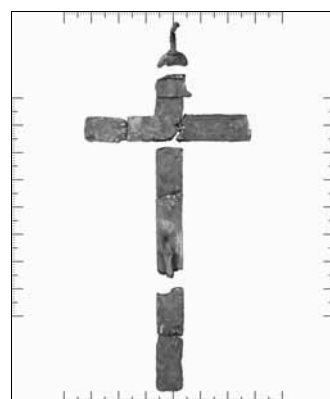
Hmotnost: 11,03 g

Popis: latinský kříž s tělem ukřižovaného Krista

Líc: předmět fragmentární: ramena na několika místech zlomena, celkem zachováno osm kusů; nad horní hranou svislého břevna příčné ouško; v dolní polovině svislého břevna zachována část plastiky Krista (nohy)

Datace: 17.–18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – maturus II (50–60 let) – Ostatní výbava hrobu: křížek 2 ks

č. 449

Sonda: II

Hrob: sběr

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 15,90 cm

Šířka: 7,19 cm

Hmotnost: 56,78 g

Popis: jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista, fragmentární: jetelové zakončení pravého příčného ramene nezachováno; nad horní hranou svislého břevna příčné ouško; výzdoba kříže vlivem koroze méně zřetelná

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous, náznak obličej, paže: prověšené, v úhlu cca 60° k ose těla, v dlani pravé i levé ruky náznak hřebu, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená; přílehavá bederní rouška s úzkým vlnitým cípem na Kristově pravém boku; za Kristovou hlavou paprscitá svatozář; nad Kristovou hlavou tabulka (s ornamentálně zdobným okrajem) s nápisem INRI; na patě: Adamova lebka se zkříženými hnáty

Datace: 18. století – ante quem 1784

č. 450

Sonda: XVIII

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 7,90 cm

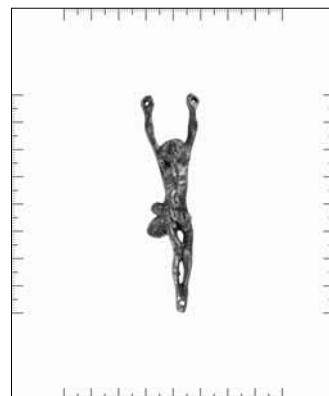
Šířka: 2,15 cm

Hmotnost: 17,41 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné)

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněná, natočená k levému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: prověšené, rovnoběžné s osou těla, v dlani pravé i levé ruky otvor po hřebu, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s otvorem po hřebu; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku

Datace: 2. polovina 18. století - ante quem 1784

č. 451 a

Sonda: XXXI

Hrob: sběr

Typ předmětu: fragment přívěsku tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 2,25 cm

Šířka: 1,90 cm

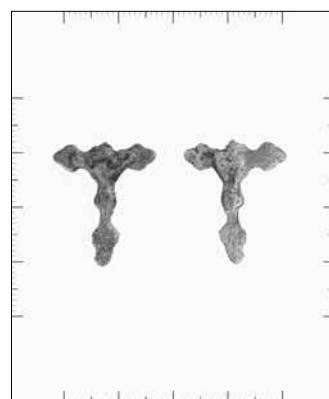
Hmotnost: 1,76 g

Popis: fragment litého přívěsku tvaru kříže (jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista): horní část svislého břevna se závěsem nedochována; hrubě opracovaný odlitek

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: odlévaná s křížem, tělo schematizované, nepřesahuje šířku dřívku; muskulatura: vlivem koroze nezřetelná; hlava: natočená k pravému rameni, vlasy, obličej: nezřetelné, paže: pravá napnutá, levá mírně prověšená, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy: napnuté, spojené (po celé délce); bederní rouška: nezřetelná; tabulka s nápisem: nedochována

Rub: v náznaku plasticky provedená postava Panny Marie s Ježíškem

Datace: 2. polovina 18. století - ante quem 1784

č. 451 b

Sonda: XXXI

Hrob: sběr

Typ předmětu: závěs

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 2,00 cm

Šířka: 0,60 cm

Hmotnost: 1,69 g

Popis: fragment přívěsku tvaru dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: závěs obdélného tvaru s nápisem IN | RI; nad horní hranou příčné ouško s kroužkem; na zadní straně závěsu zachován zbytek dřeva z kříže

Datace: 2. polovina 18. století - ante quem 1784

č. 453

Sonda: XXXI

Hrob: 358

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: olovo

Výška: 3,45 cm

Šířka: 3,45 cm

Hmotnost: 5,57 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (zachována torzovitě)

Líc: u postavy detaily muskulatury nezřetelné, hlava: mírně natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: v úhlu cca 70° k ose těla (větší část předloktí a dlaně obou končetin nezachovány), nohy: levá nezachována, z pravé zachován malý kus horní části stehna, chodidla: nezachována; přiléhavá bederní rouška s kulatým otvorem (pro hřeb/nýt) ve středu

Datace: 2. polovina 18. století - ante quem 1784

Antropologie: ? - infans II (dítě, 11-14 let)

Ostatní vybava hrobu: křížek 1 ks

č. 456 a

Sonda: XXIV

Hrob: 361

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 3,20 cm

Šířka: 1,95 cm

Hmotnost: 1,88 g

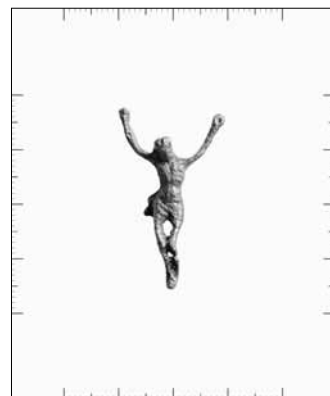
Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: mírně natočená k pravému rameni, detaily vlasů: nezřetelné, náznak obličeje, paže: prověšené, v úhlu cca 45° k ose těla; v dlani pravé i levé ruky náznak hřebu, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená; přiléhavá bederní rouška s volným cípem na pravém Kristově boku

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – maturus I (40–50 let)

Ostatní výbava hrobu: křížek 1 ks, medailon 1 ks

č. 457

Sonda: XVI

Hrob: 362

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 6,20 cm

Šířka: 4,75 m

Hmotnost: 8,23 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné)

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, detaily obličeje: nezřetelné, paže: napnuté, v úhlu cca 45° k ose těla, v dlani pravé i levé ruky otvor pro hřeb, nohy: pravá mírně pokrčená, levá napnutá, kolena (nespojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s otvorem po hřebu; přiléhavá bederní rouška s širokým cípem na Kristově pravém boku

Datace: 17. až 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – adultus II (30–40 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 463

Sonda: XVI

Hrob: 368

Typ předmětu: nákončí břeven (1)

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 0,80 cm

Šířka: 2,00 cm

Hmotnost: 2,88 g

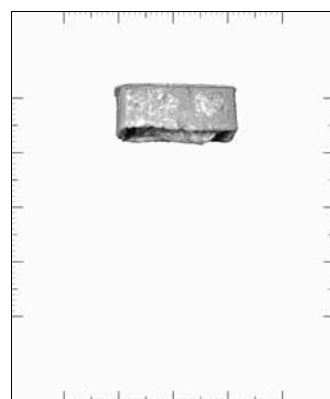
Popis: fragment přívěsku tvaru latinského dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: nákončí (obdélného tvaru, nezdobené); uvnitř zachován malý zbytek z dřevěného břevna

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – maturus

Ostatní výbava hrobu: není

č. 464 a

Sonda: XII

Hrob: sběr

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 7,05 cm

Šířka: 2,95 cm

Hmotnost: 6,89 g

Popis: latinský kříž (původně s tělem ukřižovaného Krista – plastika nezachována); nad horní hranou svislého břevna příčné ouško

Líc: v horní části svislého břevna tabulka s nápisem INRI; v místě křížení břeven a ve spodní části svislého břevna kruhový otvor (k uchycení plastiky Krista)

Datace: polovina 18. století – ante quem 1784

č. 464 b

Sonda: XII

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 7,55 cm

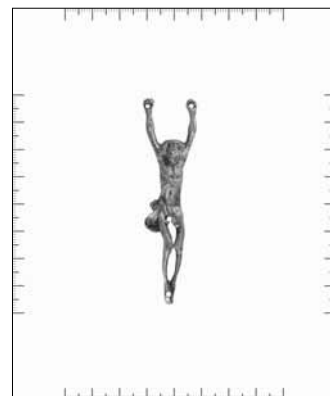
Šířka: 2,00 cm

Hmotnost: 10,61 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné)

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k levému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličej, paže: prověšené, rovnoběžné s osou těla, v dlani pravé i levé ruky otvor po hřebu, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s otvorem po hřebu; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku, uprostřed roušky kruhový otvor (pro hřeb/nýt)

Datace: 2. polovina 18. století - ante quem 1784

č. 465

Sonda: XV

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 8,90 cm

Šířka: 6,55 cm

Hmotnost: 47,90 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (povrch plastiky poškozen korozí)

Líc: u postavy propracovaná muskulatura, hlava: svěšená, z profilu, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous, detaily obličej, rýha po trnové koruně, paže: silně prověšené, cca 40° k ose těla, v dlani pravé i levé ruky hřeb, nohy: pravá končetina pokrčená, levá napnutá, spojené (po celé délce), kolena směřují doprava, chodidla: spojená, s hřebem; přiléhavá bederní rouška s členitým uzlem a volným, vlajícím cípem (na dolním okraji rozšířen) na Kristově pravém boku

Datace: 17./18. století - ante quem 1784

č. 466 a

Sonda: XVI

Hrob: 370

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: zlacená mosaz, dřevo

Výška: 20,30 cm

Šířka: 9,90 cm

Hmotnost: 40,11 g (kovové zlomky)

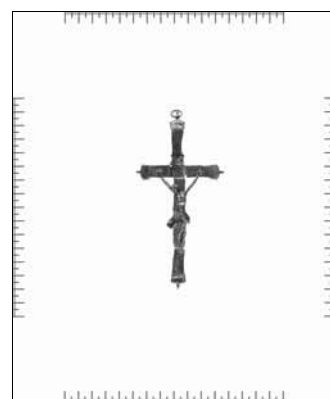
Popis: latinský dřevěný kříž s kovovými aplikami; fragmentární: obě dřevěná břevna několikrát zlomena; na horním konci svislého břevna závěsné nákončí (obdélného tvaru, nezdobené) s příčným ouškem zakončeným zaobleným výčnělkem (trnem) a provlečeným kroužkem; na koncích ostatních ramen nákončí (obdélného tvaru, nezdobené) zakončená zaobleným výčnělkem (trnem)

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: svěšená, z profilu, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous, detaily obličej, paže: napnuté, v úhlu cca 40° k ose těla, v dlani pravé i levé ruky otvor po hřebu, nohy: pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s otvorem po hřebu; přiléhavá bederní rouška s velkým vlajícím cípem na Kristově pravém boku; nad Kristovou hlavou tabulka (s ornamentálně zdobenými stranami a svinutými konci)

Datace: 18. století - ante quem 1784

Antropologie: muž - maturus I (40-50 let)

Ostatní vybava hrobu: křížek 1 ks

č. 466 b

Sonda: XVI

Hrob: 370

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 7,10 cm

Šířka: 3,00 cm

Hmotnost: 10,09 g

Popis: latinský kříž s tělem ukřižovaného Krista; nad horní hranou svislého břevna příčné ouško

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné); muskulatura: málo zřetelná, hlava: mírně svěšená, natočená k pravému rameni, detaily vlasů, obličej: nezřetelné, paže: v úhlu cca 45° k ose těla, v dlani pravé i levé ruky náznak hřebu, nohy: natažené, spojené (po celé délce), kolena (spojená) směřují přímo, chodidla: spojená; přiléhající bederní rouška s malým uzlem a cípem (těsně přiléhající, nevkládající) na Kristově pravém boku; nad Kristovou hlavou: tabulka s nápisem INRI; na konci levého příčného ramene ve vertikální linii dva kruhové výčnělky

Datace: polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – maturus I (40–50 let)

Ostatní výbava hrobu: křížek 1 ks

č. 467 a

Sonda: XVI

Hrob: sběr

Typ předmětu: titulus, plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 7,90 cm (Kristus); 1,80 cm (INRI)

Šířka: 6,30 cm (Kristus); 2,60 cm (INRI)

Hmotnost: 19,97 g; 17,62 g (Kristus); 2,35 g (INRI)

Popis: dva fragmenty přívěsku tvaru kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. tabulka (úzká, se zkosenými stranami) s nápisem INRI, na zadní straně trn; 2. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous, náznak obličej, paže: napnuté, v úhlu cca 60° k ose těla, v dlani pravé i levé ruky náznak hřebu, nohy: mírně pokrčené, kolena (nespojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s otvorem po hřebu; přiléhavá bederní rouška s úzkým vlajícím cípem na Kristově pravém boku; na hlavě trnová koruna

Datace: 18. století – ante quem 1784

č. 467 b

Sonda: XVI

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 5,35 cm

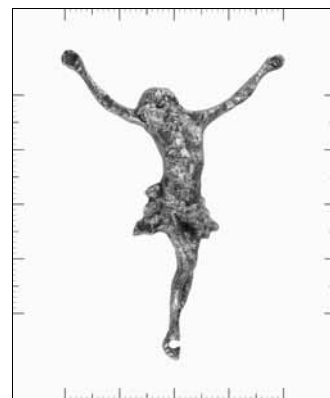
Šířka: 4,10 cm

Hmotnost: 10,82 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous a obličej téměř nezřetelné, rýha po trnové koruně, paže: v úhlu cca 80° k ose těla, v dlaních pravé i levé ruky otvor po hřebu (levá dlaň v místě otvoru poškozená), nohy: pravá končetina pokrčená, levá napnutá, kolena (spojená) směřují doprava, chodidla: spojená, otvor po hřebu; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku

Datace: 17.–18. století – ante quem 1784

č. 473

Sonda: XXIX

Hrob: 373

Typ předmětu: Adamova lebka

Materiál: mosaz

Výška: 1,10 cm

Šířka: 1,90 cm

Hmotnost: 1,32 g

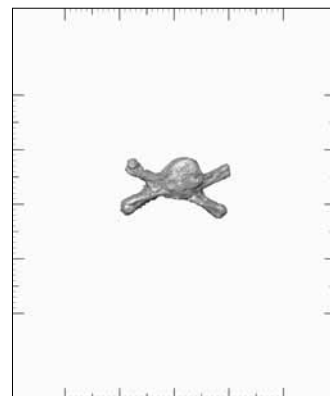
Popis: fragment z přívěsku tvaru kříže s kovovými aplikacemi

Líc: Adamova lebka se zkříženými hnáty

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – matusus I (40–50 let)

Ostatní výbava hrobu: korálek 3 ks, špendlík 1 ks

č. 475

Sonda: XXXI

Hrob: 376

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže (torzo)

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 5,80 cm (Kristus)

Šířka: 4,15 cm (Kristus)

Hmotnost: 10,65 g

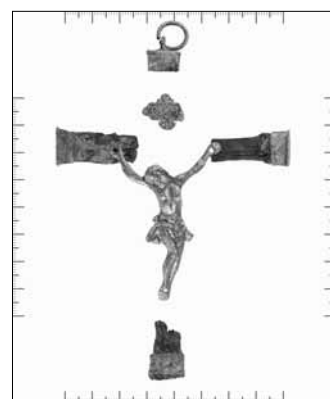
Popis: šest fragmentů přívěsku tvaru latinského dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. závěsné nákončí (obdélného tvaru, nezdobené), nad horní hranou příčné ouško s kroužkem 2. tabulka (s ornamentálně zdobeným okrajem) s nápisem INRI 3. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: natočená k pravému rameni, vlasy, vous a obličej téměř nezřetelné, rýha po trnové koruně, paže: prověšené, v úhlu cca 45° k ose těla, v dlaních pravé i levé ruky otvor po hřebu (levá dlaň v místě otvoru poškozená), nohy: spojené (po celé délce), pravá končetina pokrčená, levá napnutá, kolena (spojená) směřují doprava, chodidla: spojená, otvor po hřebu; přílehlavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku 4.–6. nákončí břevna (obdélného tvaru, nezdobené) se zbytkem dřeva

Datace: 17.–18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – adultus II (30–40 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 478

Sonda: XVI

Hrob: 379

Typ předmětu: část svislého břevna (se závěsným nákončím), titulus, nákončí břevna (2), plastika Krista, Adamova lebka

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 9,10 cm (Kristus)

Šířka: 5,70 cm (Kristus)

Hmotnost: 38,98 g

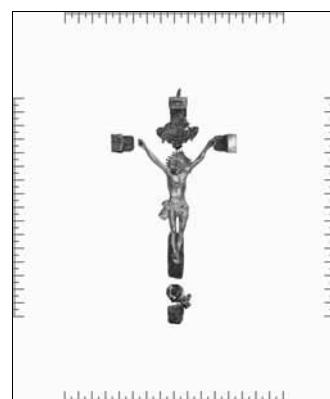
Popis: osm fragmentů přívěsku tvaru latinského dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. horní část dřevěného svislého břevna se závěsným nákončím (obdélného tvaru, nezdobené) s příčným ouškem 2. tabulka (s ornamentálně zdobeným okrajem) s nápisem INRI 3.–4. nákončí břevna (obdélného tvaru, nezdobené) se zbytkem dřeva 5. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněná, natočená k pravému rameni, detaily vlasů, obličje, paže: napnuté, v úhlu cca 45° k ose těla, v dlani pravé i levé ruky otvor po hřebu, nohy: natažené, navzájem rovnoběžné, kolena (nespojená) směřují přímo, chodidla: spojená, s otvorem po hřebu; přílehlavá bederní rouška s uzlem a krátkým vlajícím cípem na Kristově pravém boku; 6. paprscitá svatozář 7. Adamova lebka se zkříženými hnáty (dvojice dlouhých kostí po levé straně lebky nezachována) 8. zlomek dřevěného dřívku svislého břevna

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž ? – matusus II (50–60 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 483

Sonda: XXXI

Hrob: 386

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže (torzo)

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 5,45 cm (Kristus)

Šířka: 3,55 cm (Kristus)

Hmotnost: 10,69 g

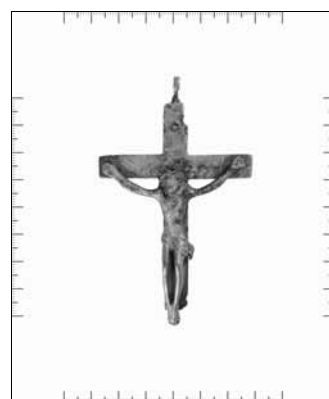
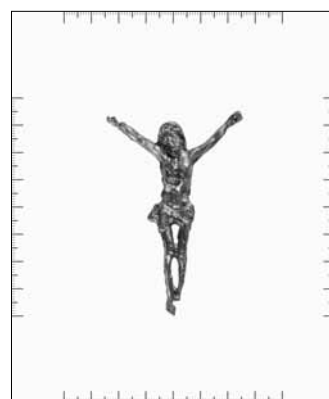
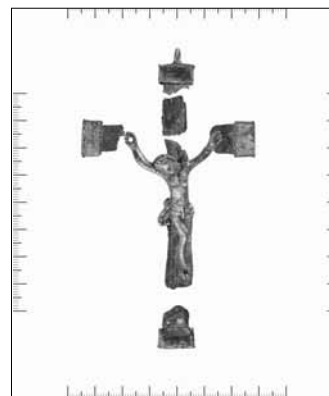
Popis: šest fragmentů přívěsku tvaru latinského dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. závěsné nákončí (obdélného tvaru, nezdobené), nad horní hranou příčné ouško 2. část dřevěného dřívku svislého břevna 3–5. nákončí břevna (obdélného tvaru, nezdobené) se zbytkem dřeva 6. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous a obličej téměř nezřetelné, rýha po trnové koruně, paže: prověšené, v úhlu cca 45° k ose těla, v dlaních pravé i levé ruky otvor po hřebu (levá dlaň v místě otvoru poškozená), nohy: spojené (po celé délce), pravá končetina pokrčená, levá napnutá, kolena (spojená) směřují doprava, chodidla: spojená, otvor po hřebu; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku

Datace: 17.–18. století – ante quem 1784

Antropologie: ? – infans I (dítě, 2–3 roky)

Ostatní výbava hrobu: medailon 2 ks, prsten 1 ks

č. 488

Sonda: XIII

Hrob: 389

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: olovo

Výška: 7,50 cm

Šířka: 5,00 cm

Hmotnost: 18,75 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (zachována torzovitě, detaily vlivem koroze méně zřetelné)

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: mírně skloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže (fragmentární): pravá zachována po zápěstí, napnuté, v úhlu cca 45° k ose těla, v dlani levé ruky: otvor po hřebu, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla (zachována zčásti): spojená, uprostřed původně otvor pro hřeb; přiléhavá bederní rouška s malým uzlíkem a volným, dolů směřujícím cípem na Kristově pravém boku (cíp z větší části nedochován)

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – maturus I (40–50 let)

Ostatní výbava hrobu: špendlík 1 ks

č. 504

Sonda: XV

Hrob: 406

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 9,10 cm

Šířka: 5,65 cm

Hmotnost: 25,17 g

Popis: latinský kříž s tělem ukřižovaného Krista; fragmentární: svislé břevno na horním konci (na pravé straně) a dolním konci ulomeno; nad horní hranou svislého břevna příčné ouško

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné): muskulatura: nezřetelná; hlava: mírně zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: prověšené, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy: natažené, navzájem rovnoběžné, kolena (nespojená) směřují přímo, chodidla: spojená; bederní rouška: úzká, přes bedra diagonálně vedená, s krátkým vlajícím cípem na Kristově levém boku

Datace: polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – maturus II (50–60 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 508

Sonda: XXX

Hrob: 410

Typ předmětu: plastika Krista (torzo)

Materiál: olovo

Výška: 3,90 cm

Šířka: 2,35 cm

Hmotnost: 6,30 g

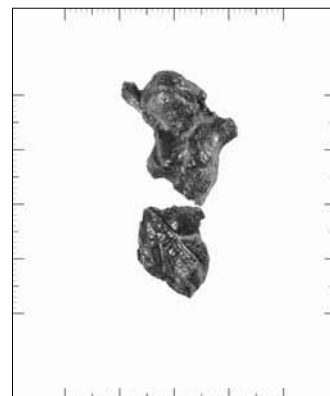
Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (zachována torzovitě – 2 kusy), detaily vlivem koroze málo zřetelné)

Líc: 1. horní polovina těla se zbytkem horních končetin: naznačená muskulatura, hlava: mírně skloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: zachovány po ramena 2. dolní úsek trupu s částí bederní roušky

Datace: 17.–18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – adultus II (30–40 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 510

Sonda: XV

Hrob: 412

Typ předmětu: část svíslého břevna (se závěsem a titulem), plastika Krista

Materiál: zlacená mosaz, dřevo

Výška: 8,10 cm (Kristus); 4,45 cm (INRI)

Šířka: 6,65 cm (Kristus); 3,20 cm (INRI)

Hmotnost: 21,99 g; 16,17 g (Kristus); 5,82 (INRI)

Popis: dva fragmenty přívěsku tvaru latinského dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. horní část dřevěného svíslého břevna s tabulkou (s ornamentálně zdobeným okrajem) s nápisem INRI, nad horní hranou břevna podélné ouško 2. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous, náznak obličeje, paže: prověšené, v úhlu cca 60° k ose těla, v dlani pravé i levé ruky náznak otvoru pro hřeb, nohy: natažené, kolena (nespojená) směřují přímo, chodidla: spojená, s otvorem po hřebu; přiléhavá bederní rouška s volně visícím cípem na Kristově pravém boku; na hlavě trnová koruna

Datace: 1. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – maturus:

Ostatní výbava hrobu: není

č. 514

Sonda: XXIX

Hrob: 417

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 12,80 cm

Šířka: 5,60 cm

Hmotnost: 28,02 g

Popis: jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista; nad horní hranou svíslého břevna příčné ouško; výzdoba kříže vlivem koroze málo zřetelná

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné): naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k pravému rameni, náznak vlasů, rysů obličeje, paže: velmi prověšené, široce rozpažené, cca 70° k ose těla, v dlani pravé i levé ruky otvor po hřebu, nohy: natažené, prohnuté (do „O“), kolena (nespojená) směřují k sobě, chodidla: spojená; kolem hlavy plastická paprscitá svatozář; přiléhavá bederní rouška s volným cípem na Kristově levém boku (rouška silně zkorodovaná, cíp téměř nezřetelný)

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž ? – adultus II (30–40 let)

Ostatní výbava hrobu: korálek 79 ks

č. 519

Sonda: XXX

Hrob: 423

Typ předmětu: titulus, plastika Krista, Adamova lebka

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 7,85 cm (Kristus)

Šířka: 6,10 cm (Kristus)

Hmotnost: 20,12 g

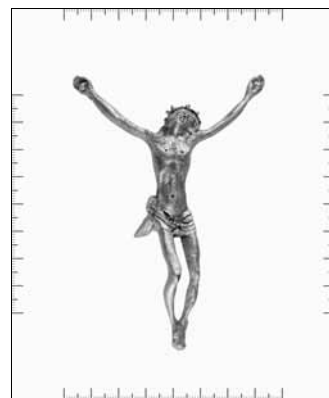
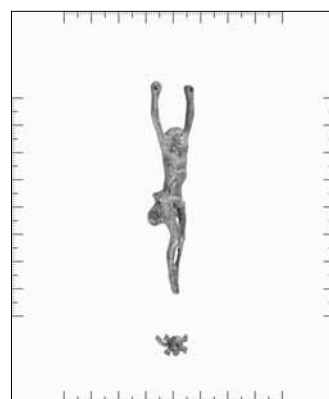
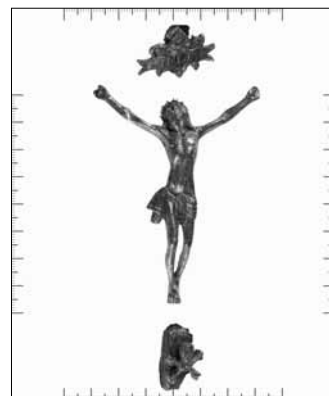
Popis: tři fragmenty přívěsku tvaru latinského dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. tabulka (s ornamentálně zdobeným okrajem) s nápisem INRI se zbytkem dřeva svislého břevna 2. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous, náznak obličeje, paže: prověšené, v úhlu cca 60° k ose těla, v dlani pravé i levé ruky náznak hřebu, nohy: natažené, kolena (nespojená) směřují přímo, chodidla: spojená, s hřebem; přiléhavá bederní rouška s volně visícím cípem na Kristově pravém boku; na hlavě trnová koruna 3. Adamova lebka se zkříženými hnáty a zbytkem dřeva ze svislého břevna

Datace: 1. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – matusus

Ostatní výbava hrobu: není

č. 520

Sonda: XXXI

Hrob: 424

Typ předmětu: plastika Krista, Adamova lebka

Materiál: mosaz

Výška: 7,65 cm (Kristus)

Šířka: 2,00 cm (Kristus)

Hmotnost: 10,80 g

Popis: dva fragmenty přívěsku tvaru latinského dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné): naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k levému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: prověšené, rovnoběžné s osou těla, v dlani pravé i levé ruky hřeb, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s náznakem hřebu; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku; 2. Adamova lebka se zkříženými hnáty (na zadní straně trn pro uchycení)

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž ? – matusus

Ostatní výbava hrobu: není

č. 523

Sonda: XXIX

Hrob: 400

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 10,00 cm

Šířka: 7,00 cm

Hmotnost: 40,00 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: hluboce zakloněna, natočená k levému rameni, dlouhé vlasy, detaily obličeje, na hlavě trnová koruna, paže: prověšené, v úhlu cca 45° k ose těla, v dlani pravé i levé ruky hřeb, nohy: mírně pokrčené, kolena (nespojená) směřují doprava, chodidla: spojená, s hřebem; přiléhavá bederní rouška: úzká, s uzlem a krátkým vlajícím cípem na Kristově pravém boku

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – matusus I (40–50 let)

Ostatní výbava hrobu: mince 1 ks

č. 528

Sonda: XXX

Hrob: 429

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže (torzo)

Materiál: zlacená mosaz, dřevo

Výška: 5,35 cm (Kristus)

Šířka: 4,10 cm (Kristus)

Hmotnost: 13,15 g

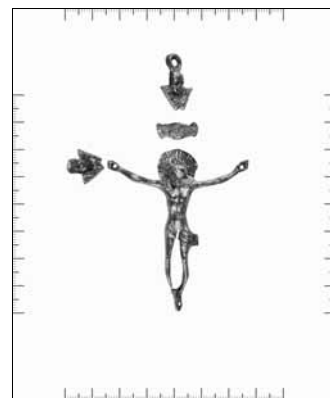
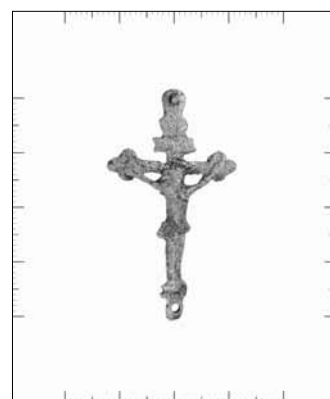
Popis: pět fragmentů přívěsku tvaru latinského dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. závěsné nákončí (obdélného tvaru, nezdobené), nad horní hranou příčné ouško 2.–4. nákončí břevna (obdélného tvaru, nezdobené) se zbytkem dřeva 5. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous a obličej téměř nezřetelné, rýha po trnové koruně, paže: prověšené, v úhlu cca 45° k ose těla, v dlaních pravé i levé ruky otvor po hřebu (levá dlaň v místě otvoru poškozená), nohy: spojené (po celé délce), pravá končetina pokrčená, levá napnutá, kolena (spojená) směřují doprava, chodidla: spojená, otvor po hřebu; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku

Datace: 17.–18 – ante quem 1784

Antropologie: ? – 16–17 let

Ostatní výbava hrobu: medailon 1 ks

č. 530

Sonda: XXIX

Hrob: 431

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 4,30 cm

Šířka: 2,35 cm

Hmotnost: 2,95 g

Popis: jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista; nad horní hranou a na spodním konci svislého břevna podélné ouško, na horním konci s částí kroužku; výzdoba kříže vlivem koroze málo zřetelná

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: tělo schematizované, muskulatura: nezřetelná, hlava: natočená k pravému rameni, náznak vlasů, obličej, paže: pravá napnutá, levá mírně prověšená, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy: natažené, spojené (po celé délce); vlnitá bederní rouška (doleva); za hlavou postavy patrně rytá paprscitá svatozář; nad Kristovou hlavou obdélná tabulka s nápisem (nečitelný); na patě kříže patrně Adamova lebka se zkříženými hnáty

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – matus II (50–60 let)

Ostatní výbava hrobu: prsten 1 ks

č. 532

Sonda: XIII

Hrob: 435

Typ předmětu: nákončí břevna (2), titulus, plastika Krista

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 5,55 cm (Kristus)

Šířka: 5,15 cm (Kristus)

Hmotnost: 7,74 g

Popis: čtyři fragmenty přívěsku tvaru kříže

Líc: 1. závěsné nákončí v podobě okřídlené hlavy anděla, na horním konci podélné ouško 2. podélná tabulka (úzká s rozšířenými konci) s nápisem INRI 3. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné): naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněná, natočená k pravému rameni, náznak vlasů, rysů obličej, paže: velmi prověšené, široce rozpažené, cca 70° k ose těla, v dlaních pravé i levé ruky otvor po hřebu, nohy: napnuté, prohnuté (do „O“), kolena (nespojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s otvorem po hřebu; kolem hlavy plastická paprscitá svatozář; přiléhavá bederní rouška s volným cípem na Kristově levém boku 4. nákončí v podobě okřídlené hlavy anděla

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – matus II (50–60 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 533

Sonda: XXX

Hrob: 437

Typ předmětu: nákončí břeven (2), plastika Krista

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 7,25 cm (Kristus)

Šířka: 5,25 cm (Kristus)

Hmotnost: 14,64 g

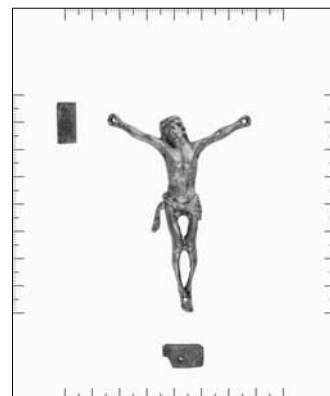
Popis: tři fragmenty přívěsku tvaru latinského dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1.-2. nákončí břevna (obdélného tvaru, nezdobená) 3. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné): naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: napnuté, v úhlu cca 60° k ose těla, v dlani pravé i levé ruky otvor po hřebu, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s otvorem po hřebu; přiléhavá bederní rouška s malým uzlíkem a volným, dolů splývajícím cípem na Kristově pravém boku

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – adultus II (30–40 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 534

Sonda: XIII

Hrob: 439

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 3,25 cm

Šířka: 1,55 cm

Hmotnost: 1,90 g

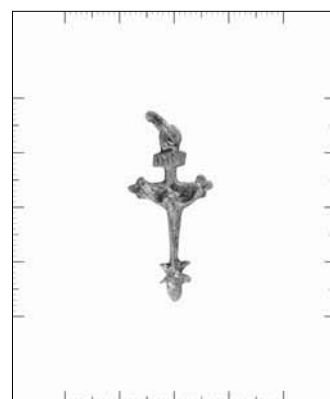
Popis: jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista; nad horní hranou svislého břevna podélné ouško provlečené kroužkem

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: tělo schematizované, nepřesahuje šířku dřívku; muskulatura: nezřetelná; hlava: natočená k pravému rameni, paže: pravá napnutá, levá mírně prověšená, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy (málo zřetelné): natažené, spojené (po celé délce); bederní rouška: nezřetelná; kolem hlavy paprscitá svatozář; nad Kristovou hlavou obdélná tabulka s nápisem (nečitelný); na spodním konci svislého břevna: Adamova lebka se zkříženými hnáty

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – matusus II (40–50 let)

Ostatní výbava hrobu: korálek 17 ks, medailon 1 ks, ostatní 1 ks, prsten 1 ks

č. 535

Sonda: XV

Hrob: 440

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 3,35 cm

Šířka: 1,95 cm

Hmotnost: 1,66 g

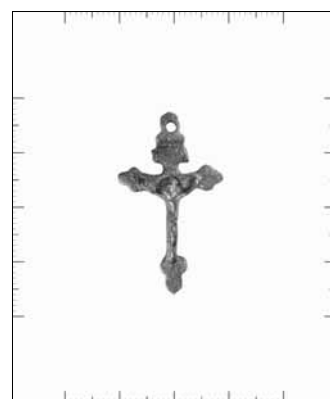
Popis: jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista; v horní hraně svislého břevna otvor

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: odlévaná s křížem, tělo schematizované, nepřesahuje šířku dřívku; muskulatura: vlivem koroze nezřetelná; hlava: natočená k pravému rameni, paže: pravá napnutá, levá mírně prověšená, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy (málo zřetelné): napnuté, spojené (po celé délce); bederní rouška: nezřetelná; kolem hlavy patrně svatozář; nad Kristovou hlavou obdélná tabulka s nápisem (nečitelný)

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž? – matusus

Ostatní výbava hrobu: korálek 51 ks

č. 541

Sonda: II

Hrob: 434

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 3,60 cm

Šířka: 2,25 cm

Hmotnost: 2,28 g

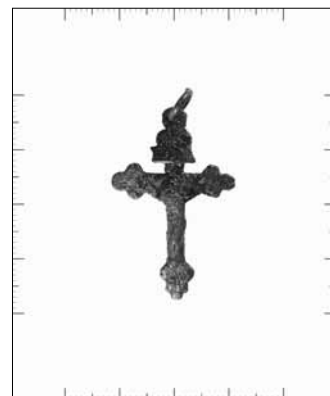
Popis: jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista; v horní hraně svislého břevna otvor provlečený kroužkem

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: odlévaná s křížem, tělo schematizované, nepřesahuje šířku dřívku; muskulatura: nezřetelná; hlava: natočená k pravému rameni, rýha po trnové koruně, paže: napnuté, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy (málo zřetelné): napnuté, spojené (po celé délce); patrně přiléhavá bederní rouška; nad Kristovou hlavou obdélná tabulka s nápisem (nečitelný)

Datace: 2. polovina 18. století - ante quem 1784

Antropologie: žena - adultus I (20-30 let)

Ostatní výbava hrobu: korálek 17 ks

č. 550

Sonda: XIV

Hrob: 450

Typ předmětu: část svislého břevna (se závěsným nákončím a titulem), plastika Krista, nákončí břevna (2)

Materiál: zlacená mosaz, dřevo

Výška: 8,25 cm (Kristus)

Šířka: 6,22 cm (Kristus)

Hmotnost: 41,33 g

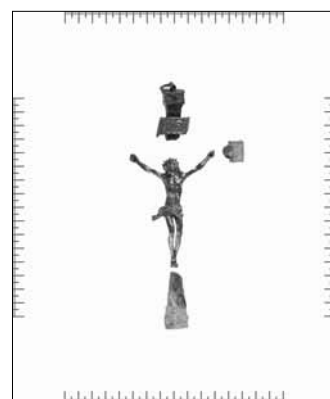
Popis: čtyři fragmenty přívěsku tvaru latinského dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. horní část dřevěného svislého břevna s tabulkou (úzká, se zkosenými stranami) s nápisem IIRI, horní hrana zakončena obdélným nezdobeným nákončím s příčným ouškem a kroužkem 2. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous, náznak obličeje, paže: napnuté, v úhlu cca 60° k ose těla, v dlani pravé i levé ruky náznak otvoru pro hřeb, nohy: mírně pokrčené, kolena (nespojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s otvorem po hřebu; přiléhavá bederní rouška s úzkým vlnjícím cípem na Kristově pravém boku; na hlavě trnová koruna 3.-4. nákončí břevna (obdélného tvaru, nezdobené) se zbytkem dřeva

Datace: 18. století - ante quem 1784

Antropologie: muž - maturus I (40-50 let)

Ostatní výbava hrobu: knoflík 1 ks

č. 562 a

Sonda: XIV

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: olovo

Výška: 3,05 cm

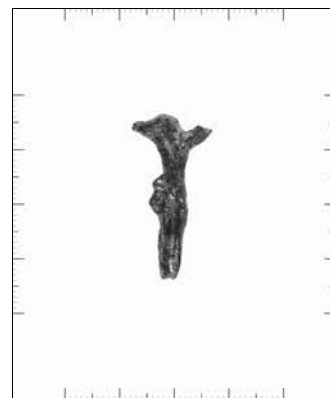
Šířka: 1,50 cm

Hmotnost: 2,64 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (zachována torzovitě, detaily vlivem koroze nezřetelné)

Líc: u postavy tělo schematizované, muskulatura: nezřetelná; hlava: natočená k pravému rameni, vlasy, obličej: detaily nezřetelné, paže (fragmentární): zachovány po rameno, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy: napnuté, spojené (po celé délce); chodidla: nezachována; vlnjící bederní rouška (doleva)

Datace: 2. polovina 18. století - ante quem 1784

č. 568 b

Sonda: XIII

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 3,80 cm

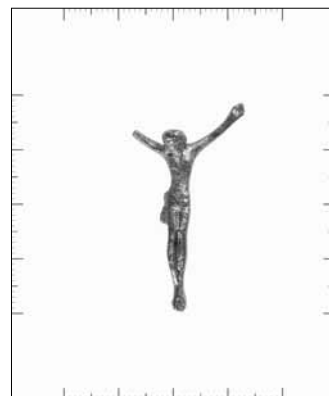
Šířka: 2,05 cm

Hmotnost: 2,91 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (zachována torzovitě)

Líc: u postavy je muskulatura málo zřetelná, hlava: mírně svěšená, natočená k pravému rameni, detaily vlasů, obličej: nezřetelné, paže (fragmentární): pravá ruka zachována po loket, v úhlu cca 45° k ose těla, v dlani levé ruky náznak hřebu, nohy: natažené, spojené (po celé délce), kolena (spojená) směřují přímo, chodidla: spojená; přiléhající bederní rouška s malým uzlem a cípem (těsně přiléhající, nevlažící) na Kristově pravém boku

Datace: polovina 18. století – ante quem 1784

č. 568 c

Sonda: XIII

Hrob: sběr

Typ předmětu: předmět tvaru kříže

Materiál: olovo

Výška: 1,40 cm

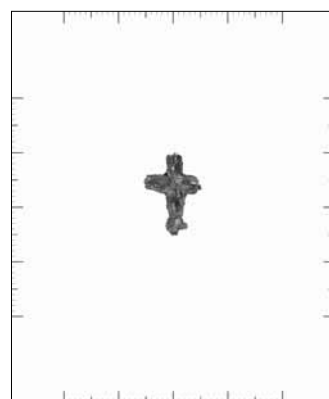
Šířka: 1,05 cm

Hmotnost: 0,82 g

Popis: fragment křížového tvaru

Líc: nelze blíže určit

Datace: 17.–18. století – ante quem 1784

č. 569 a

Sonda: XV

Hrob: sběr

Typ předmětu: krucifix do ruky

Materiál: olovo

Výška: 7,90 cm

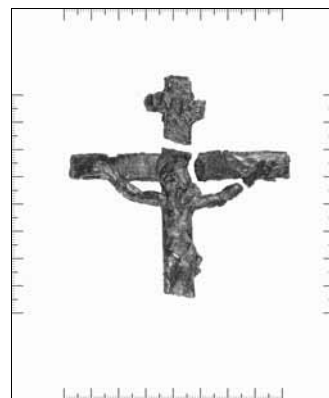
Šířka: 8,10 cm

Hmotnost: 30,83 g

Popis: latinský kříž s tělem ukřižovaného Krista, fragmentární (3 kusy): levé příčné rameno a dřív svislého břevna v místě Kristova těla zlomeny; spodní část svislého břevna a pata kříže nedochovány

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: muskulatura: nezdůrazněna; hlava: mírně natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous, náznak obličej, na hlavě patrně trnová koruna; paže (fragmentární): levá zachována po předloktí, prověšené, v úhlu cca 90° k ose těla, nohy: pokrčené, zachované po kolena, směřují doleva; přiléhavá bederní rouška; kolem hlavy: svatozář; nad Kristovou hlavou nápisová páska s nápisem INRI; rámování: jednoduchá linie

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

č. 569 b

Sonda: XV

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: olovo

Výška: 3,30 cm

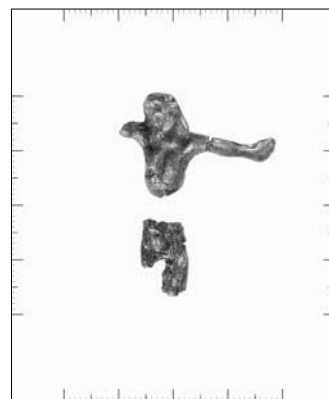
Šířka: 2,85 cm

Hmotnost: 4,77 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (zachována torzovitě, detaily vlivem koroze nezřetelné)

Líc: u postavy je muskulatura téměř nezřetelná; hlava: natočená k pravému rameni, vlasy, obličej: detaily nezřetelné, paže: levá zachována po rameno, pravá v oblasti ramene zlomena, část trupu, nohy, chodidla: nezachovány; patrně přiléhavá bederní rouška s kulatým otvorem (pro hřeb/nýt) uprostřed

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

č. 574

Sonda: XXVIII

Hrob: 472

Typ předmětu: fragment přívěsku ve tvaru latinského kříže

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 6,40 cm

Šířka: cca 3,20 cm

Hmotnost: 4,25 g

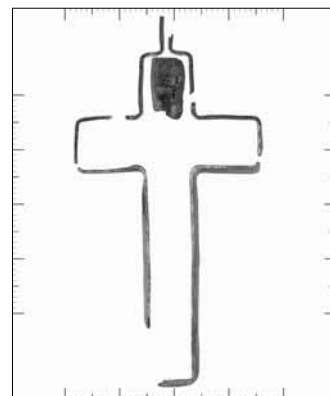
Popis: latinský kříž

Líc: dřevěný kříž s kovovou obrubou; fragmentární: obruba dochována v několika kusech (6), z dřevěné výplně zachovaný malý zlomek z horní části svislého břevna; nad horní hranou svislého břevna příčné ouško

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: ? – infans I (dítě, 3–4 roky)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 575 a

Sonda: XXX

Hrob: 465

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 8,30 cm

Šířka: 6,20 cm

Hmotnost: 24,48 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista

Líc: předmět silně zkorodován, bez pevného jádra

Datace: 17.–18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – adultus II (30–40 let)

Ostatní výbava hrobu: křížek 1 ks

č. 575 b

Sonda: XXX

Hrob: 465

Typ předmětu: předmět tvaru kříže

Materiál: dřevo

Výška: cca 8,00 cm

Šířka: 7,90 cm

Hmotnost: 4,16 g

Popis: fragment přívěsku tvaru latinského dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: dolní část svislého břevna pod křížením a celé příčné břevno; svislý dřív fragmentární

Datace: 17.–18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – adultus II (30–40 let)

Ostatní výbava hrobu: křížek 1 ks

č. 580

Sonda: XXVIII

Hrob: 478

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 8,70 cm

Šířka: 2,45 cm

Hmotnost: 25,48 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné, sekundárně poškozená)

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: svěšená, ze tříčtvrtinového pohledu, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous, detaily obličeje, paže: pravá nad loktem sekundárně ohnuta, levá prověšená, cca 30° k ose těla, v dlani pravé i levé ruky náznak hřebu, nohy: velmi mírně pokrčené (levá více), kolena: nespojená, chodidla: spojená, náznak hřebu; přiléhavá bederní rouška s dolů splývajícími cípky na Kristově pravém boku

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – adultus II (30–40 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 595

Sonda: XXVII

Hrob: 491

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: olovo

Výška: 7,45 cm

Šířka: 4,05 cm

Hmotnost: 14,29 g

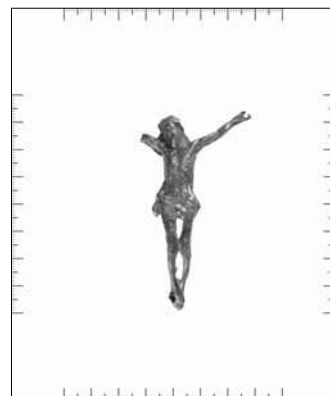
Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (zachována torzovitě, detaily vlivem koroze méně zřetelné)

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: fragmentární (pravá zachována do oblasti ramen), napnuté, v úhlu cca 60° k ose těla, v dlani levé ruky otvor po hřebu, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, otvor po hřebu; přiléhavá bederní rouška s malým uzlíkem a cípem na Kristově pravém boku (cíp z větší části nedochován)

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – adultus II (30–40 let)

Ostatní výbava hrobu: medailon 1 ks

č. 606

Sonda: XXVII

Hrob: 504

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 6,35 cm

Šířka: 2,75 cm

Hmotnost: 7,39 g

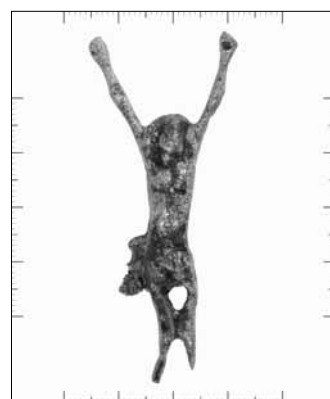
Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (zachována torzovitě)

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: mírně natočená k levému rameni, náznak obličeje, paže: napnuté, v úhlu cca 20° k ose těla, v dlani levé ruky zbytek hřebu, nohy: mírně pokrčené, kolena směřují k sobě, ve spojených chodidlech náznak hřebu; diagonálně vedená úzká vlající bederní rouška (doprava)

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – matusus I (40–50 let)

Ostatní výbava hrobu: medailon 1 ks, mince 2 ks, špendlík 1 ks

č. 618

Sonda: XXVII

Hrob: 514

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: cca 7,80 cm

Šířka: 5,26 cm

Hmotnost: 10,31 g

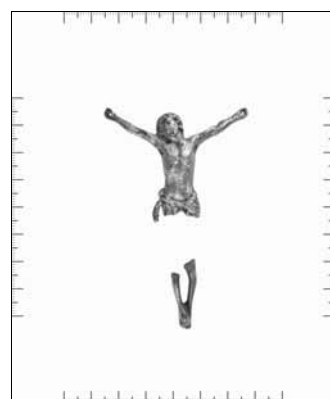
Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (zachována torzovitě)

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: napnuté, v úhlu cca 60° k ose těla, v dlani pravé i levé ruky otvor po hřebu, nohy (fragmentární): zachovány v oblasti lýtek a chodidel, kolena: nezachována, chodidla: spojená, s hřebem; přiléhavá bederní rouška s malým uzlíkem a volným, dolů směřujícím cípem na Kristově pravém boku (cíp z většiny nedochován)

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – matusus I (40–50 let)

Ostatní výbava hrobu: medailon 1 ks

č. 626 a

Sonda: XXVII

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 5,80 cm

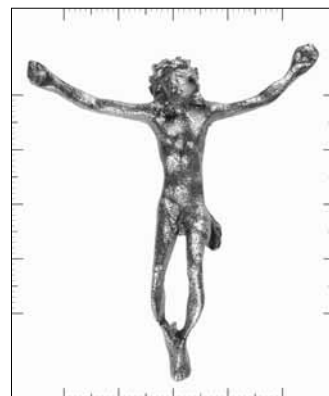
Šířka: 5,35 cm

Hmotnost: 10,07 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné)

Líc: u postavy je hlava lehce zakloněna, mírně natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje (pohled směřuje vzhůru), paže: prověšené, široce rozpažené, cca 70° k ose těla, nohy: mírně pokrčené, kolena: nespojená, chodidla: spojená; přiléhající bederní rouška s volným cípem na Kristově levém boku; na hlavě trnová koruna

Datace: 18. století – ante quem 1784

č. 627

Sonda: IX

Hrob: 523

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 6,50 cm

Šířka: 3,10 cm

Hmotnost: 8,21 g

Popis: jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista; nad horní hranou svislého břevna příčné ouško; výzdoba kříže vlivem koroze méně zřetelná

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze nezřetelné): tělo schematizované, muskulatura: nezřetelná; hlava: natočená k pravému rameni, detaily vlasů, obličeje: nezřetelné, paže: pravá mírně prověšená, levá napnutá, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy: napnuté, spojené (po celé délce); bederní rouška: nezřetelná; tabulka s nápisem (nečitelný)

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – maturus I (40–50 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 642 b

Sonda: IX

Hrob: 533

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 11,90 cm

Šířka: 5,60 cm

Hmotnost: 29,03 g

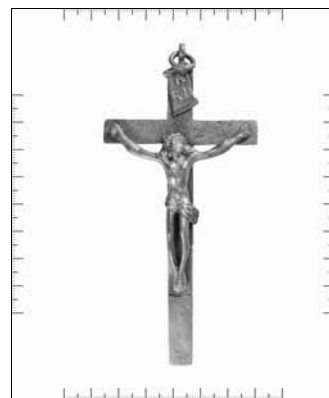
Popis: latinský kříž s tělem ukřižovaného Krista; fragmentární: svislé břevno v dolní části zlomeno; nad horní hranou svislého břevna příčné ouško s kroužkem

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: muskulatura: nezřetelná; hlava: mírně zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: prověšené, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy: natažené, navzájem rovnoběžné, kolena (nespojená) směřují přímo, chodidla: spojená; bederní rouška: úzká, přes bedra diagonálně vedená s krátkým vlajícím cípem na Kristově levém boku; nad Kristovou hlavou obdélná tabulka se svinutými konci, s nápisem IN | RI

Datace: polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž ? – adultus

Ostatní výbava hrobu: křížek 1 ks

č. 643 b

Sonda: XII

Hrob: 534

Typ předmětu: krucifix do ruky

Materiál: olovo

Výška: 14,65 cm

Šířka: 7,45 cm

Hmotnost: 46,44 g

Popis: latinský kříž s tělem ukřižovaného Krista; fragmentární: svislé břevno ve střední části dřívku zlomeno, koncová část včetně paty nezachována

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (trup v oblasti beder zlomen, detaily vlivem koroze méně zřetelné): muskulatura: nezřetelná; hlava: mírně skloněná, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: prověšené, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy: pokrčené, spojené, kolena směřují doleva, chodidla: spojená; bederní rouška: s vlajícím cípem na Kristově levém boku; kolem Kristovy hlavy svatozář; nad Kristovou hlavou nápisová páska (konce nezachovány) s nápisem [I]NRI

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena ? – adultus

Ostatní výbava hrobu: křížek 1 ks, prsten 1 ks

č. 652

Sonda: XXVIII

Hrob: 544

Typ předmětu: závěs, plastika Krista, zlomek dřeva

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 7,60 cm (Kristus)

Šířka: 2,00 cm (Kristus)

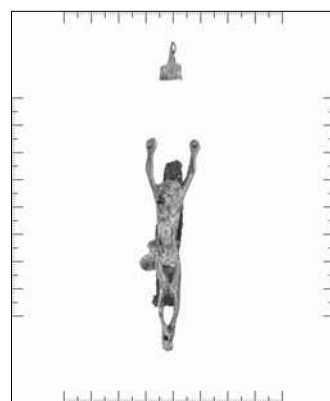
Hmotnost: 12,71 g

Popis: dva fragmenty přívěsku tvaru latinského dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. závěsné nákončí (obdélného tvaru s tabulkou INRI; dolní část závěsu ulomena), nad horní hranou příčné ouško s kroužkem, uvnitř zbytek dřeva 2. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné): naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněná, natočena k levému rameni, náznak vlasů, vousu, rysů obličeje (poškozeno korozi), paže: prověšené, rovnoběžné s osou těla, v dlaních pravé i levé ruky otvor po hřebu, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s otvorem po hřebu; přiléhavá bederní rouška s volným cípem na Kristově pravém boku; pod postavou zbytek dřevěného dřívku svislého břevna se zbytky textilie

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Ostatní výbava hrobu: korálek 2 ks

č. 655

Sonda: XII

Hrob: 547

Typ předmětu: plastika Krista, dvě části příčného břevna

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 6,00 cm (Kristus)

Šířka: 3,95 cm (Kristus)

Hmotnost: 9,88 g

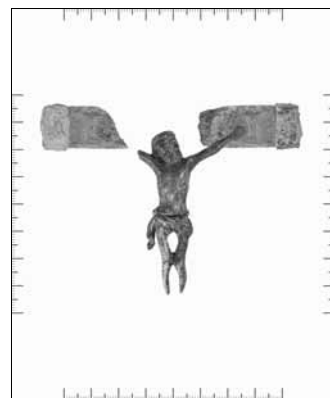
Popis: tři fragmenty přívěsku tvaru dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1.–2. část dřevěného příčného břevna (levé rameno) s nákončím 3. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (zachována torzovitě, detaily vlivem koroze méně zřetelné): naznačená muskulatura, hlava: natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže (fragmentární): pravá zachována po rameno, napnuté, v úhlu cca 60° k ose těla, v dlaní levé ruky otvor po hřebu, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: nezachována; přiléhavá bederní rouška s malým uzlíkem a volným, dolů splývajícím cípem na Kristově pravém boku

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – matusus II (50–60 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 658

Sonda: XXVIII

Hrob: 551

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže (torzo)

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 7,70 cm (Kristus)

Šířka: 2,90 cm (Kristus)

Hmotnost: 10,30 g

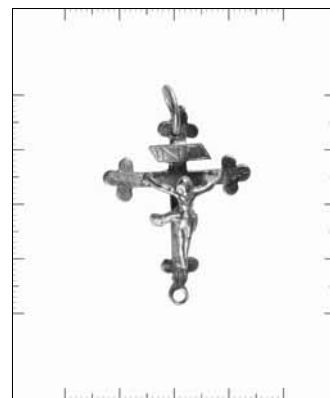
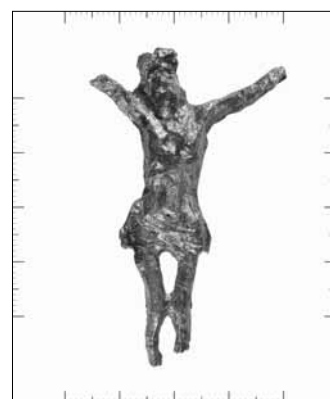
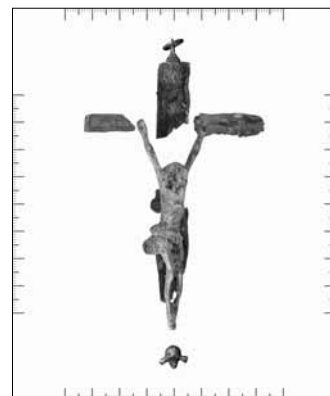
Popis: pět fragmentů přívěsku tvaru latinského dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. závěs obdélného tvaru s nápisem (nečitelný) a příčným ouškem s kroužkem, zbytek dřevěného dřívku svislého břevna 2. střední část dřevěného dřívku s plasticky provedenou postavou ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné): detaily muskulatury téměř nezřetelné, hlava: mírně zakloněná, natočená k levému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličej (detaily rysů nezřetelné), paže: prověšené, rovnoběžné s osou těla, v dlaních pravé i levé ruky hřeb, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, náznak hřebu; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku 3.-4. část dřevěného příčného břevna (levé rameno) 5. Adamova lebka se zkříženými hnáty (úsek kostí vycházející za lebku nahore nezachován)

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – adultus II (30–40 let)

Ostatní výbava hrobu: korálek 1 ks, medailon 1 ks

č. 662

Sonda: X

Hrob: 554

Typ předmětu: plastika Krista (torzo)

Materiál: olovo

Výška: 5,80 cm

Šířka: 3,60 cm

Hmotnost: 11,14 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (zachována torzovitě, povrch silně poškozen korozí)

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: natočená k pravému rameni, detaily vlasů, obličej: nezřetelné, paže (fragmentární): pravá zachována po rameno, levá do oblasti lokte, napnuté, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy (fragmentární): zachovány po holeně, mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: nezachována; přiléhavá bederní rouška s malým uzlíkem a cípem na Kristově pravém boku (cíp z většiny nezachován)

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – adultus I (20–30 let)

Ostatní výbava hrobu: korálek 9 ks, medailon 1 ks

č. 669 b

Sonda: XXIX

Hrob: sběr

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: stříbro

Výška: 3,80 cm

Šířka: 2,75 cm

Hmotnost: 3,81 g

Popis: jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista; nad horní hranou a na spodním konci svislého břevna podélné ouško, na horním konci s kroužkem

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: tělo schematizované, muskulatura: nezřetelná; hlava: natočená k pravému rameni, náznak vlasů, obličej, paže: prověšené (levá více), v úhlu cca 60° k ose těla, nohy: napnuté, spojené (po celé délce); vlající bederní rouška (doleva); nad Kristovou hlavou tabulka s nápisem INRI

Datace: 18. století – ante quem 1784

č. 670 a

Sonda: XXVIII

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 6,30 cm

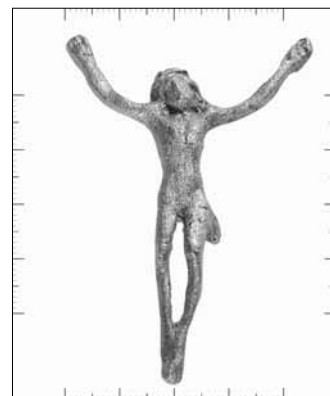
Šířka: 4,50 cm

Hmotnost: 11,27 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné)

Líc: u postavy je muskulatura nezřetelná; hlava: mírně zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: prověšené, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy: propnuté (do "O"), kolena (nespojená) směřují k sobě, chodidla: spojená; přiléhavá bederní rouška s volným cípem na Kristově levém boku

Datace: polovina 18. století – ante quem 1784

č. 670 b

Sonda: XXVIII

Hrob: sběr

Typ předmětu: krucifix do ruky (torzo)

Materiál: olovo

Výška: 4,15 cm

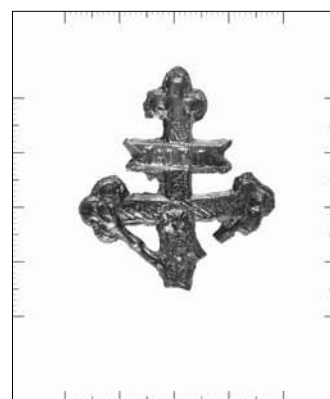
Šířka: 3,60 cm

Hmotnost: 5,44 g

Popis: fragment svislého a příčného břevna litého kříže s jetelovými konci; zachována horní část svislého břevna s jetelovým zakončením, kompletní příčné břevno s jetelovým zakončením a malá část střední části dřívku s horní polovinou těla ukřižovaného Krista

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: hlava: mírně natočená k pravému rameni, náznak obličeje, na Kristově hlavě trnová koruna, paže (fragmentární): levá zčásti chybí, napnuté, v úhlu 45° k ose kříže; nad Kristovou hlavou tabulka s nápisem INRI; ramena břevna zdobena šrafováním, okraje jetelových zakončení zdobeny vroubkováním

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

č. 680

Sonda: XI

Hrob: 570

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže (torzo)

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 8,90 cm (Kristus)

Šířka: 5,25 cm (Kristus)

Hmotnost: 19,44 g

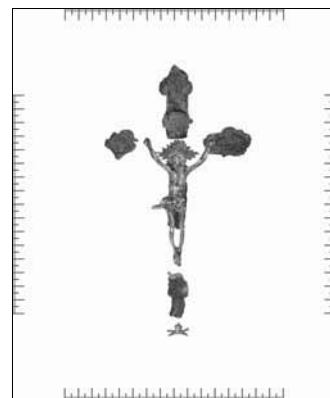
Popis: latinský kříž s tělem ukřižovaného Krista, dřevěný s kovovými aplikami; fragmentární: zachováno 7 kusů; povrch kříže silně poškozen korozí

Líc: 1. horní část dřevěného svislého břevna zakončená nákončím s reliéfní výzdobou v podobě hlavy anděla s křídélky; pod ním ke dřívku přichycena tabulka (s ornamentálně zdobeným okrajem) s nápisem (nečitelný) 2.–3. nákončí s reliéfní výzdobou v podobě hlavy anděla 4. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous, náznak obličeje, paže: prověšené, v úhlu cca 40° k ose těla, v dlani pravé i levé ruky hřeb, nohy: mírně pokrčené, kolena (nespojená) směřují k sobě, chodidla: spojená; přiléhavá bederní rouška s úzkým vlajícím cípem na Kristově pravém boku; 5. paprscitá svatozář 6. zlomek spodní části dřívku svislého břevna 7. Adamova lebka se zkríženými hnáty

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: ? – adultus I (20–30 let)

Ostatní výbava hrobu: korálek 1 ks, medailon 1 ks, náušnice 1 ks, ostatní 1 ks

č. 697

Sonda: X

Hrob: 586

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 4,40 cm

Šířka: 2,00 cm

Hmotnost: 3,59 g

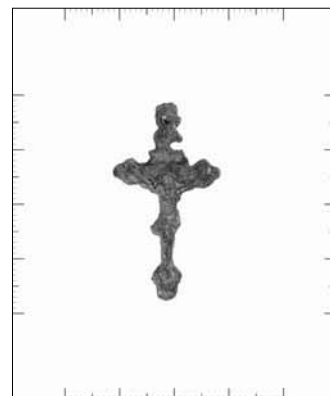
Popis: jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista; v horní hraně svislého břevna otvor; výzdoba kříže vlivem koroze méně zřetelná

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: odlévaná s křížem, tělo schematizované, muskulatura: vlivem koroze nezřetelná; hlava: natočená k pravému rameni, náznak vlasů, obličej, paže: napnuté, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy (vlivem koroze málo zřetelné): napnuté, spojené (po celé délce); vlahující bederní rouška (doleva); nad Kristovou hlavou obdélná tabulka s nápisem (nečitelný); dřík nad tabulkou na pravé straně poškozen

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – adultus II (30–40 let)

Ostatní výbava hrobu: medailon 3 ks

č. 708

Sonda: XXVI

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 7,60 cm

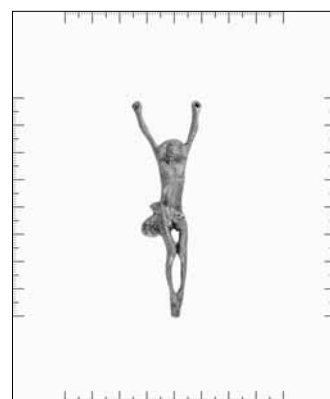
Šířka: 2,55 cm

Hmotnost: 10,25 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné)

Líc: u postavy jsou detaily muskulatury téměř nezřetelné, hlava: mírně zakloněna, natočená k levému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličej (detaily rysů nezřetelné), paže: napnuté, v úhlu cca 20° k ose těla, v dlani pravé ruky hřeb, v dlani levé ruky otvor po hřebu, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, náznak otvoru po hřebu; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

č. 739 b

Sonda: XXVI

Hrob: 608

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 3,25 cm

Šířka: 1,55 cm

Hmotnost: 1,93 g

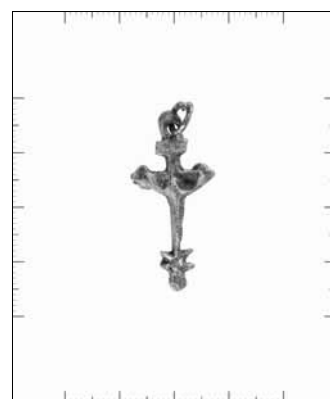
Popis: jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista; nad horní hranou svislého břevna podélné ouško provlečené kroužkem; výzdoba kříže vlivem koroze méně zřetelná

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: odlévaná s křížem, tělo schematizované, nepřesahuje šířku dřívku; muskulatura: vlivem koroze nezřetelná; hlava: natočená k pravému rameni, vlasy, obličej: nezřetelné, paže: pravá napnutá, levá mírně prověšená, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy (vlivem koroze nezřetelné): napnuté, spojené (po celé délce); bederní rouška: nezřetelná; kolem hlavy paprscitá svatozář; nad Kristovou hlavou obdélná tabulka s nápisem (nečitelný); na spodním konci svislého břevna: Adamova lebka se zkříženými hnáty

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – adultus I (20–30 let)

Ostatní výbava hrobu: korálek 15 ks, křížek 2 ks, medailon 3 ks, ostatní 1 ks, prsten 2 ks

č. 739 c

Sonda: XXVI

Hrob: 608

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 2,20 cm

Šířka: 1,45 cm

Hmotnost: 1,06 g

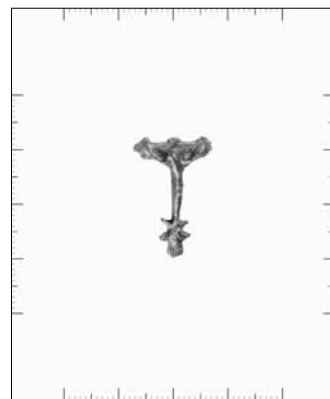
Popis: fragment litého přívěsku tvaru kříže (jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista): příčné břevno a spodní část svislého břevna s plastickou výzdobou; horní část svislého břevna se závěsem nedochována

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: tělo schematizované, nepřesahuje šířku dřívku; muskulatura: vlivem koroze nezřetelná; hlava: natočená k pravému rameni, vlasy, obličej: nezřetelné, paže: prověšené, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy (vlivem koroze nezřetelné): napnuté, spojené (po celé délce); bederní rouška: nezřetelná; na spodním konci svislého břevna: Adamova lebka se zkríženými hnáty

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – adultus I (20–30 let)

Ostatní výbava hrobu: korálek 15 ks, křížek 2 ks, medailon 3 ks, ostatní 1 ks, prsten 2 ks

č. 771 b

Sonda: plocha

Hrob: sběr

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 4,50 cm

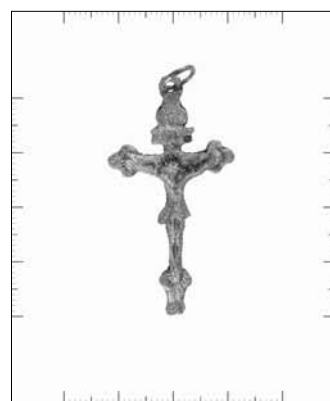
Šířka: 2,34 cm

Hmotnost: 2,67 g

Popis: jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista; nad horní hranou svislého břevna podélné ouško provlečené kroužkem; výzdoba kříže vlivem koroze méně zřetelná

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: odlévaná s křížem, tělo schematizované, muskulatura: vlivem koroze nezřetelná; hlava: natočená k pravému rameni, náznak vlasů, obličej (téměř nezřetelné), paže: napnuté, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy (vlivem koroze málo zřetelné): napnuté, spojené (po celé délce); vlající bederní rouška (doleva); kolem hlavy paprscitá svatozář; nad Kristovou hlavou obdélná tabulka s nápisem (nečitelný)

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

č. 772

Sonda: II

Hrob: sběr

Typ předmětu: závěs (konec břevna se závěsem)

Materiál: mosaz

Výška: 1,40 cm

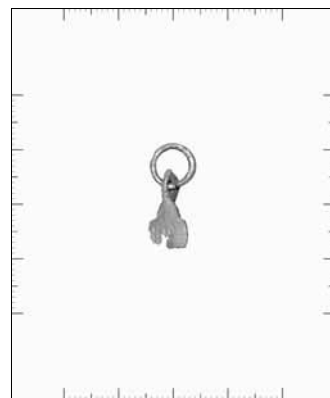
Šířka: 0,90 cm

Hmotnost: 0,65 g

Popis: fragment přívěsku tvaru kříže

Líc: horní konec svislého břevna s příčným ouškem a kroužkem

Datace: 18. století – ante quem 1784

č. 773

Sonda: XI

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: olovo

Výška: 2,55 cm

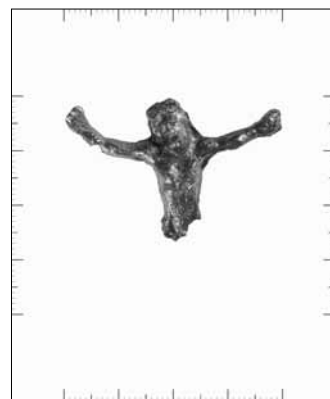
Šířka: 3,95 cm

Hmotnost: 4,50 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (zachována torzovitě)

Líc: u postavy jsou detaily muskulatury již nezřetelné, hlava: mírně natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličej, paže (fragmentární): větší část předloktí a dlaně obou končetin nezachovány, v úhlu cca 70° k ose těla, nohy (fragmentární): levá nezachována, z pravé zachován malý kus horní části stehna, chodidla: nezachována

Datace: 18. století – ante quem 1784

č. 774

Sonda: XII

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 6,00 cm

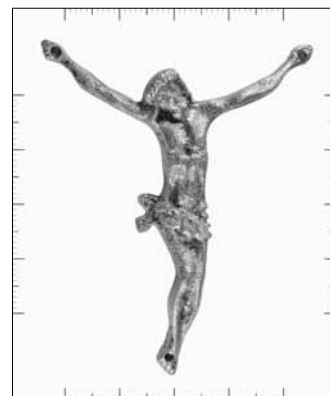
Šířka: 5,00 cm

Hmotnost: 12,10 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (značně poškozeno korozí)

Líc: u postavy naznačena muskulatura, hlava: mírně natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous, náznak obličeje, rýha po trnové koruně, paže: v úhlu cca 70° k ose těla, v dlaní pravé i levé ruky náznak hřebu, nohy: spojené, mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují doprava, chodidla: spojená, otvor s hřebem; přiléhající bederní rouška s uzlem a vlajícím cípem na Kristově pravém boku (cíp z větší části nezachován)

Datace: 18. století – ante quem 1784

č. 786 b

Sonda: XLVI

Hrob: 643

Typ předmětu: kříž do ruky

Materiál: olovo

Výška: 3,60 cm

Šířka: 0,80 cm

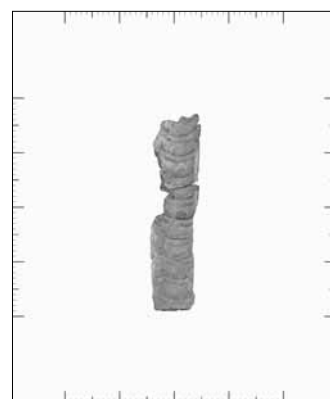
Hmotnost: 1,74 g

Popis: fragment předmětu; patrně část svislého břevna kříže (pata?)

Líc: geometrická výzdoba

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – maturus – Ostatní výbava hrobu: křížek 1 ks

č. 817

Sonda: XLII

Hrob: 668

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 7,40 cm

Šířka: 5,10 cm

Hmotnost: 5,82 g

Popis: přívěsek tvaru jetelového kříže (s prolamovanými konci ramen) s tělem ukřižovaného Krista; fragmentární (zachováno 6 kusů, značně poškozeno korozí): 1. horní konec svislého břevna se závěsem (příčné ouško provlečené kroužkem) 2. zlomek horní části svislého dřívku 3. střední část svislého břevna a pravé rameno příčného břevna s tělem ukřižovaného Krista 4. část levého příčného ramene s jetelovitým koncem 5. jetelovitý konec pravého příčného ramene 6. zlomek z dolní části svislého břevna

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (značně poškozeno korozí): muskulatura nezřetelná, hlava: mírně natočená k pravému rameni, detaily vlasů, vousu, obličeje: nezřetelné, paže: cca 90° k ose těla, dlaně: nezachovány, nohy: napnuté, vzájemně rovnoběžné, kolena (nespojená) směřují doprava, chodidla: spojená; přiléhající bederní rouška (cíp nezachován)

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – maturus – Ostatní výbava hrobu: korálek 68 ks, medailon 2 ks

č. 858

Sonda: XXIV

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista (torzo)

Materiál: olovo

Výška: 3,10 cm

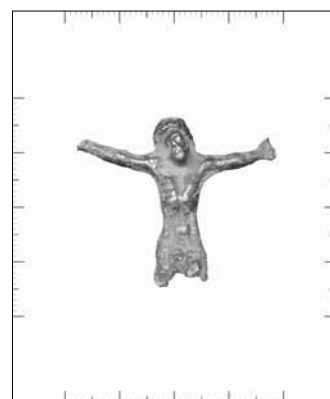
Šířka: 3,70 cm

Hmotnost: 5,08 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (zachována torzovitě, povrch silně poškozen korozí)

Líc: u postavy jsou detaily muskulatury již nezřetelné, hlava: mírně natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže (fragmentární): větší část předloktí a dlaně obou končetin nezachovány, cca 70° k ose těla, bederní rouška (fragmentární): detaily nezřetelné, s otvorem (pro hřeb/nýt) uprostřed

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

č. 859

Sonda: XXIV

Hrob: sběr

Typ předmětu: krucifix do ruky

Materiál: olovo

Výška: 13,90 cm

Šířka: 3,50 cm

Hmotnost: 9,74 g

Popis: latinský kříž (s jetelovými konci) s tělem ukřižovaného Krista; fragmentarizovaný

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: hlava: mírně natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, paže: napnuté, v úhlu 45° k ose kříže, nohy: spojené, mírně pokrčené, kolena směřují doleva; přiléhavá bederní rouška; nad Kristovou hlavou tabulka s nápisem INRI

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

č. 869

Sonda: XXIV

Hrob: 704

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: zlacená mosaz

Výška: 14,10 cm

Šířka: 8,60 cm

Hmotnost: 50,76 g

Popis: jetelový kříž (s korunkovitě zakončeným středovým lalokem jetelového listu)

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: hlava: lehce zakloněna, mírně natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje (pohled směřuje vzhůru), paže: prověšené, cca 70° k ose těla, v dlaních otvory po hřebec, nohy: mírně pokrčené, chodidla: spojená, otvor po hřebu; přiléhající bederní rouška s volným cípem na Kristově levém boku; na Kristově hlavě trnová koruna; kolem hlavy paprscitý svatozář; nad Kristovou hlavou tabulka (obdélná, s profilovaným okrajem) s nápisem INRI; plochy břevna zdobeny bohatým ornamentem

Rub: ornamentální výzdoba (viz líc)

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž ? – maurus

Ostatní vybava hrobu: madlo 4 ks

č. 872

Sonda: XVI

Hrob: 707

Typ předmětu: krucifix do ruky

Materiál: olovo

Výška: 7,70 cm

Šířka: 4,30 cm

Hmotnost: 6,44 g

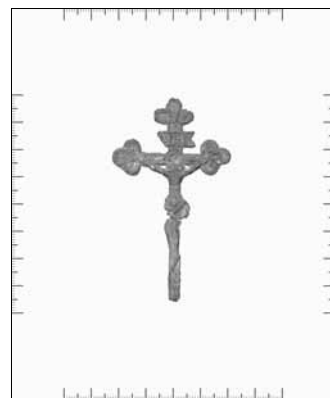
Popis: latinský kříž (s jetelovými konci) s tělem ukřižovaného Krista; fragmentární (2 kusy), spodní část svislého břevna zlomena, nedochována pata kříže

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: hlava: mírně natočená k pravému rameni, na hlavě: trnová koruna, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: napnuté, v úhlu 45° k ose kříže, nohy: spojené, mírně pokrčené, kolena směřují doleva; přiléhavá bederní rouška; nad Kristovou hlavou tabulka s nápisem INRI; na spodní části dřívku stopy šrafování, okraje a vnitřní plocha jetelových zakončení zdobeny vroubkováním, uprostřed plastická očka

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: ? – infans I (novorozenec)

Ostatní vybava hrobu: není

č. 883

Sonda: výtah.

Hrob: sběr

Typ předmětu: nákončí břevna (3), titulus, plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 7,60 cm / Kristus); 0,90 cm (nákončí); 0,80 cm (INRI)

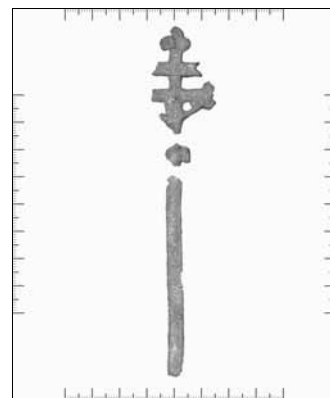
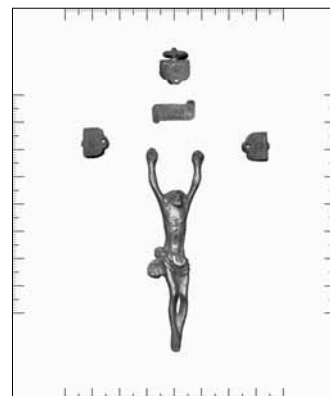
Šířka: 2,10 cm (Kristus); 1,00 cm (nákončí); 1,60 cm (INRI)

Hmotnost: 18,47 g; 15,79 g (Kristus); 2,68 g (ostatní části)

Popis: pět fragmentů přívěsku tvaru latinského dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. závěsné nákončí svislého břevna (na vnitřní straně půlkruhový výstupek s otvorem pro nýt, reliéfní výzdoba – motiv okřídlené hlavy anděla), nad horní hranou příčné ouška s kroužkem 2.-3. nákončí břevna (typ jako bod 1. bez ouška) 4. nápisová páska (úzká, se svinutými konci) s nápisem INRI 5. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněná, natočená k levému rameni, dlouhé vlasy, vous, náznak obličeje, paže: prověšené, rovnoběžné s osou těla, v dlani pravé i levé ruky hřeb, nohy: spojené (v oblasti stehen, kolena a lýtek), mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s náznakem hřebu; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

č. 910

Sonda: XXXII

Hrob: 737

Typ předmětu: plastika Krista (torzo)

Materiál: mosaz

Výška: 7,00 cm

Šířka: 2,90 cm

Hmotnost: 10,20 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: mírně skloněná, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže (fragmentární): pravá zachována po rameno, levá mírně prověšená, cca 40° k ose těla, v dlani levé ruky otvor po hřebu, detaily prstů, nohy: pokrčené, spojené (v oblasti stehen), kolena (nespojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s hřebem; bederní rouška: řasená, s uzlem a vlajícím cípem na Kristově pravém boku

Datace: 17.-18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – adultus II (30-40 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 922

Sonda: XXXII

Hrob: 749

Typ předmětu: krucifix do ruky (torzo)

Materiál: olovo

Výška: 11,40 cm

Šířka: 3,30 cm

Hmotnost: 7,43 g

Popis: latinský kříž (s jetelovými konci) s tělem ukřižovaného Krista; fragmentární (4 kusy): 1. fragment jetelového zakončení svislého břevna 2. horní část svislého břevna s jetelovým zakončením, malá část střední části dřívku s horní polovinou těla ukřižovaného Krista, levé rameno příčného břevna bez jetelového zakončení a pravé rameno s torzovitě zachovaným koncem 3. zlomek střední části dřívku 4. spodní část svislého břevna

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: hlava: mírně natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vousy, náznak obličeje, paže (fragmentární): pravá chybí, napnuté, v úhlu 45° k ose kříže; nad Kristovou hlavou tabulka s nápisem INRI; na břevnech šrafování

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: ? – infans I (novorozenec)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 935

Sonda: XXXII

Hrob: 752

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže (torzo)

Materiál: zlacená mosaz, dřevo

Výška: 8,60 cm (Kristus); 1,00 cm (nákončí); 2,10 cm (INRI)

Šířka: 6,10 cm (Kristus); 1,50 cm (nákončí); 2,05 cm (INRI)

Hmotnost: 59,08 g; 43,52 g (Kristus); 15,56 g (ostatní části)

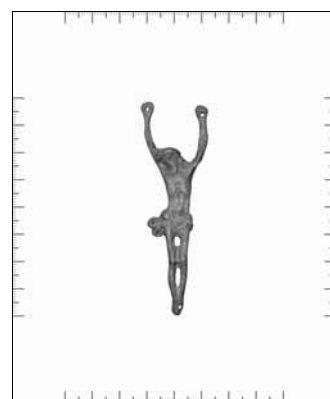
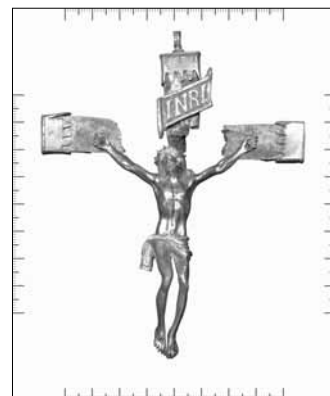
Popis: čtyři fragmenty přívěsku tvaru latinského dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. horní část dřevěného svislého břevna se závěsným nákončím (obdélného tvaru, s prolamovaným okrajem a rytou výzdobou tvořenou svazky krátkých linií), nad horní hranou příčné ouško; pod nákončím umístěna tabulka (úzká, se zkosenými stranami) s nápisem INRI 2. 3. nákončí (obdélného tvaru, s prolamovaným okrajem a rytou výzdobou, viz. bod 1.) se zbytkem dřeva 4. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: propracovaná muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous, náznak obličeje, na hlavě trnová koruna, paže: napnuté, v úhlu cca 60° k ose těla, v dlaní pravé i levé ruky náznak otvoru pro hřeb, nohy: mírně pokrčené, kolena (nespojená) směřují k sobě, chodidla: nespojená, v pravém i levém otvoru po hřebu; přiléhavá bederní rouška s úzkým vlnitým cípem na Kristově pravém boku (pečlivě propracovaná – ryté detaily)

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – adultus II (30–40 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 945 a

Sonda: XXXII

Hrob: 762

Typ předmětu: plastika Krista (torzo)

Materiál: olovo

Výška: 3,50 cm

Šířka: 3,40 cm

Hmotnost: 5,96 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (zachována torzovitě, povrch silně poškozen korozí)

Líc: u postavy detaily muskulatury téměř nezřetelné, hlava: mírně skloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže (fragmentární): větší část předloktí a dlaně obou končetin nezachovány, prověšené, cca 70° k ose těla, nohy (fragmentární): pravá nezachována, z levé zachován kus horní části stehna, chodidla: nezachována; bederní rouška: detaily nezřetelné, s otvorem (pro hřeb/nýt) uprostřed

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – maturus

Ostatní výbava hrobu: korálek 3 ks, křížek 1 ks

č. 949

Sonda: XXXII

Hrob: 766

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 7,90 cm

Šířka: 2,50 cm

Hmotnost: 15,44 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné)

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: mírně skloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: prověšené, rovnoběžné s osou těla, v dlaní pravé i levé ruky otvor po hřebu, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s otvorem po hřebu; bohatě řasená bederní rouška širokým vlnitým cípem na Kristově pravém boku

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – adultus

Ostatní výbava hrobu: není

č. 958

Sonda: XL

Hrob: 775

Typ předmětu: plastika Krista, zlomek dřeva

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 7,58 cm

Šířka: 1,90 cm

Hmotnost: 10,46 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k levému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: prověšené, rovnoběžné s osou těla, v dlani pravé i levé ruky hřeb, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s otvorem po hřebu; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku

Datace: 2. polovina 18. století - ante quem 1784

Antropologie: žena - adultus I (20-30 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 963

Sonda: XXXII

Hrob: 780

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 15,00 cm

Šířka: 7,15 cm

Hmotnost: 45,54 g

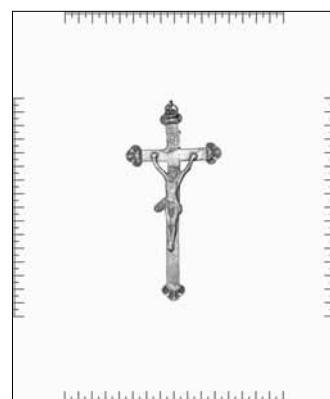
Popis: jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista; nad horní hranou svislého břevna příčné ouško s kroužkem; na koncových plochách jetelových ramen plastická výzdoba

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: muskulatura: vlivem koroze nezřetelná; hlava: mírně zakloněna, natočená k levému rameni, dlouhé vlasy, vous, náznak obličeje, paže: pravá napnutá, levá mírně prověšená, cca 30° k ose těla, nohy: natažené, spojené (po celé délce), kolena směřují přímo; přiléhavá bederní rouška s vlajícím cípem na Kristově pravém boku (nařasení roušky i cípu naznačeno pomocí rytých linií); nad Kristovou hlavou nápisová páska (široká, se svinutými konci) s nápisem IN | RI; koncové plochy jetelových ramen zdobeny motivem „mušle“

Datace: 17.-18. století - ante quem 1784

Antropologie: muž - maturus

Ostatní výbava hrobu: korálek 48 ks

č. 965

Sonda: XXXI

Hrob: 782

Typ předmětu: část svislého břevna (), plastika Krista

Materiál: zlacená mosaz, dřevo

Výška: 8,20 cm (Kristus); 2,00 cm (INRI)

Šířka: 3,50 cm (Kristus); 1,25 cm (INRI)

Hmotnost: 25,35 g; 23,57 g (Kristus); 1,78 g (INRI)

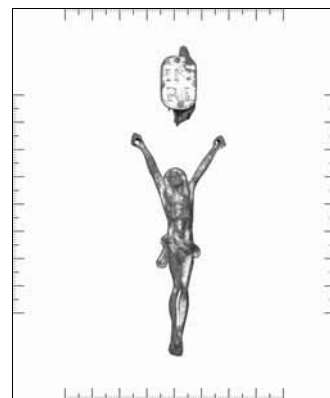
Popis: dva fragmenty přívěsku tvaru latinského dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. horní část svislého břevna s tabulkou (široce oválná, vnitřní plocha podél okraje zdobena jednoduchou rytou linií s pravidelně se opakujícími svazky krátkých rýh) s nápisem IN | RI, uprostřed horní a dolní strany nýt 2. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: výrazně zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, detaily obličeje, paže: napnuté, pravá cca 30°, levá cca 40° k ose těla, v dlani pravé i levé ruky otvor po hřebu, nohy: mírně pokrčené (pravá více), spojené v oblasti stehen a kolen, kolena směřují k sobě, chodidla: spojená, se hřebem uprostřed; plasticky propracovaná bederní rouška bez uzlíku nebo s malým uzlíkem a volným, dolů směřujícím cípem na Kristově pravém boku

Datace: 18. století - ante quem 1784

Antropologie: žena - maturus II (50-60 let)

Ostatní výbava hrobu: medailon 1 ks, ostatní 1 ks

č. 968

Sonda: XXXIX

Hrob: 785

Typ předmětu: závěs, titulus, plastika Krista

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 5,10 cm (Kristus)

Šířka: 4,00 cm (Kristus)

Hmotnost: 11,17 g

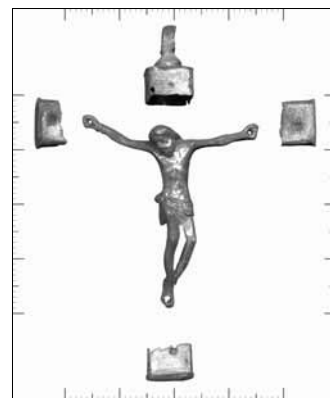
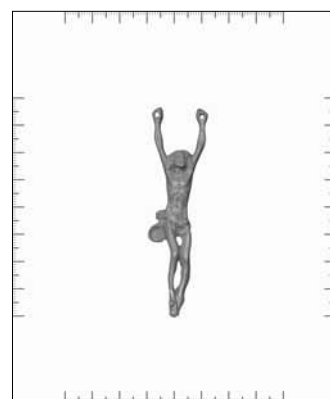
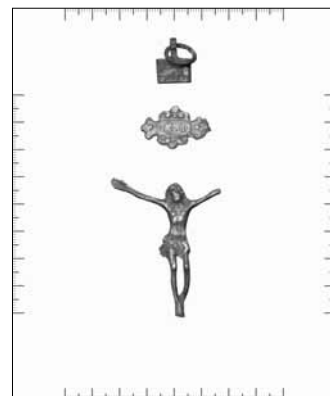
Popis: tři fragmenty přívěsku tvaru latinského dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. závěsné nákončí (obdélného tvaru, nezdobené), nad horní hranou příčné ouško 2. tabulka (nepravidelná, s profilovaným okrajem "boltcová kartuše") s nápisem INRI 3. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous, náznak obličeje, na hlavě trnová koruna, paže (fragmentární): pravá napnutá, levá zachována do oblasti lokte, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy: mírně pokrčené, vzájemně rovnoběžné, kolena (nespojená) směřují k sobě, chodidla: spojená; přiléhavá bederní rouška se stylizovaným uzlíkem a dolů směřujícím cípem na Kristově pravém boku (cíp zčásti nedochován)

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – adultus II (30–40 let)

Ostatní výbava hrobu: není

č. 1065

Sonda: I

Hrob: sběr

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 7,90 cm

Šířka: 2,10 cm

Hmotnost: 11,02 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k levému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: prověšené, rovnoběžné s osou těla, v dlani pravé i levé ruky otvor po hřebu, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s hřebem; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

č. 1091

Sonda: chodba

Hrob: 875

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže (torzo)

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 3,50 cm (Kristus)

Šířka: 3,30 cm (Kristus)

Hmotnost: 5,82 g

Popis: pět fragmentů přívěsku tvaru latinského dřevěného kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. závěsné nákončí (obdélného tvaru, nezdobené, s naznačeným otvorem pro nýt), nad horní hranou příčné ouško 2.–4. nákončí břevna (obdélného tvaru, nezdobené, s naznačeným otvorem pro nýt) 5. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, vous, náznak obličeje, paže: napnuté, široce rozpažené, cca 80° k ose těla, v dlani pravé i levé ruky otvor po hřebu, nohy: mírně pokrčené, kolena (nespojená) směřují doprava, chodidla: spojená, otvor po hřebu; přiléhavá bederní rouška s uzlem a krátkým nevlajícím cípem na Kristově pravém boku

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – maturus I (40–50 let)

Ostatní výbava hrobu: medailon 1 ks, špendlík 2 ks

č. 1096 a

Sonda: chodba

Hrob: 880

Typ předmětu: plastika Krista, Adamova lebka

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 7,80 cm (Kristus); 1,05 cm (lebka)

Šířka: 2,00 cm (Kristus); 1,90 cm (lebka)

Hmotnost: 12,73 g; 11,15 g (Kristus); 1,58 g (lebka)

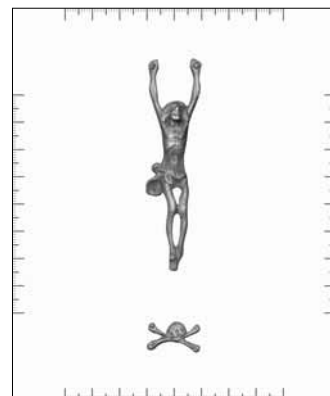
Popis: dva fragmenty přívěsku tvaru latinského kříže s kovovými aplikacemi

Líc: 1. plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k levému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: prověšené, rovnoběžné s osou těla, v dlani pravé i levé ruky hřeb, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s hřebem; přiléhavá bederní rouška s uzlem a volným cípem na Kristově pravém boku 2. Adamova lebka se zkříženými hnáty

Datace: 2. polovina 18. století - ante quem 1784

Antropologie: žena - maurus I (40-50 let)

Ostatní výbava hrobu: korálek 8 ks, křížek 1 ks, medailon 5 ks

č. 1096 b

Sonda: chodba

Hrob: 880

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 3,40 cm

Šířka: 1,60 cm

Hmotnost: 2,31 g

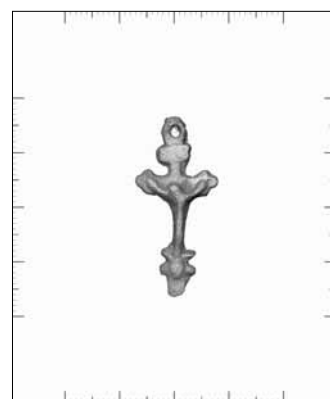
Popis: jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista; nad horní hranou svislého břevna podélné ouško; výzdoba kříže vlivem koroze méně zřetelná; hrubě opracovaný odlitek

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: odlévaná s křížem, tělo schematizované, nepřesahuje šířku dřívku; muskulatura: nezřetelná; hlava: natočená k pravému rameni, vlasy, obličej: nezřetelné, paže: prověšené, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy: napnuté, spojené (po celé délce); bederní rouška: nezřetelná; nad Kristovou hlavou obdélná tabulka s nápisem (nečitelný); na spodním konci svislého břevna: Adamova lebka se zkříženými hnáty

Datace: 2. polovina 18. století - ante quem 1784

Antropologie: žena - maurus I (40-50 let)

Ostatní výbava hrobu: korálek 8 ks, křížek 1 ks, medailon 5 ks

č. 1097 a

Sonda: chodba

Hrob: 881

Typ předmětu: plastika Krista

Materiál: mosaz

Výška: 7,10 cm

Šířka: 5,40 cm

Hmotnost: 15,39 g

Popis: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista (detaily vlivem koroze méně zřetelné)

Líc: u postavy naznačená muskulatura, hlava: mírně zakloněna, natočená k pravému rameni, dlouhé vlasy, náznak obličeje, paže: napnuté, v úhlu cca 60° k ose těla, v dlani pravé i levé ruky náznak hřebu, nohy: mírně pokrčené, kolena (spojená) směřují k sobě, chodidla: spojená, s hřebem; přiléhavá bederní rouška s malým uzlíkem a volným, dolů směřujícím cípem na Kristově pravém boku

Datace: 2. polovina 18. století - ante quem 1784

Antropologie: žena - adultus I (20-30 let)

Ostatní výbava hrobu: knoflík 3 ks, korálek 27 ks, křížek 1 ks, medailon 1 ks

č. 1097 b

Sonda: chodba

Hrob: 881

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 3,40 cm

Šířka: 1,60 cm

Hmotnost: 2,36 g

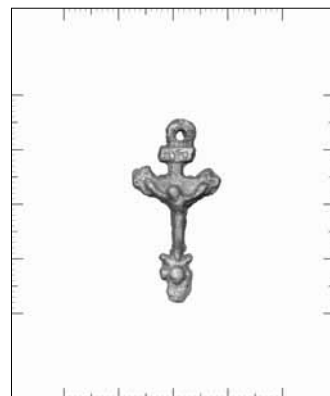
Popis: jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista; nad horní hranou svislého břevna podélné ouško; výzdoba kříže vlivem koroze méně zřetelná; hrubě opracovaný odlitek

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: odlévaná s křížem, tělo schematizované, nepřesahuje šířku dřívku; muskulatura: vlivem koroze nezřetelná; hlava: natočená k pravému rameni, vlasy, obličej: nezřetelné, paže: prověšené, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy: napnuté, spojené (po celé délce); bederní rouška: nezřetelná; nad Kristovou hlavou obdélná tabulka s nápisem (nečitelný); na spodním konci svislého břevna: Adamova lebka se zkříženými hnáty

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – adultus I (20–30 let)

Ostatní výbava hrobu: knoflík 3 ks, korálek 27 ks, křížek 1 ks, medailon 1 ks

č. 1098

Sonda: chodba

Hrob: 882

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 3,40 cm

Šířka: 2,00 cm

Hmotnost: 3,26 g

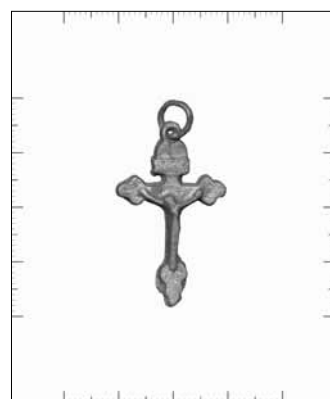
Popis: jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista; nad horní hranou svislého břevna podélné ouško provlečené kroužkem; výzdoba kříže vlivem koroze méně zřetelná

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: odlévaná s křížem, tělo schematizované, nepřesahuje šířku dřívku; muskulatura: vlivem koroze nezřetelná; hlava: natočená k pravému rameni, vlasy, obličej: nezřetelné, paže: prověšené, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy: napnuté, spojené (po celé délce); bederní rouška: nezřetelná; nad Kristovou hlavou obdélná tabulka s nápisem (nečitelný)

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: žena – adultus

Ostatní výbava hrobu: korálek 42 ks

č. 1099 a

Sonda: chodba

Hrob: 883

Typ předmětu: předmět tvaru kříže

Materiál: olovo

Výška: 12,00 cm

Šířka: 3,00 cm

Hmotnost: 6,10 g

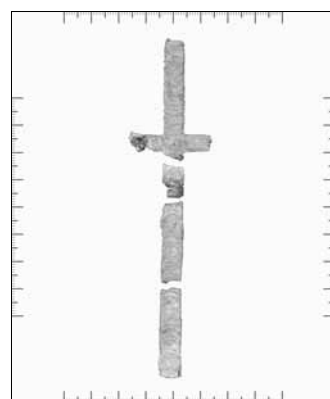
Popis: latinský kříž; fragmentární (4 kusy); (svislý dřívík několikrát zlomen, pata dřívku chybí)

Líc: geometrická výzdoba

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – maturus

Ostatní výbava hrobu: křížek 1 ks, medailon 1 ks

č. 1099 b

Sonda: chodba

Hrob: 883

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz, dřevo

Výška: 9,50 cm

Šířka: 7,20 cm

Hmotnost: 20,95 g

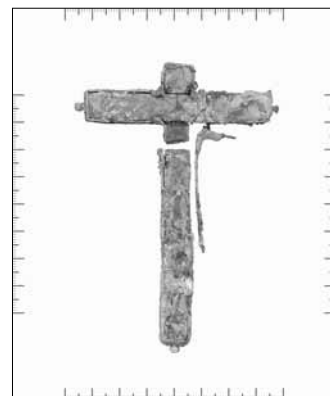
Popis: latinský dřevěný kříž

Líc: kříž (fragmentární) s kovovou obrubou; na koncích příčných ramen a patě kříže kovové trny; v úseku pod místem křížení břevna dřívík zlomený

Datace: 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – maturus

Ostatní výbava hrobu: křížek 1 ks, medailon 1 ks

č. 1102

Sonda: chodba

Hrob: 886

Typ předmětu: přívěsek tvaru kříže

Materiál: mosaz

Výška: 3,30 cm

Šířka: 2,00 cm

Hmotnost: 1,44 g

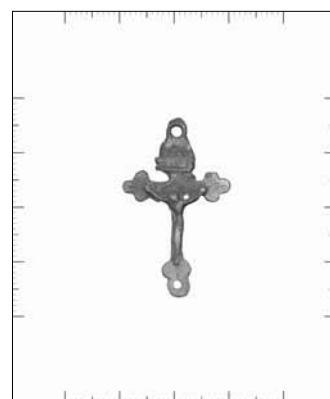
Popis: jetelový kříž s tělem ukřižovaného Krista; nad horní hranou a na spodním konci svislého břevna podélné ouško; na koncích ramen patrně rytá výzdoba (rýhování); výzdoba kříže vlivem koroze méně zřetelná

Líc: plasticky provedená postava ukřižovaného Krista: odlévaná s křížem, tělo schematizované, nepřesahuje šířku dřívku; muskulatura: vlivem koroze nezřetelná; hlava: natočená k pravému rameni, vlasy, obličej: nezřetelné, paže: pravá napnutá, levá mírně prověšená, v úhlu cca 60° k ose těla, nohy: napnuté, spojené (po celé délce); bederní rouška: nezřetelná; nad Kristovou hlavou obdélná tabulka s nápisem (nečitelný)

Datace: 2. polovina 18. století – ante quem 1784

Antropologie: muž – adultus

Ostatní výbava hrobu: není

Tab. 1. Soubor křížků ze zaniklého hřbitova při kostelu sv. Jana v Oboře (Praha-Malá Strana). Rozčlenění jednotlivých křížů, křížků a samostatně dochovaných částí do pracovních skupin na základě funkce, materiálu a provedení. Veškeré položky ze skupin 16, 17, 18, 22, 23, 24, 25, 33, 34,35, 36, 37, 38, 40 a samostatné položky č. 0119-s.XVI-h.15, 0135-s.VII-h.58, 0188-s.XXXVIII-h.97, 0232-s.XXXVIII-h.145, 0406-s.XL-sběr-c, 0567-s.XVIII-sběr, 0574-s.XXVIII-h.472, 0669-s.XXIX-sběr-c, 0737-s.XXVI-h.606, 0771-plocha-sběr-a, 0789-s.XLVI-h.644, 0870-s.VIII-h.705, 1062-chodba-sběr, 1086-chodba-870, 1103-s. XV-h-sběr, uvedené ve skupině 42 (jednotlivosti), se řadí do okruhu „speciálních“ křížů a budou probírány v druhé části této studie

SKUPINA 1	SKUPINA 5	SKUPINA 12	SKUPINA 19
0061-s.VIII-sběr 0154-s.XXIII-h.63 0379-s.XXII-h.286 0442-s.II-h.350 0872-s.XVI-h.707	0217-s.XXXVII-h.96 0265-s.XXXII-h.173 0362-s. XXXVIII-h.270 0467-s.XVI-sběr-a 0550-s.XIV-h.450 0680-s.XI-h.570	0451-s.XXXI-sběr-a 0535-s.XV-h.440 1098-s.XV-h.882	0190-s.XIX-h.105
SKUPINA 2	SKUPINA 6	SKUPINA 13	SKUPINA 20
0016-plocha-sběr-a 0128-s.XXI-sběr-a 0241-s.XXXII-h.152 0254-s.XIX-h.162-a 0406-s.XL-sběr-a 0406-s.XL-sběr-b 0670-s.XXVIII-sběr-b 0859-s.XXIV-sběr 0922-s.XXXII-h.749	0514-s.XXIX-h.417 0532-s.XIII-h.435	0104-s.III-h.49 0273-s.XXXVII-h.188 0534-s.XIII-h.439 0739-s.XXVI-h.608-b 0739-s.XXVI-h.608-c 1096-chodba-h.880-b 1097-chodba-h.881-b	0137-s.XXI-h.61 0168-s.XXI-h.83 0183-s.XXXII-h.100 0207-s.XXXIX-h.112 0321-s.XXXVIII-sběr 0453-s.XXXI-h.358 0569-s.XV-sběr-b 0773-s.XI-sběr
SKUPINA 3	SKUPINA 7	SKUPINA 14	SKUPINA 21
0017-plocha-sběr-b 0017-plocha-sběr-c. 0017-plocha-sběr-e 0068-s.III-h.10 0072-s.VII-h.16 0162-s.XXXVII-h.77 0186-s.XXIII-h.101 0246-s.XXIII-h.157 0247-s.XXI-h.158 0275-s.IV-h.181 0287-s.XXI-h.195 0294-s.XXXVII-h.196 0320-s.XX-sběr 0347-s.XXIII-h.253 0354-s.XXXVIII-h.261 0446-s.XXII-h.329 0450-s.XVIII-sběr 0464-s.XII-sběr-b 0520-s.XXXI-h.424 0606-s.XXVII-h.504 0652-s.XXVIII-h.544 0658-s.XXVIII-h.551 0708-s.XXVI-sběr 0883-výtah.šachta II-vr.3 0958-s.XL-h.775 1065-s.I-sběr 1096-chodba-h.880-a	0136-s.XXXIX-sběr 0204-s.XXI-h.122 0448-s.XXI-h.353-a 0626-s.XXVII-sběr-a 0869-s.XXIV-h.704	0167-s.XXI-h.62 0334-s.XXXVIII-h.238-b 0464-s.XII-sběr-a 0466-s.XVI-h.370-b 0568-s.XIII-sběr-b	0858-s. XXIV-sběr 0945-s.XXXII-h.762-a
	SKUPINA 8	SKUPINA 15	SKUPINA 22
	0429-s.XXIV-h.338 0504-s.XV-h.406 0642-s.IX-h.533-b 0670-s.XVIII-sběr-a	0412-s.XXII-h.317 0510-s.XV-h.412 0519-s.XXX-h.423	0016-plocha-sběr-c 0046-s.VII-sběr 0231-s.XXXIX-h.144-a 0262-s.III-h.168 0291-s.XXXIX-h.192 0500-s.XXXI-h.401 0626-s.XXVII-sběr-b 0794-s.XLIII-h.651 0798-s.XLII-h.657 0810-s.XLIII-h.660 0812-s.XLVIII-h.662
	SKUPINA 9	SKUPINA 16	SKUPINA 23
	0266-s.XIX-h.174 0377-s.XIX-h.284 0449-s.II-sběr	0210-s.IV-h.127 0215-s.XXXIX-sběr-a 0233-s.XXI-h.147 0316-s.XXIII-h.224 0350-s.XX-sběr-b 0456-s.XXIV-h.361-a	0185-s.XXXIX-h.99 0643-s.XII-h.534-a 0955-s.XL-h.772
	SKUPINA 10	SKUPINA 17	SKUPINA 24
	0258-s.I-h.163 0386-s.XXXVIII-h.291-a 0771-plocha-sběr-b 0530-s. XXIX-h.431	0711-s.XXVI-h.595 1085-chodba-h.869	0016-plocha-sběr-b 0079-s.VIII-h.28 0456-s.XXIV-h.361-b 0654-s.XXVIII-h.546
SKUPINA 4	SKUPINA 11	SKUPINA 18	SKUPINA 25
0017-plocha-sběr-a 0364-s.XX-h.274 0149-s.XXXVI-sběr-a	0312-s.XXI-h.218 0541-s.II-h.434 0697-s.X-h.586 1102-chodba-h.886	0669-s.XXIX-sběr-a	0749-s.XVIII-h.617 0562-s.XIV-sběr-b

SKUPINA 26 0786-s.XLVI-h.643-b 1099-chodba-h.883-a	SKUPINA 32 AB a) mosaz: 0301-s.III-h.204 0435-s.XXII-h.248 0447-s.XXII-h.354 0533-s.XXX-h.437 0618-s.XXVII-h.514 0655-s.XII-h.547 1097-chodba-h.881-a b) olovo: 0488-s.XIII-h.389 0595-s.XXVII-h.491	SKUPINA 38 0251-s.XXXII-sběr-a 0605-s.XXVII-h.503	0188-s.XXXVIII-h.97 0215-s.XXXIX-sběr-b 0231-s.XXXIX-h.144-b 0232-s.XXXVIII-h.145 0235-s.XXIII-h.141 0249-s.XXXVII-h.151 0251-s.XXXII-sběr-b 0406-s.XL-sběr-c 0448-s.XXI-h.353-b 0448-s.XXI-h.353-c 0451-s.XXXI-sběr-b 0457-s.XVI-h.362 0463-s.XVI-h.368 0465-s.XV-sběr 0466-s.XVI-h.370-a 0473-s.XXXIX-h.373 0478-s.XVI-h.379 0508-s.XXX-h.410 0523-s.XXXIX-h.400 0567-s.XVIII-sběr 0568-s.XIII-sběr-c 0574-s.XXVIII-h.472 0575-s.XXX-h.465-a 0575-s.XXX-h.465-b 0580-s.XXIII-h.478 0627-s.IX-h.523 0662-s.X-h.554 0669-s.XXIX-sběr-b 0669-s.XXIX-sběr-c 0737-s.XXVI-h.606 0771-plocha-sběr-a 0772-s.II-sběr 0789-s.XLVI-h.644 0817-s.XLII-h.668 0870-s.VIII-h.705 0910-s.XXXII-h.737 0935-s.XXXII-h.752 0949-s.XXXII-h.766 0963-s.XXXII-h.780 0965-s.XXXI-h.782 0968-s.XXXIX-h.785 1062-chodba-sběr 1086-chodba-870 1091-chodba-h.875 1103-s. XV-h. sběr
SKUPINA 27 0254-s.XIX-h.162-b 0562-s.XIV-sběr-a		SKUPINA 39 1099-chodba-h.883-b 0132-s.XXXV-sběr-a	
SKUPINA 28 0351-s.XXXVIII-sběr 0378-s.XX-h.283	SKUPINA 33 0272-s.XXI-h.1860 0293-s.XXXVII-h.196 0334-s.XXXVIII-h.238-a 0503-s.XXIX-h.405 0568-s.XIII-sběr-a	SKUPINA 40 0748-s.IX-h.616 0709-s.XX-sběr	
SKUPINA 29 0335-s.XX-h.239 0774-s.XII-sběr	SKUPINA 35 ABCD a) 0600-s.XVI-h.494 0945-s.XXXII-h.762-b b) 0707-s.XVII-sběr 0739-s.XXVI-h.608-a c) 0148-s.XXXVII-h.72 0170-s.XIX-h.85-ab d) 0444-s.XI-h.356	SKUPINA 41 0092-s.VII-h.48 0127-s.VII-sběr	
SKUPINA 30 0263-s.III-h.169 0569-s.XV-sběr-a 0643-s.XII-h.534-b	SKUPINA 36 AB a) 0016-plocha-sběr-d 0279-s.XXIV-sběr-a b) 0786-s.XLVI-h.643-a 0791-s.XLV-h.649	SKUPINA 42 0017-plocha-sběr-d 0044-S.VII-sběr 0063-plocha-sběr 0077-S.VII-H.22 0084-S.III-sběr 0119-s.XVI-h.15 0128-s.XXI-sběr-b 0132-s.XXXV-sběr- b 0135-s.VII-h.58 0149-s.XXXVI-sběr-b 0173-s.XXI-h.88 0184-s.XXXV-h.102 0187-s.XXXVII-sběr	
SKUPINA 31 0467-s.XVI-sběr-b 0483-s.XXXI-h.386 0528-s.XXX-h.429 0475-s.XXXI-h.376	SKUPINA 37 0279-s.XXIV-sběr-b		